Cserhátszentiván 2017

A Cserhátszentivániak 9. Világtalálkozója
2017. június 24-én,

a falu névadójának szentelt templom török hódoltság utáni újraépítésének 258-ik,
az új templom felszentelésének 75.
és a falu írásos említésének 752. évfordulóján

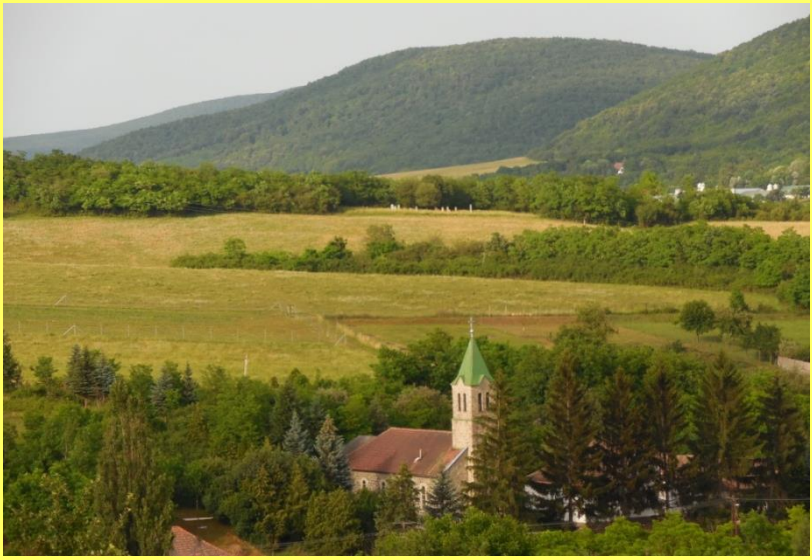

Írta és szerkesztette
Dr. Szalay Ferenc

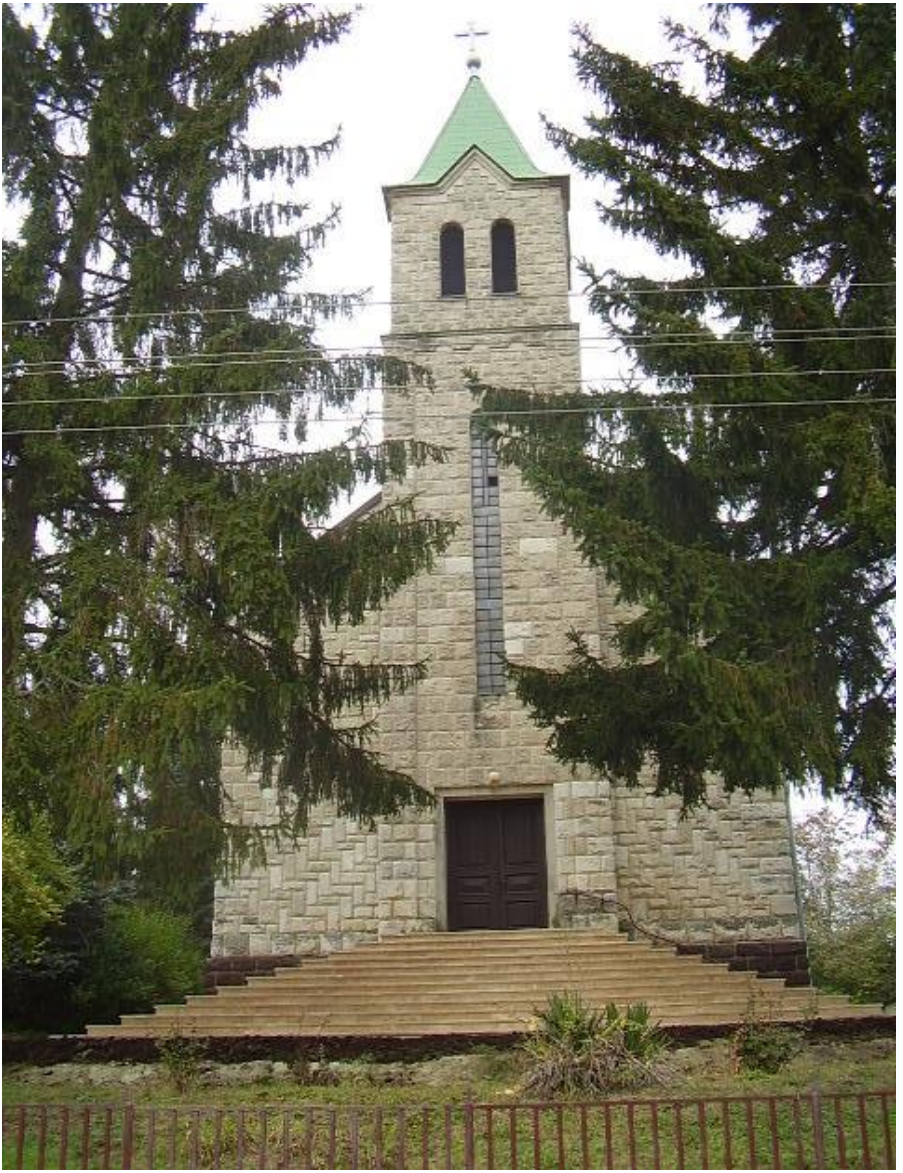

***75 évvel ezelőtt**, 1942. szeptember 8-án szentelték fel a Cserhátszentiváni Kisboldogasszony templomot. A harangok, a több mint 200 éves padok, a Keresztelő Szent Jánost, a falu névadóját ábrázoló oltárkép és a passió képek a régi templomból költöztek át.*

Cserhátszentiván 2017

A Cserhátszentivániak 9. Világtalálkozója
2017. június 24-én,

a falu névadójának szentelt templom török hódoltság utáni újraépítésének 258-ik,
az új templom felszentelésének 75.
és a falu írásos említésének 752. évfordulóján

Írta és szerkesztette
Dr. Szalay Ferenc

Tartalomjegyzék Oldal

Tartalomjegyzék 2
Előszó 5
Dr. Beer Miklós váci megyéspüspök köszöntő levele 7
A 9. Világtalálkozó programja 8
Visszaemlékezés a VIII. Világtalálkozóra 9
Képek a Cserhátszentivániak VIII. Világtalálkozójáról 11
Érkezés és regisztráció a kultúrházban 12
A szentmisén 18
Megemlékezés és koszorúzás a temetőkben 25
Megemlékezés a hősök és az áldozatok emlékművénél 30
Készül és fogy az ebéd 33
Gyermekrajzok a VIII. találkozón. A kiállítás képei 41
A színpadon: Furulyaszóló és riportok 59
Arcok, találkozások, pillanatképek 63
Gyermekek a világtalálkozón 68
Virágok a találkozó idején 76
Bejegyzések az Emlékkönyvből (2016. évi bejegyzések) 80
Regisztrációs munkával segítettem a világtalálkozót 97
Sándor Rezső versei 100
Egy különleges születésnapi ajándék 101
„Tű fokán” fesztivál. 107
Fényképek a fesztiválról 109
Tillmann József professzor előadása: A Megváltó hét szava ... 119

A 3. angol nyelvi tábor Cserhátszentiványon 130
Elhunyt Csóré István polgármester 136
Elhunyt Balás Kristóf 151
Nagyapám emlékére, Balás Blanka Zsuzsanna verse 164
Elhunyt Kasza Kálmán 165
Templombúcsú, megemlékezés és a kiállítás megnyitó programja 171
Csóré István poszthumusz kitüntetése 172
Bakallár József festőművész életútja 173
Bakallár József kiállítás megnyitója 2016.szeptember 10... 176
Legendák földje, Cserhátszentiván 1. A Rákóczi dűlő 198
Legendák földje Cserhátszentiván 2. A falu újranépesítése 209
Legendák földje Cserhátszentiván 3. Palócok Cserhátszentiványon? 214
Historia Domus. Szemelvények 228
Kiszáradtak az ecetfák 236
A fák állva halnak meg 238
Bodza telepítés Cserhátszentiván határában 239
Új vendégház kezdte meg működését (Görbeország vendégház) ... 244
Siraky Attila lett Cserhátszentiván új polgármestere 251
Az Önkormányzati Hivatal Cserhátszentiváni Kirendeltsége 253
Vajdasági és szlovéniai vendégek az Angyalkertben 255
Cserhátszentiván 1956 263
Murányi Gyula visszaemlékezése 263
Balás Benedek emlékei 267
Szondi György emlékei 272
Cserhátszentiván 1956 egy 9 éves lány szemével 274

Turista bölcsességek. Osztrák példák 278
Alsómalomház 286
Cserhátszentivánért Alapítvány 291
Élhető Cserhát Világa Alapítvány 292
Nőnap 2017 293
Cserhátszentivániak a II. Palóc Fesztiválon 2017.05.27-én 294
Köszönetnyilvánítás 303
Meghívó a 10. Világtalálkozóra 304
Impresszum 304

Előszó

Ez már sorozatban a kilencedik „sárga könyv”, amit a Cserhátszentivániak Világtalálkozója alkalmával adunk ki. Már a tartalomjegyzék is mutatja a témák gazdagságát és változatosságát. Nagy öröm, hogy egyre többen küldenek értékes írást. A legfiatalabb szerző még általános iskolás, a legidősebb már idős nyugdíjas.

A borítón szereplő cím, a Cserhátszentiván 2017, most sem a naptári évet jelöli, hanem a tartalom az előző találkozótól a mostanig eltelt időt öleli fel.

Szomorú, hogy az elmúlt évben sokan hagytak itt bennünket, s most az égi Cserhátszentiványról figyelnek ránk. Elhunyt sokak mellett Csóré István polgármester, Kasza Kálmán építészmérnök, akik igen sokat tettek a faluért. Emléküknek külön írással adózunk e könyvben. Különösen fájó és nagy veszteség Balás Kristóf elmenetele, aki állandó szerzőként, nagy történelmi és helytörténeti tudásával évek óta kitűnő írásokkal jelentkezett e könyvsorozatban. Ebben a kötetben három írása is megjelenik poszthumusz. Őróla is külön megemlékezünk. Elhunyt Kovách Georgina jogász, festőművész, a volt iskola épületében kialakított cserhátszentiváni vendégház üzemeltetője is, s akinek a munkásságát és emlékét egy korábbi könyvünkben megjelent írás őrzi.

Most is sok fényképet közlünk a tavalyi világtalálkozó eseményeiről, külön a gyermekrajzokról és az emlékkönyv beírásairól. Fényképek illusztrálják a Tű fokán művészeti fesztiválról szóló beszámolót, Barna Péter Németországból küldött írásait, csakúgy, mint a harmadik angol nyelvi táborról szóló általános iskolás diák írását. Gimnazista nővére arról számolt be, hogy a találkozón mit jelentett számára a regisztráció felelősségteljes munkája.

Az elmúlt év kiemelkedő kulturális eseménye volt a Cserhátszentivánért Alapítvány kezdeményezésére és támogatásával

megvalósult Bakallár József festőművész állandó kiállítás, ami a felújított plébánia épületében kapott elhelyezést. Ez a kiállítás nagymértékben emeli a falu kulturális értékét.

Olvashatunk az új vendégházról, a Görbeház vendégházról, ami a falusi turizmus kínálatát tovább bővíti Cserhátszentiványon.

Nagy örömmel mutatjuk be a határon túlról, a Vajdaságból, Szlovéniából, Ljubjanából és a Muravidékről az Angyalkertbe érkezett „Útra kamaszok" egy hetes táborozásáról szóló írást, amit muraközi táborvezetők küldtek Lendváról.

Rohan az idő, és fogyatkozunk. Egyre kevesebben vannak, akiknek személyes élményük van a fontos történelmi eseményekről. Ezért is jó, hogy Murányi Gyula kezdeményezésére négy visszaemlékezést is tartalmaz ez a könyv „Cserhátszentiván 1956"-ról.

Beszámolunk egy különleges születésnapi ajándékról, az alapítványok tevékenységéről, az új bodza ültetvényről, arról, hogy elszáradtak a közterületen az ecetfák, és még sok minden másról.

Nagyon örülök, hogy ez a könyvsorozat egyre szélesebb érdeklődésre tarthat számot. Ezt arra alapozom, hogy a találkozók után is igen sokan kérnek a könyvből, rokonaik, ismerősek, barátaik részére. Többen jelezték, hogy a könyvet lapozva úgy érzik, mintha egy igen gazdag faluról lenne szó. Ez talán igaz is, ha a szellem világát nézzük. Remélem, hogy ehhez a gazdagsághoz még sokan fognak hozzájárulni, s hogy eljön az idő, amikor a falu lakosokban és anyagilag is gyarapodni fog.

Most is bíztatok mindenkit arra, hogyha van olyan emléke, élménye, dokumentuma a múltról, jelenről vagy akár jövőre vonattkozó gondolata, ami közérdeklődésre tarthat számot, küldje el.

Kellemes időtöltést, tettekre buzdító kezdeményezést és sikeres tetteket, az értékek gazdagítását kívánom Cserhátszentiván minden lakójának, közeli és távoli barátjának.

Cserhátszentiván, 2017. június 10.
Dr. Szalay Ferenc, professor emeritus

Dr. Beer Miklós váci megyéspüspök köszöntő levele

Kedves Cserhátszentivániak!

Nagy szeretettel köszöntöm a találkozó résztvevőit. Az évek óta visszatérő vendégeitek már tudják, hogy miért nem lehetek közöttetek ezen a napon, miért csak e néhány sorral köszönthetlek Benneteket. Sok-sok meghívást kapok, igyekszem is az idő függvényében azokat elfogadni, akikhez viszont nem jutok el, azoknak tréfásan azt szoktam mondani „majd, ha nyugdíjas leszek”.

2014 júniusában írtam Nektek az alábbi sorokat:

„Mi is ennek a találkozónak a lényege? Nem csak az, hogy hazalátogatunk, elbeszélgetünk a rokonokkal, barátokkal, ez is fontos. A legfontosabb azonban az, hogy összetartozunk, a szülőföld, a magyar hon iránti szeretetünk köt össze bennünket, bárhol vagyunk és élünk a világban.”

Az ideérkezők elmondhatják, „jöttünk feltöltődni”, keresni az ismerős arcokat, elbeszélgetni a régi és újonnan szerzett „földieinkkel”. Az elmúlt évek szép élményei bátorítanak mindnyájunkat abban a meggyőződésben, hogy szükség van a testvéri együttgondolkodásra és a közösségek testvéri kapcsolatára.

„Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent,
nekem szülőhazám itt e lángoktól ölelt kis ország,
messzeringó gyermekkorom világa....”

Ezekkel a gondolatokkal, valamint Radnóti Miklós néhány verssorával kívánok a találkozó minden résztvevőjének örömteli, békés együttlétet!

Lélekben együtt leszünk!
Vác, 2017.június 24.

Dr. Beer Miklós
váci megyéspüspök

Cserhátszentivániak 9. Világtalálkozója

2017. június 24.

MEGHÍVÓ /PROGRAM

9.00	Regisztráció a Kultúrháznál, A kiadvány átvétele (Cserhátszentiván 2017 könyv)
10.00	Hálaadó szentmise a templomban, amelyet dr. Urus Attila plébános mutat be
	Temetőlátogatás (katolikus, evangélikus, izraelita) , szolgál: dr. Thuránszky István béri evangélikus lelkész
	Emléktábla megkoszorúzása, kövek elhelyezése
12.00	Hazádnak rendületlenül... Megemlékezés a hősök-áldozatok emlékművénél
12.30	Ebéd babgulyás, székelykáposzta, paprikás krumpli alsótoldi nyúlpaprikás - a Lab-Nyúl Kft ajándéka zöldség és gyümölcs – Fodor László vállalkozó ajándéka Zagyvaszántóról vendég-hozta sütemények
14.00	Közös program a Kultúrházban Kiállítás, a gyermekrajzok elemzése az alkotókkal Visszaemlékezések. A falu múltja, jelene és jövője Meghallgatlak – riportok, felnőttek beszámolói Gyermekek szereplése
17.00	Ének, zene, tánc - A turai kántor és barátai zenélnek

Folyamatos programok:

Bakallár József festőművész állandó kiállításának megtekintése

Családi és baráti találkozók,

Gyermekkuckó, játékok, beszélgetés, séta

Zene:10.00-12.00 Újszentiváni zenészek, 12.00-18.00 Turai Zagyva Banda

Visszaemlékezés

Cserhátszentivániak VIII. Világtalálkozója
2016. június 25.

Már nyolcadik alkalommal kényszerülök írásra. Noszogat a professzor úr, hogy nagy találmánya és ajándéka, a több mint 300 oldalas és több mint 300 példányos Cserhátszentiván 2017 évkönyvbe beszerkeszthesse, s ösztökél a múlt tisztelete és a jövő reménye. Számomra hatalmas élmény régi írásokat olvasni, fotókat nézegetni, amelyek családunk, köz(ös)ségünk múltjába engednek bepillantani. Bízom benne, hogy lesznek olyan ismerősök és ismeretlenek, akiknek ezek az írások és fotók évtizedek múlva is pozitív üzenetet fognak közvetíteni napjaink Szentivány-lakóiról, az ide feltöltődni járó nyaralókról és elszármazottakról.

Szépen gondozott utcák, temető, gyönyörűen feldíszített templom, sátrak környékén szorgoskodó nők és férfiak, kultúrházban rendezkedő fiatalok és korosabbak – ez látható Szentiványon, minden év június utolsó szombatján, kora reggel.

Nyolc óra után kezdünk sokasodni. A kilenc órakor kezdődő regisztrációnál már sorban állnak, hogy minél előbb átvehessék az Évkönyvet – sokak kedvenc sárga könyvét, s az elmaradhatatlan Szalay ajándékot.
A tíz órakor kezdődő szentmisén hálát adunk Urus Attila, Nagylóc-Hollókő-Szentivány plébánosa vezetésével, a turai karnagy zenei szolgálatával őseinkért, családtagjainkért, saját magunkért, s kérő imánk és énekünk száll az ég felé: „Békét adj szívünknek, békét családunknak, békét nemzetünknek, békét a világnak”.

„Szentiványon a temetőből a legszebb a kilátás”. Az égre mutató, 1759-ben épített templomtorony, a közelében nyugvó sokszáz ős, a múlt felidézése, a Kasza koszorú is összeköt bennünket. Fizikailag elkülönül az elhunyt katolikusok, evangélikusok, ortodoxok sírja. De egyé forraszt bennünket Thurányszky István béri evangélikus lelkész áhítatvezetése, az együtt imádkozás és éneklés. (1818-ban 502 katolikus, 184 evangélikus és számos izraelita lakott itt).

1850-ben 42 zsidó lakosa volt falunknak. Temetőjükben nemcsak szentiványiak nyugszanak, hanem a sziráki járásból is számosan. Emlékművüknél, sírjaiknál koszorúval és egy-egy kővel tisztelgünk. Memento mori!

A temetőjárókat már tömeg várja a kultúrnál. Koszorúzással és közös énekléssel tisztelgünk a hősök és áldozatok emlékműve előtt. „itt élned, halnod kell”

Ebéd. A szokásos Balás-Cservölgyi-Szabó-Noskó-Sándor-Bakay-sertéspörkölt, az alsótoldi nyúlpörkölt, a finom burgonya és savanyú, a vendéghozta sütemények, sőt az alkoholmentes sör is jól ízlett a turaiak zenélése alatt.

Talán a legnehezebb feladat most is Szabó Timinek jutott, megszólalókat csalni a színpadra. Többek között a templomos pályázatnyerés legfontosabb segítője Bakallár Tamás, az összefogást sürgető Kálmán Ákos, Turcsányi István, s az egyik legaktívabb szentiványi, Cservölgyi Zoli bemutatkozott.

Színvonalas gyermekfoglalkoztatás és gyermek-rajzkiállítás, stb segítette elő, hogy a jövő generáció is szívesen vegyen részt programunkon. A meghirdetett programokon kívül lehet sétálni a faluban, a természetben, el lehet menni a volt szülői házhoz, lehet beszélgetni rokonokkal, régi és új barátokkal, azaz otthon lehet lenni. A sok kedves, mosolygós arcot látva úgy érzem ez legtöbbünknek sikerült.

Köszönet mindenkinek, aki bármilyen módon (munka, ajándék, adomány, stb.) segítette, hogy közösségünk 287 regisztrált tagja néhány órát gondtalanul, barátságban, szeretetben tölthetett el együtt.

Nekem még nagyon sok megbeszélni valóm van minden csillogó szemű szentivány-szeretővel. Találkozzunk, amíg csak élünk, minden évben, június utolsó szombatján, a Keresztelő Szent Jánosról nevezett Szentiványon.

Murányi Gyula (Gyuszi)

A VIII. Világtalálkozó képei

A fényképek az emlékezet mankói. Sokszor egy kép többet mond, jobban felidéz valamit, mint száz szó. A képek olyat is megmutatnak, amit nem is vettünk észre, s ugyanaz egy másik látószögből másként mutatkozik, s ez érdekes lehet. Elvisznek oda is, ahol nem lehettünk személyesen jelen.

Ebben a könyvben is sok színes képet adunk közre. Összehasonlítva az előző évekkel, jól látszik a gyermekek növekedése, rajzaik fejlődése, s persze a felnőtteken is látszik az idő múlása.

A fényképeket téma szerint csoportosítottam. Jól követhetők a világtalálkozó eseményei, az érdekes mozzanatok. A visszhangokból tudom, hogy mindenki örömmel fedezi fel saját magát, rokonait, barátait és ismerőseit a képeken. Bár a találkozó forgatókönyve minden évben ugyanaz, a fényképek mégis mások. A regisztráció, a szentmise, a temetői megemlékezések, az emlékmű koszorúzása, az ebéd, a színpadon bemutatkozó gyermekek és felnőttek, az ellesett pillanatok mellett a cserhátszentiváni virágok képei is üde színfoltot jelentnek.

Külön öröm a gyermekeket és rajzaikat megmutatni. A rajzokban a gyermekek látásmódja, a lelkük tükröződik, s természetesen a környezetük, a falu, Pásztó városa, az iskola, a játékok, a kedvenc állatok és a budapesti metro is. Az aktuális témák, mint például a futball európa bajnokság, az UEFA kupa, s a „Hajrá Magyarok” is megjelenik. Talán a mostani gyerekek között ott van, aki rajzaival, festményivel Babiák János, Bakallár József, Tarcsányi Ottilia és Kovách Georgia nyomdokaiba lép.

Arra bíztatok minden szülőt, nagyszülőt, hogy ösztönözzék a gyermekeket, hogy továbbra is készítsenek rajzokat, hogy ez a szép hagyomány ne szakadjon meg. Az igényes kiállítási felületet ebben az évben is biztosítjuk.

Az emlékkönyvbe is sokan beírtak, s többeket fényképen is meg tudunk mutatni.

Dr. Szalay Ferenc
professor emeritus

Érkezés és regisztráció

Fent: Murányi Gyula (Gyuszi) mint fő szervező, elsőként érkezik. Suzuki kocsijával ő hozta az üdítő italokat és sok minden mást.
Lent: Folyamatosan érkeznek a résztvevők, összesen 278-an.

Fent: Mindenki kapott egy névkitűzőt, egy táskát és egy Cserhátszentiván 2016 könyvet.
Lent: Középen sárga pólóban Kasza Kálmán (Öcsi) már betegen, aki mint minden évben, gondoskodott a koszorúkról, s aki halála miatt utoljára vehetett részt a találkozón.

Családok érkeznek. A gyermekek számára is fontos esemény volt.

Fent: Találkozás.
Lent: Regisztráció után a sárga könyvvel és a táskával.

Fent: A regisztrációs munka dandárját Dr. Boruzs Mariann, leánya Petra és White Vince végezték

Lent: Érkezés. Ilyen táskát kaptak a résztvevők.

Fent balra: A legidősebb résztvevő, Szabó Gyula 94 éves, fiával Szabó Sándor iskolaigazgatóval
Fent jobbra: Lord Martyn, akinek szülei Angliából jöttek az unokákat meglátogatni. Martyn most is sok kitűnő fényképfelvételt készített. *Lent:* Ő is örömmel érkezett.

Szentmise a templomban

A templom most is megtelt

A szentmisét ebben az évben is Dr. Urus Attila plébános mutatta be
Turáról érkezett Kiss László kántor és társa

Keresztelő Szent János (Iván) a falu névadójának ünnepén.

Hátul is álltak

Alsótoldról is jöttek cserhátszentivániak.

A szépen felújított templomlépcsőn tódulnak kifelé

Lelkileg feltöltődve. Napsütéses nyári nap volt.

Megemlékezések, koszorúzás a temetőkben

Gyerekek osztották az énekek szövegét tartalmazó lapokat, amelyeket Murányi Gyula (Gyuszi) készített.

Ez a nyolcadik koszorú, ami az első találkozó alkalmával, 2009-ben, a régi templom megmaradt tornyának falán elhelyezett emléktáblára került. A koszorúról most is Kasza Kálmán gondoskodott, s amit az idén Cservölgyi Csilla helyezett el.

Az egyre terebélyesedő hársfa árnyékában.

Fent: Az evangélikus áhítatot Dr. Thuránszky István tiszteletes vezette Bérről.
Lent: Az éneklők egy csoportja. A háttérben sírok és a Veres hegy.

Fent: A koszorúzás egyik pillanata.
Lent: Dr. Szalay Ferenc megöntözi az általa 8 évvel ezelőtt ültetett vadgesztenyefát, ami a szarvasok okozta kár ellenére növekszik

Megemlékezés az izraelita temetőben.
Keresztény szokás szerint virágot, zsidó szokás szerint kavicsokat helyeztünk el a Memento Mori emlékműnél.

Megemlékezés a hősök és áldozatok emlékművénél

A megemlékezés koszorúját Sándor Olivér, az emlékművet tervező építész (koszorú a kezében) és Szabó Gyula, nyugdíjas kántor és kőműves, a találkozó legidősebb résztvevője (94 éves) helyezték el. A kultúrház udvarán lévő emlékmű az 1848-49-es forradalom és szabadságharc, az I. és a II. világháború áldozatainak, valamint a vészkorszakban elhurcolt családoknak az emlékére létesült, de az igazi tartalmat az élő és emlékező utódok, mi őrizzük.

Fent: *Sándor Olivér és Szabó Gyula a koszorú elhelyezése után*
Lent: *A gyerekek is megérezték az ünnepi pillanatot.*

A himnusz és szózat eléneklése mindig része az ünnepségnek. Kiss László (a lépcsőn fent), a turai kántor és karnagy harmonikájával is segítette az intonálást.

Az ebéd

Az előkészületek
Fent: Cservölgyi Barna, Murányi Gyula (Gyuszi)
Lent: Murányi Gyula (Gyuszi), Kasza Kálmán, aki már többet nem jöhet és Csernus Miklós főszakács

Krumpli hámozás és készül a pörkölt
Fent: Kenderfi Miklósné Kata, Fekete Sándorné Éva, Szabó Pálné Marika és Kovács Éva
Lent: Csernus Miklós és Bakayné Noskó Gizella

Három üstben készült az étel
Fent: Holecza Endre, Sándor Erzsébet és Csernus Miklós
Lent: Az alsótoldiak, akik a finom nyúlpörköltet készítették. Fichitiu Mónika, Kustos Bence és Sidlovics Petra

Tálalás előtt

Látszik, hogy sokan voltunk a teremben is, és hogy jó volt a hangulat

Az Angyalkertből Littai Zsolt és Andrea a gyerekeknek külön készítettek bolonyai spagettit.

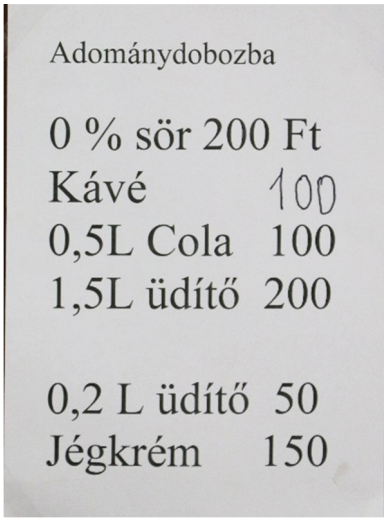

Minden ingyen volt, de az italokért is lehetett az adomány dobozba tenni. Önkiszolgáló rendszer működött

Ásványvízből fogyott a legtöbb.
A süteményeket az asszonyok hozták

A zenét Turáról Kiss László és zenekara biztosította. Mindenki jó érezte magát. *Lent:* Balás István (Setyó) és felesége Olga, Pintér Zsuzsa és Purmann Csaba.

Gyermekrajz-kiállítás képei

Lord Angus 7 éves tanuló rajzai

Fent:
Cserhátszentiványon épül a tó

Balra:
Az autó az erdőben
(a kocsi felülnézetben, a növények oldalról)

Lord Angus 7 éves rajzai

Lord Fiona 4 éves óvodás rajzai: Vidám arcok és cica

Cservölgyi Szabolcs 8 éves tanuló rajzai:
Bocsor Ede bácsi és Magdi néni szomszédjaink tavában úszkálnak a halak
Cserhátszentiványon a dombról popsi-tepsin csúszkálnak a gyerekek

Fent:
Cservölgyi Szabolcs 8 éves rajza:
Pásztón nagy a forgalom

Balra:
Cservölgyi Csilla 13 éves rajza:
Cserhátszentiván címere

Fent:

Tornaóra Pásztón az iskolában

Balra:

Szívem virágos kertje

Cservölgyi Szabolcs 8 éves tanuló rajzai

Cservölgyi Szabolcs rajzán jól látható, hogy a metro kocsija a föld alatt fut, elől a reflektor sárga fénye, a kocsiban a vezető és mögötte az utasok. A föld felett süt a nap, fa, bokrok és középen szivárvány

Szili Anna 13 éves tanuló rajza:
Fára kötött hinta Cservölgyiék kertjében.
A jobb alsó sarokban a kép címe és a művészi szignó

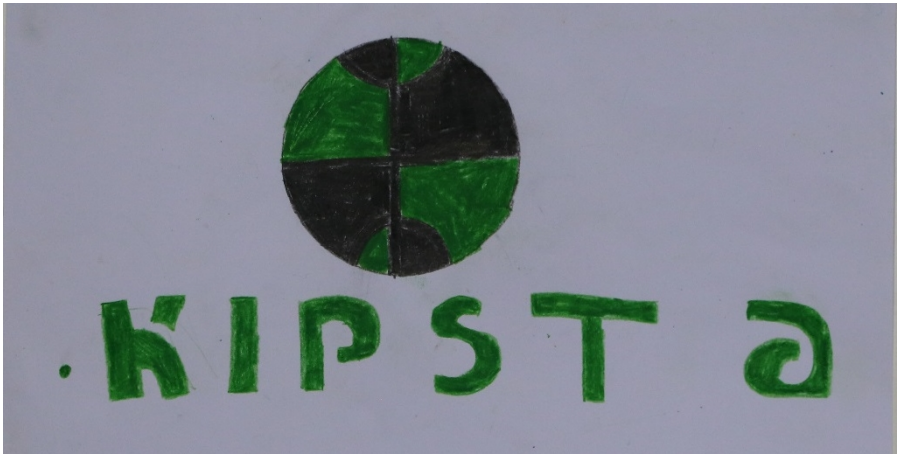

A barátom labdája
Cservölgyi Szabolcs 8 éves tanuló rajza

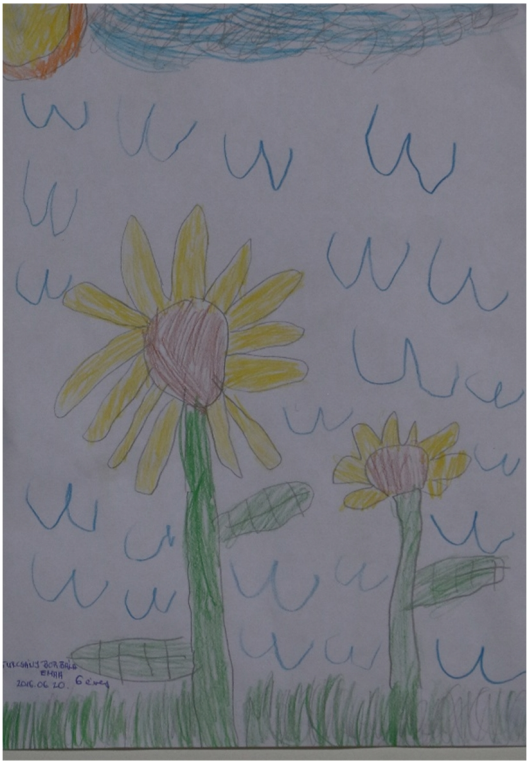

Variációk egy témára

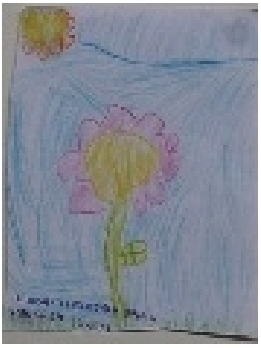

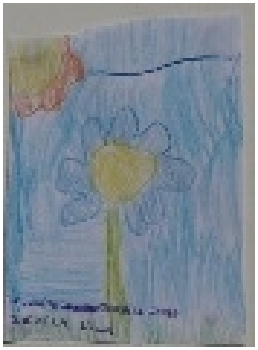

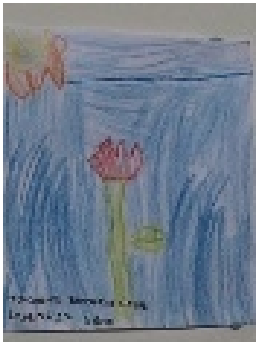

Turcsányi Borbála Emma (6 éves) rajzai
A dátum 2016. 06. 24.

Turcsányi Emese Laura 8 éves tanuló rajzai:
Szentiváni élet

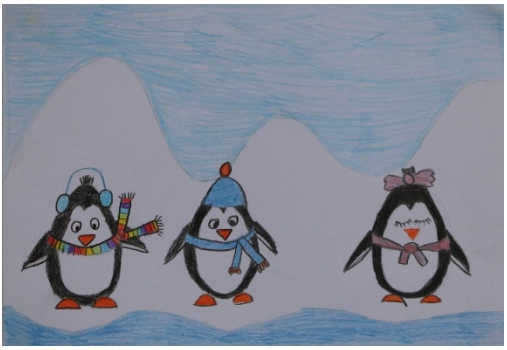

Ismeretlen szerzők rajzai

Prépostffy Anna Léna 5,5 éves rajza: Patakparton

Prépostffy Bence 7,5 éves rajza:
Szentiványban lenni éjjel nappal jó

Fent: Hegyi Zoltán 13 éves, *lent* Hegyi Benedek 9 éves tanulók szívét is megdobogtatta a magyarok szereplése a futball Európa bajnokságon

Hegyi Benedek
9 éves tanuló rajzai

A
„Halálos iramban”
sorozat 6. és 7.
rajza

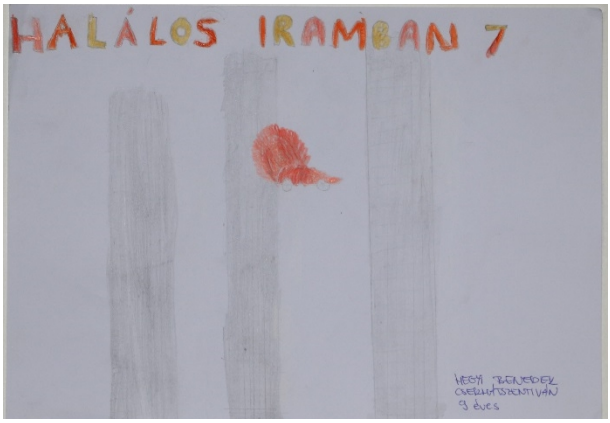

Hurrá itt a
VAKÁCIÓ

Fent: Kész a terem. Szemben a színpad, jobbra a kiállítás képei
Lent: Ebéd előtt. Zajlik a gyerekekkel a képek közös megbeszélése

Fent: Tarcsányi Istvánné unokájával nézik, hogy hova is került a rajz
Lent: Dr. Szalay Ferenc a gyerekekkel közösen egyenként elemzik az alkotásokat. A felvételen éppen Cservölgyi Szabolcs rajzát elemzik

A szülők, rokonok és vendégek közösen örülnek a gyerekek munkáinak és szereplésüknek

Fent: A kép bal oldalán áll Lord Eszter alpolgármester, aki szervezte és összegyűjtötte a rajzokat. Szemben ülnek Kecskésné Margit, Kecskés Miklós és Zorkóczy Janka. *Lent:* Hegyi Zoltán és Benedek futball Európa bajnokságot idéző rajzainál

A színpadon: Furulyaszóló és riportok

Cservölgyi Szabolcs skót dalokat elő furulyán. A kottát és a mikrofont Szabó Tímea (Timi) tartja

Kálmán Ákos válaszol Szabó Timi riporteri kérdéseire, s beszél életéről.

Turcsányi István ezermester, akinek a nagyanyja a falu szülésznője volt. Lent: A legifjabb riportalany, Lord Fiona és Szabó Timi

Cservölgyi Zoltán, akinek autókarosszéria műhelye van Cserhátszentivánon a Rákóczi utcában, beszél életéről, családjáról

Balra: A boldog és büszke apa, Cservölgyi Barnabás hallgatja fiát.

Arcok és találkozások

Mindkét kép bal oldalán Kovách Georgina (Zsozsó) jogász és festőművész, aki utoljára vehetett részt a találkozón.
Gyermekkora jó részét Cserhátszentiványon töltötte, a régi iskola épületében ő üzemeltette a vendégházat.
2017 januárjában hunyt el.

Mellette leánya, Dr. Antalóczy Márta.

Örömteli találkozások és együttlét

Csendes beszélgetés. Hogy sikerült a fényképfelvétel?

Talán mindenki felismeri magát.

A két szélső korosztály tagjai, s mind örülnek az élet szépségének

Gyerekek a találkozón

A fák árnyékában, a kultúrház udvarán.
Lent Turcsányi nagymama az unokákkal

A játék izgalma. Ki nyer? Szép a karkötő.

Kisebbek és nagyobbak. Fegyelmezetten a templomban.

A templom után a temetőben.

A koszorúzás és himnusz idején.

A képek önmagukért beszélnek.

Bicikli és hinta. A fenyőtoboz, mint futball labda.

Gyerekek és anyák a felújított templomlépcsőn

Virágok a találkozó idején

Virágdíszítés a kultúrházban
Fent a színpadon és *lent* az asztalokon

Érdemes megnézni a tartóedények dekorációját.
A tűzliliomokat tartó üvegcséket gyűrű veszi körül.

Rózsák.

Színek, színárnyalatok. Bimbók és virágok

Lent: Közmunkások által gondozott köztéri virágok

Emlékkönyv beírások és a beírók

2016 évi bejegyzések

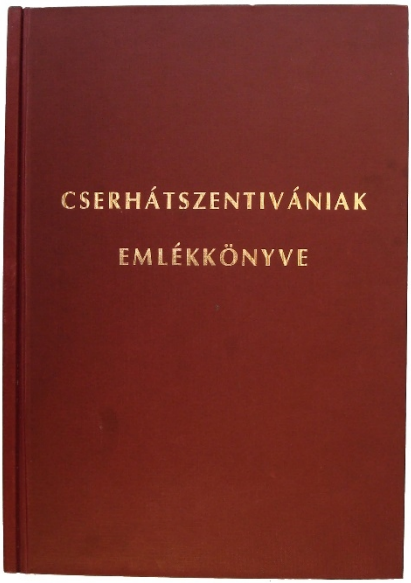

Az első világtalálkozó alkalmával indítottunk egy emlékkönyvet, amibe a nyolcadik találkozón is, 2016. június 25-én számos bejegyzés került.

A beírások elismerést, köszönetet és örömet tükröznek. Szívet melegítő végiglapozni a könyvet.

Van, aki először, van, aki már több találkozón is részt vett, s többen jelezték, hogy jövőre is visszatérnek.

Érdemes elolvasni az itt közreadott bejegyzéseket.

A beírásokból is kitűnik, hogy milyen fontos közösségformáló ereje és szerepe van a világtalálkozónak, s hogy milyen élményekkel teli feltöltődés lehetőségét nyújtja.

Megható, hogy sokan korábban még nem is jártak a faluban, de az ősök révén „cserhátszentivániak”, s valami, az ősök emléke és tisztelete, a találkozások öröme megérintette őket.

Külön öröm a külföldről érkezettek írását olvasni. Az angol szövegek magyar fordítását is beillesztettem.

Most első alkalommal szerkesztettem ide néhány fényképet a beírókról, s kis kommentárral jeleztem a kapcsolódási pontokat, néhány jellemző adatot és ismertetőt. Sajnos nem mindenkiről készült fényképfelvétel, de az írás megmarad.

Dr. Szalay Ferenc

Most először veszek részt a nevezetes cserhátszentiváni világtalálkozón fiaimmal (Miklós, Dénes) és unokaöcsémmel (László) valamint az ő családjával együtt. Örülök, hogy őseim (XVIII. századtól részben itt élt) falujában, Szentiványban együtt lehetek és ünnepelhetek rokonaimmal, lélekben barátaimmal. Nagyapámat még ismertem, Ő 1942-ben halt meg, itt nyugszik e gyönyörű temetőben

dr techn. Szilassy Kálmán

Dr. techn. Szilassy Kálmán, aki először járt Cserhátszentiványban, de ahol az ősei az 1700-as évektől itt laktak

CSALÁDUNK NÉHÁNY ÉVE ZÁRT ELŐSZÖR
A VIDÉKEN, AHOL NAGYAPÁM, DÉDAPÁM
SZÜLETETT, FELNŐTT. FELESÉGEM, ZSUZSI ÉS
GYEREKEINK IS (RÉKA, BENDEGÚZ, EMESE, BORI)
ELŐSZÖR VANNAK A VILÁGTALÁLKOZÓN.
KÖSZÖNJÜK A SZERVEZŐKNEK, HOGY
VISSZATALÁLTUNK CSERHÁTSZENTIVÁNRA

DR. SZILASSY LÁSZÓ

Szilassy Emese

Szilassy Borbála

Szilassy Zsuzsanna

Többször jártam már családom
ősi földjén, de idén veszek részt
először a találkozón. Örömmel
jöttem vissza a gyökerekhez.
Szilassy Miklós

A Szilassy család tagjainak bejegyzései és aláírásai fent, és fényképük a következő oldalon

Fent: A Szilassy Kálmán és családja
Lent: Sándor Olivér építész, aki a hősök és áldozatok emlékművét tervezte, s a kinek a bejegyzése a következő oldalon olvasható.

Bárhol jártam a világban mindig visszagondoltam szülőföldemre, születési helyemre, CSERHÁTSZENTVÁNRA. Igen fiaelemre-méltónak tartom, mintán a Községből igen sokan eltávoztak, hogy egy évben egyszer fiunius utolsó szombatján találkozhatunk sok falubéli ismerőssel, sőt ismeretlenekkel is (a koromnál fogva) találkozunk és ismeretet folytatunk az elmúlt időkről, élményekről, melyet a jövőben is folytatunk.

Csorhátszentvánra
2016 jún. 25

SÁNDOR OLIVÉR

Bárhol jártam a világban mindig visszagondoltam szülőföldemre, születési helyemre, CSERHÁTSZENTIVÁNRA. Igen figyelemre-méltónak tartom, hogy miután a községből igen sokan eltávoztak, hogy egy évben egyszer, június utolsó szombatján találkozhatunk. Sok falubéli ismerőssel, sőt ismeretlennel is (a koromnál fogva) találkozunk és eszmecserét folytatunk az elmúlt időkről, élményekről, melyet a jövőben is folytatunk.
Cserhátszentiván 2016. jún.25

Sándor Olivér

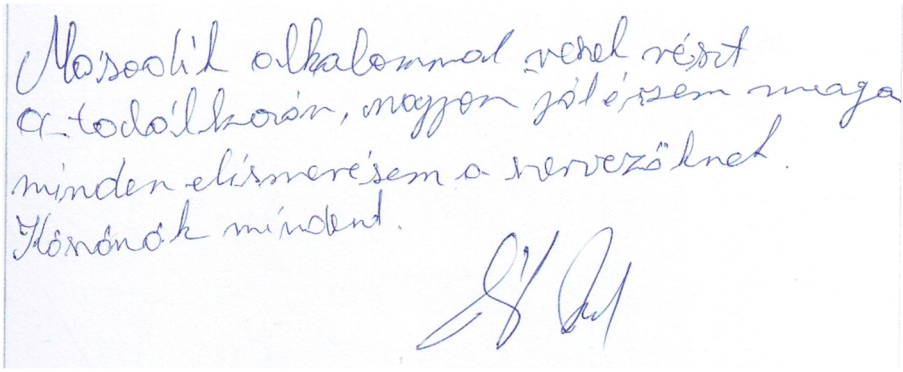

Második alkalommal vesel részt a találkozón, nagyon jól éreztem magamindenelismerésem a szervezőknek. Köszönök mindent.

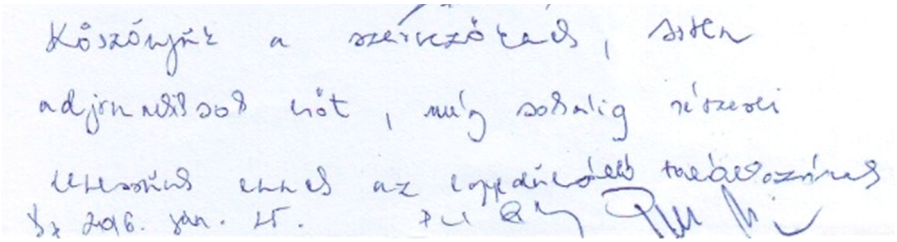

Köszönjük a szervezőknek, isten adjon nekik sok erőt, még sokáig részesei lehessünk ennek az egyedülálló találkozónak
Sz 2016. jún. 25.

GRATULÁLOK A NYOLC TALÁLKOZÓ
MEGRENDEZÉSÉHEZ SZALAY FERENC TANÁRÚRNAK
S VALAMENNYI SZERVEZŐJÉNEK.

EGY IGAZI KÖZÖSSÉG ALAKULT ITT KI
AZOKBÓL, AKIK EMBEREK, EURÓPAIAK, MAGYAROK,
S AKIKET VALAMI KÖT CSERHÁTSZENTIVÁNHOZ.

AZ ÖSSZETARTÁS NAGY ÉRTÉK, OLYAN KORBAN
KÜLÖNÖSEN, AMIKOR AZ ORSZÁG MEGOSZTOTTSÁGÁN
MUNKÁLKODNAK SOKAN!

ÖRÖMMEL JÖVÖK MÁSKOR IS KEDVES
BARÁTOK KÖZÉ!

SZIGETHY ISTVÁN
DUNAÚJVÁROSBÓL

Barna Péter és bejegyzése. Németország – Európa - Dunaújváros

ONCE AGAIN WE FIND OUR-
SELVES GUEST OF THE PEOPLE
OF CSERHÁTSZENTIVAN!! WE THANK
YOU FOR YOUR HOSPITALITY!!

JOHN GABI MÁRKO VINCE

ÚJBÓL A CSERHÁTSZENTIVÁNIAK VENDÉGEI VAGYUNK. KÖSZÖNJÜK A VENDÉGSZERETETET!!
JOHN GABI MÁRKO VINCE

Balra: John White Nagy Britanniából és Csillag Gabi, aki angol nyelvtanár

Jobbra: Gabi és a gyerekek Marko és Vince

Köszönjük mindazoknak a lelkes és szolgálatkész itthoniaknak akik lehetővé teszik számunkra, hogy minden évben hazalátogathassunk őseink földjére. Szeretettel gondolunk rájuk. Hálánk jeleül fogadják tőlünk az Ismerős Arcok nevű zenekar „Haza" című dalának egy gyönyörű részletét:

- Bárhol élsz is a nagyvilágban,
  Ne áltasd magad – csak ott vagy szabad –
  Az igazi rabság a hontalanság
  Hát nem kérdezem, miért jössz velem
  Persze, hogy nem kérdezem
- Mert nekünk ott van az otthonunk,
  Ahol gyermekként játszottunk
  Apánk az ajtóban állt, anyánk étellel várt
  Ahol ébren is álmodtunk
- Ahol harangok hangja szállt
  Ahol nagyapánk háza állt
  Ahol szó volt a szó, hol a rossz is túl jó
  Ez az egy út, mi járható
- Lehetsz gazdag, lehetsz szegény
  Lényegtelen, hidd el nekem
  A hazád nélkül, senki sem vagy
  Nincs már helyed, nincs életed,
  Jöttment lett bélyeged
- Hideg télben, az esti szélben
  A szó megszakad, bennedragad
  A fenyő színe, a kenyér íze
  Az ősök dala, a szived szava,
  A szülőföld hív haza

./.

Őseinktől ezt tanultuk és igyekeztünk így élni és mindezt gyermekeinknek is átadni.

2016 - 06 - 25 Magyarfiné Parádi Mária Magdolna és családja a Mojzes - Benkó ágból

- a Benko név ősi szkita eredetű családnév. Drága Nagyapánk ennek a névnek üzenetével élte az életét és nevelte, terelgette gyermekeit és azok családját. A név elterjedése Nógrád megyében, valamint a jelenleg külső Magyarország-i Felvidéken a legelterjedtebb.
- A Mojzes név az ókori egyiptomi nyelvben „fiú, gyermek" jelentésű szóból ered. De elterjedt volt a görög valamint a latin nyelvben is. Elterjedése az Ormánságban és Erdélyben a leggyakoribb. Ez utóbbi nem meglepő, hiszen az úzok / őspalócok / vándorlásaik és honkeresésünk során a székely testvérnéppel együtt éltek.

Köszönjük mindazoknak a lelkes és szolgálatkész itthoniaknak, akik lehetővé teszik számunkra, hogy minden évben hazalátogathassunk őseink földjére. Szeretettel gondolunk rájuk. Hálánk jeléül fogadják tőlünk az Ismerős Arcok nevű zenekar Haza című dalának egy részletét:

Bárhol is élsz a nagyvilágban
Ne áltasd magad -csak ott vagy szabad-
Az igazi rabság a hontalanság
Hát nem kérdezem, miért jössz velem
Persze, hogy nem kérdezem
Mert nekünk ott van az otthonunk,
Ahol gyermekként játszottunk
Apánk az ajtóban állt, anyánk étellel várt

Ahol ébren is álmodtunk
Ahol harangok hangja szállt
Ahol nagyapánk háza állt,
Ahol szó volt a szó, hol a rossz is túl jó,
Ez az egy út, ami járható.
Lehetsz gazdag, lehetsz szegény
Lényegtelen, hidd el nekem
A hazád nélkül senki sem vagy
Nincs már helyed, nincs életed
Jöttment lett a bélyeged.
Hideg télben, az esti szélben
A szó megszakad, benned marad
A fenyő színe, a kenyér íze
Az ősök dala, a szíved szava
A szülőföld hív haza.

2016-06-25 *Magyarfiné Parádi Mária Magdolna és családja a Mojzes – Benkó ágból*

- *A Benko név ősi szkíta eredetű családnév. Drága nagyapánk ennek a névnek az üzenetével élte életét és nevelte, terelgette gyermekeit és azok családját. A név elterjedése Nógrád megyében, valamint a jelenleg külső Magyarország-i Felvidéken a legelterjedtebb.*

- *A Mojzes név az ókori egyiptomi nyelvben „fiú, gyermek” jelentésű szóból ered. De elterjedt volt a görög és latin nyelvben is. Elterjedése az Ormánságban és Erdélyben a leggyakoribb. Ez utóbbi nem meglepő, hiszen az úzok (őspalócok) vándorlásaik és honkeresésük során a székely testvérnéppel együtt éltek.*

Ismét egy újabb, csodálatos vendéglátás és
ez a kisfalu meghitt varázsa.
Köszönjük, hogy itt lehettünk, jövőre is eljövünk.
Fodor László
Fodor László

Köszönet a remek műsorért, az ügyes-
kezű gyermekeknek a sok szép rajzért,
jövőre újra jövünk.

Nagy Pál

A képen a fenti beírók. *Jobbra* Fodor László vállalkozó és felesége Enikő Zagyvaszántóról, akik a zöldárut ajándékozták az ebédhez ebben az évben is. *Balra:* Nagy Pál és felesége, akiknek hétvégi házuk van Cserhátszentivánban a szőlősoron.

Köszönjük, hogy megint itt lehettünk, immár hatodik alkalommal! Szentivánon idén is olyan csodaszép, mint mindig, mint az eddigi látogatásainkon. Reméljük, jövőre is itt találkozunk, és láthatjuk a felcsepredő gyerekek új előadásait, hallhatjuk a zenehart és újra beszélgethetünk egy jót az ismerősökkel, akikkel évente egyszer biztosan találkozunk, itt, Csehtószentiványon.

Köszönjük mindenkinek a részvételét!

Csehtószentiván, 2016. 06. 25.

Ferencz Bernadett
Zeller Beatrix (Ferencz Istvánné)
(Csernus leszármazott)
Kulti Péter

A képen fényképezőgépével Ferencz Istvánné Zeller Beatrix, amint fentebb írta, Csernus leszármazott, aki már több világtalálkozón vett részt, s aki sok kitűnő fényképet készített. Ebben a könyvben is láthatjuk felvételeit.

Köszönjük, hogy ismét itt lehetünk, és újra találkozhatunk az ismerős arcokkal. Mi ugyan csak néhány éve tartozunk e kis falu közösségéhez, de hálásak vagyunk azót, hogy befogadtak az itteniek. Zeméljuk, az ilyen szép napok hozzájárulnak ahhoz, hogy mindannyian szebbé tegyük e csodálatos kis település jövőjét.

Csehátszentiván, 2016. június 25.

Fertőszögi Péter

Pintér Zsuzsanna

Verebélyi Zsolt

D. Boruzs Mariann

Középen Fertőszögi Péter, felesége Pintér Zsuzsanna, Verebélyi Zsolt, j.o. áll Dr. Boruzs Mariann, balra Csillag Gabi, angol tanárnő

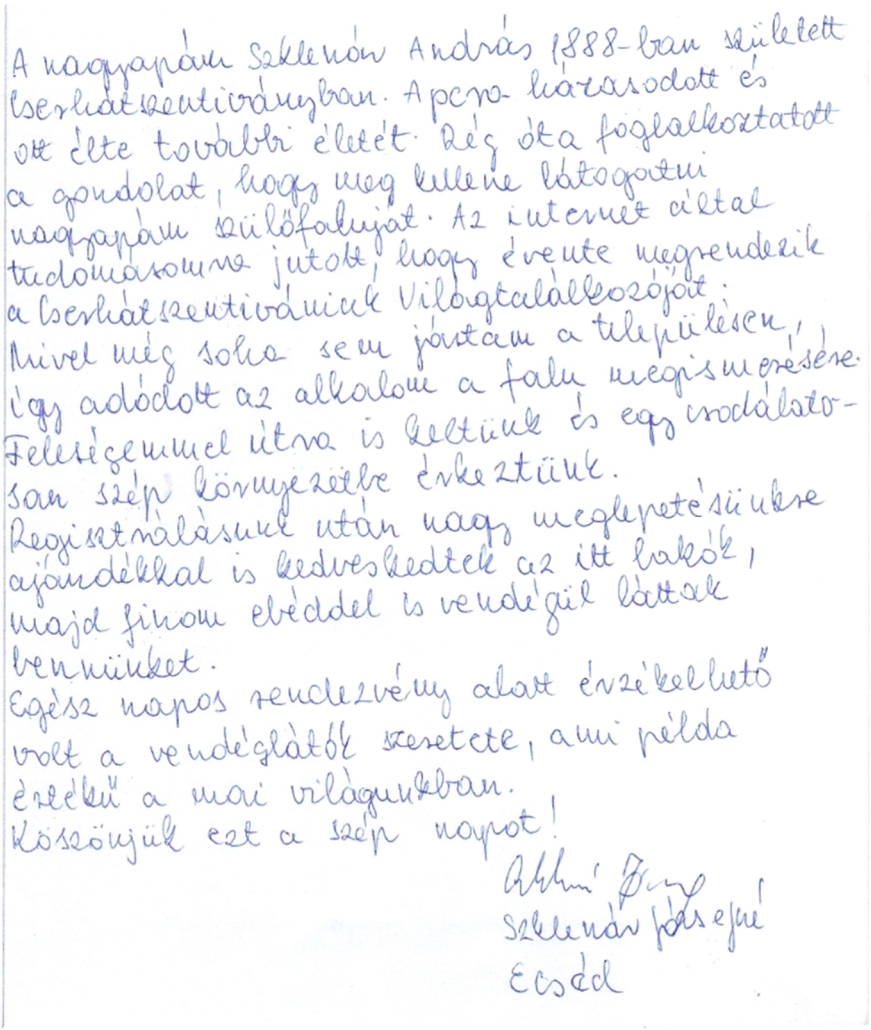
A nagyapám Szklenár András 1888-ban született
Cserhátszentiványban. A pesti házasodott és
ott élte további életét. Régóta foglalkoztatott
a gondolat, hogy meg kellene látogatni
nagyapám szülőfaluját. Az internet által
tudomásomra jutott, hogy évente megrendezik
a Cserhátszentiványi Világtalálkozóját.
Mivel még soha sem jártam a településen,
így adódott az alkalom a falu megismerésére.
Feleségemmel útra is keltünk és egy órácskás-
san szép környezetbe érkeztünk.
Regisztrálásunk után nagy meglepetésünkre
ajándékkal is kedveskedtek az itt lakók,
majd finom ebéddel is vendégül láttak
bennünket.
Egész napos rendezvény alatt érzékelhető
volt a vendéglátók szeretete, ami példa
értékű a mai világunkban.
Köszönjük ezt a szép napot!

Szklenár József
Józsefné

Ecsédről

Szklenár József és Józsefné bejegyzése, akik az internet révén szereztek tudomást az évente megrendezésre kerülő világtalálkozóról, s most először keresték fel az 1888-ban Cserhátszentiványon született nagyapa, Szklenár András szülőfaluját.

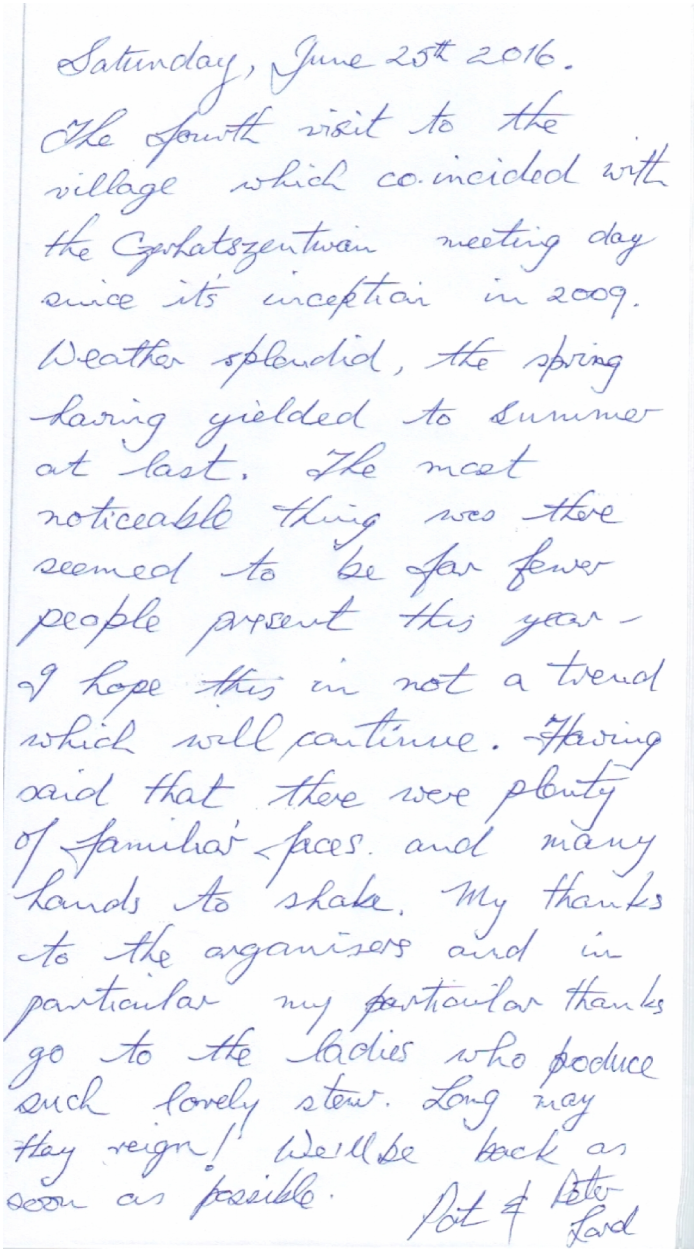
Saturday, June 25th 2016.
The fourth visit to the village which co-incided with the Cserhátszentiván meeting day since its inception in 2009. Weather splendid, the spring having yielded to summer at last. The most noticeable thing was there seemed to be far fewer people present this year - I hope this in not a trend which will continue. Having said that there were plenty of familiar faces and many hands to shake. My thanks to the organisers and in particular my particular thanks go to the ladies who produce such lovely stew. Long may they reign! We'll be back as soon as possible.
Pat & Peter Lord

Lord Patricia és Peter a Cserhátszentiványon élő unokáikat Angust és Fionát jöttek meglátogatni Angliából. Fordítás a következő oldalon.

2016, Június 25. Szombat

Ez a negyedik látogatásunk a faluban, amely egybeesik a Cserhátszentiván találkozó napjával, annak 2009 évi bevezetése óta. Az időjárás csodálatos, a tavasz végül átadja helyét a nyárnak. A legfeltűnőbb dolog, hogy úgy tűnik, mintha az idén kevevesebben vennének részt. Remélem, ez nem olyan tendencia, amely folytatódik.

Ennek ellenére mégis rengeteg ismerős arcot lehet üdvözölni és sokakkal kezetfogni.

Sok köszönet a szervezőknek és külön köszönet a hölgyeknek, akik a csodás pörköltet készítették. Isten tartsa meg őket közöttünk még nagyon sokáig. Jövünk vissza, amint lehet

Patricia and Peter LORD

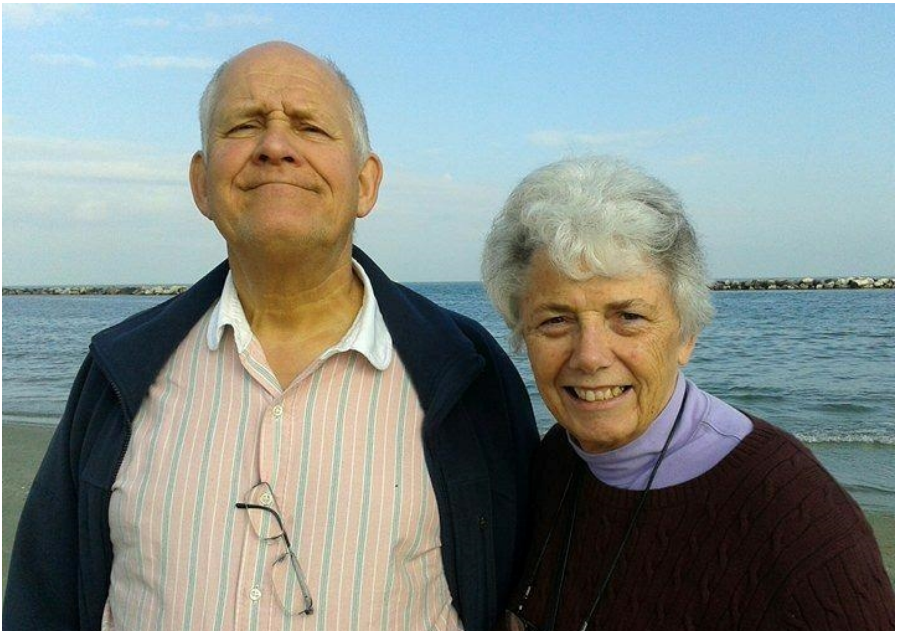

Peter és Patricia Lord Dél-Angliában a tengerparton. Onnan jönnek minden évben, hogy meglátogassák a családot, és hogy részt vegyenek a Világtalálkozón

Regisztrációs munkával segítettem a Világtalálkozót 2016-ban is

Pummer Petra harmadikos gimnazista írása

A múlt évben is, a résztvevők által már megszokott időpontban, június utolsó szombatján került megrendezésre a Cserhátszentivániak Világtalálkozója, sorban a nyolcadik alkalommal.

A meghívó szerint az első programpont mindig a regisztráció, amely a Kultúrház bejáratánál történik. Számomra majd hogy nem ez az egyetlen program, mivel a szervezők felkérésére immár harmadik éve segíthettem ennek a programnak a lebonyolítását.

Bár korán reggel érkeztem meg a Kultúrházhoz, a kertben és az ebédlőben már javában folyt a munka. A regisztrációhoz kialakított előtérben már minden tökéletesen elő volt készítve a munkakezdéshez. A felállított asztalokon a résztvevők névsorát tartalmazó adatlapok várták az érkezőket. Mellettük sorakoztak a névjegyek, szigorúan ABC sorrendben, hogy könnyebb legyen a név hallatán a kiválasztásuk. Az asztal mögött álltak dobozokban az ajándéktárgyak, mint például a névjegykártyát tartó nyakba akasztható színes pántok és táskák, no meg a Világtalálkozó alkalmára a Professzor úr által szerkesztett könyv, amely tulajdonképpen a legkedveltebb ajándék. Illett volna is első helyen megneveznem, hiszen annyira népszerű.

Ez a kiadvány többek között tartalmazza sok színes fényképpel illusztrálva az előző évi találkozó eseményeit, egyet-egyet a résztvevők szemszögéből is bemutatva, illetve az azóta eltelt időben a falu életének kiemelkedő történéseit. A kötet olyannyira keresett, hogy egyetlen egy résztvevő se mondana le róla. Többtagú család esetében is legszívesebben minden családtagnak vinnének magukkal a látogatók, de a példányszám sajnos erre nem mindig elegendő. Ennek ellenére még olyan résztvevő is akadt, aki később visszajött és távoli rokonának kért belőle, hiszen olyan tartalmas, érdekes olvasnivaló. Ezzel a mi családunk is így van, pedig hát mi nem

vagyunk Cserhátszentivániak, csak vendégek. Igaz, már harmadik éve visszajáróak!

Most beszámolok arról, hogy hogyan történik a regisztráció.

Amikor megérkezik a látogató, bediktálja nevét. Az a feladatom, hogy gyorsan megkeressem őt az adatlapon lévő nevek között annak érdekében, hogy egyeztessük az adatait, amennyiben a korábbi évek valamelyikében már regisztrált. Ha most vesz részt először, akkor rögzítenem kell az adatait azért, hogy a jövőben elérhető legyen a szervezők részére és hívogathassuk a következő találkozóra. Ezután ki kell választanom a résztvevő névjegykártyáját az előre elkészített névkártyák közül. Ez nem könnyű feladat, egy-egy kezdőbetűből ugyanis nagyon sok a korábbi években regisztrált vendég. Szerencsére segítőtársam is volt White Vince általános iskolás és édesanyám személyében.

Korán reggel érkeznek a legtöbben, hogy a regisztráció után még időben odaérjenek a misére. Ebben időszakban ezért igen jól jön a szülői segítség ahhoz, hogy gördülékenyen menjen a látogatók azonosítása, majd pedig a ajándékok kiosztása. Késő délelőtt van már, mire időnk van végre szusszanni és megbeszélni többiekkel a tapasztalatainkat.

Rendkívül érdekes feladatnak tartom, hiszen sok emberrel kerülök kapcsolatba és öröm az arcokon mosolyt látni. Mindenki boldogan érkezik, örül, hogy itt lehet ma ezen az eseményen. A látogatók valóban Cserhátszentivánt szerető emberek, itt éltek vagy élnek, vagy csak megszerették a falut valamikori látogatásuk során. Izgalmas hallgatni a beszélgetéseiket. Visszaemlékeznek a régmúlt időkre, rácsodálkoznak a faluban bekövetkezett változásokra, érdeklődnek egymás családjáról. Többen voltak olyanok, akik a közös rokoni szálat keresték, próbálták visszafejteni, a családfájukat összeállítani. Hatalmas az öröm, amikor gyakran kiderül, hogy távoli rokonságban állnak egymással.

A nap végén összeszámoljuk a regisztráltak számát, legutóbb ez 278 volt, ami jelzi, hogy sokat jöttek haza, illetve hogy sokan érzik magukat „cserhátszentivániaknak”.

Nagyon örülök, hogy hogy részt vehettem ennek az eseménynek a lebonyolításában. Szeretném, ha máskor is ott lehetnék és megtapasztalhatnám újra, hogy az idelátogatóknak van idejük egymásra, örömmel köszöntik egymást, szeretettel vannak egymás iránt, és boldogok attól, hogy újra otthon lehetnek, mindegy, hogy a falu közelében vagy távolabb, esetleg már külföldön élnek.

Találkozzunk 2017-ben! Én ott leszek!

Pummer Petra
III. éves gimnazista, Budapest

Anya és leánya munkában. A regisztrációs munka dandárját Dr. Boruzs Mariann, leánya Petra gimnazista és White Márkó általános iskolás végezték. Középen a fenti írás szerzője, Petra, kezében a „sárga” könyvekkel.

Sándor Rezső versei

Hitvallásom

Fűzfapoéta vagyok,
kínrímeket faragok.
Nincsen nekem katedrám,
jó az Isten, vigyáz rám.

Láthatom a kék egét,
jónak rossznak elegyét.
Ezt mind le is írhatom,
van ceruzám, papírom.

Falusi gyermekéveim

Beszolgáltatások idején

Poros úton Hoffer traktor
után gyerekcsapat trappol,
kergetjük a porfelleget,
nincs jobb, mint játszani, lehet.

Jó volna egy fűzős labda
mit apró láb gólba rúgna.
Gumi labdára sem telik,
még a padlást is leseprik.

Szüleinket sanyargatják,
éppen hogy csak élni hagyják.
Csináljunk hát rongyból labdát,
a lányok meg kócból babát.

Sándor Rezső cserhátszentiváni származású mérnök. Korábbi sárga könyvben már bemutattuk önéletrajzi írását és anagramma versét. a Cserhátszentiván 2013 kötetben

Egy különleges születésnapi ajándék
Cserhátszentiván repülőgépről

Dr. Patyi Mária nem tudta, hogy miért kell neki születésnapján gyermekei meghívására könnyű, sportos öltözetben és cipőben egy bizonyos helyre menni, ahonnan gépkocsival vitték egyre messzebb Budapesttől. Még akkor sem sejtette, amikor Budakeszi határába érkeztek, hogy a sportrepülőtéren kötnek ki, s egy felejthetetlen repülőutazásban lesz része.

Utasszállító repülőgépen már sokszor ült, a világ sok szép helyére jutott el, de egy könnyű, hét személyes sportrepülőgépen még sohasem utazott. Azt gondolta, hogy egy Budapest feletti városnéző sétarepülés lesz a születésnapi ajándék.

Egyre gyanúsabban figyelte, hogy a Duna felett átröpülve egyre távolodnak Pesttől és enyhén északkeletre tartanak. Ekkor már kiderült, hogy a pilóta és navigátor a Cserhátot keresik a térképen, s a cél Cserhátszentiván, ahol Mária és párja Neumann Ferenc a hétvégeket töltik, s ahol egy régi ház teljes felújítását követően, egy látványos új épülettel gazdagítják a falut. A kilátó funkciót is betöltő ház még nincs teljesen kész, de a tető már fenn van.

Neumann Ferenc, aki egyébként mérnök, saját maga tervezte és építi, szépíti az épületet, éppen az udvaron volt, amikor meghallotta a repülőgép zúgását. Az lett gyanús, hogy a falu felett különböző irányokból többször átrepülvén, a gép köröket írt le és egyre alacsonyabban szállt a ház felett. Azonnal tudta, hogy Mária gyerekei által szervezett születésnapi meglepetés, a falu megtekintése a magasból. Ferenc lelkesen integetni kezdett a repülőgép felé, amelyet a bent ülők örömmel vettek észre.

Gyönyörű, napsütéses idő volt. A fák, a mezők szépen zöldelltek, s a falu útjai, a piros tetős házak, a templom, a temető, az Angyalkert, a kultúrház, a major és az új tó is nagyszerű látványt nyújtott a magasból, amint az a következő fényképeken látható. A kitűnő felvételeket Mária fia, Zoli készítette.

Felejthetetlen születésnapi ajándék volt.

Lejegyezte Dr. Szalay Ferenc

Fent: A Dream Air Kft Cessna 207 Skywagon típusú sétarepülőgépe a Budakeszi repülőtéren. *Lent:* Orsi, Mária lánya, Kende és Kinga unokák, valamint az ünnepelt édesanya, Mária

A beszállás. Zoli és Kinga a legkisebb unoka. Fényképezőgép a kézben.

Fent: Az egész falu látványa Kutasó irányából
Lent: A Pelecke felől délre tekintve, a temető, az utak és a házak

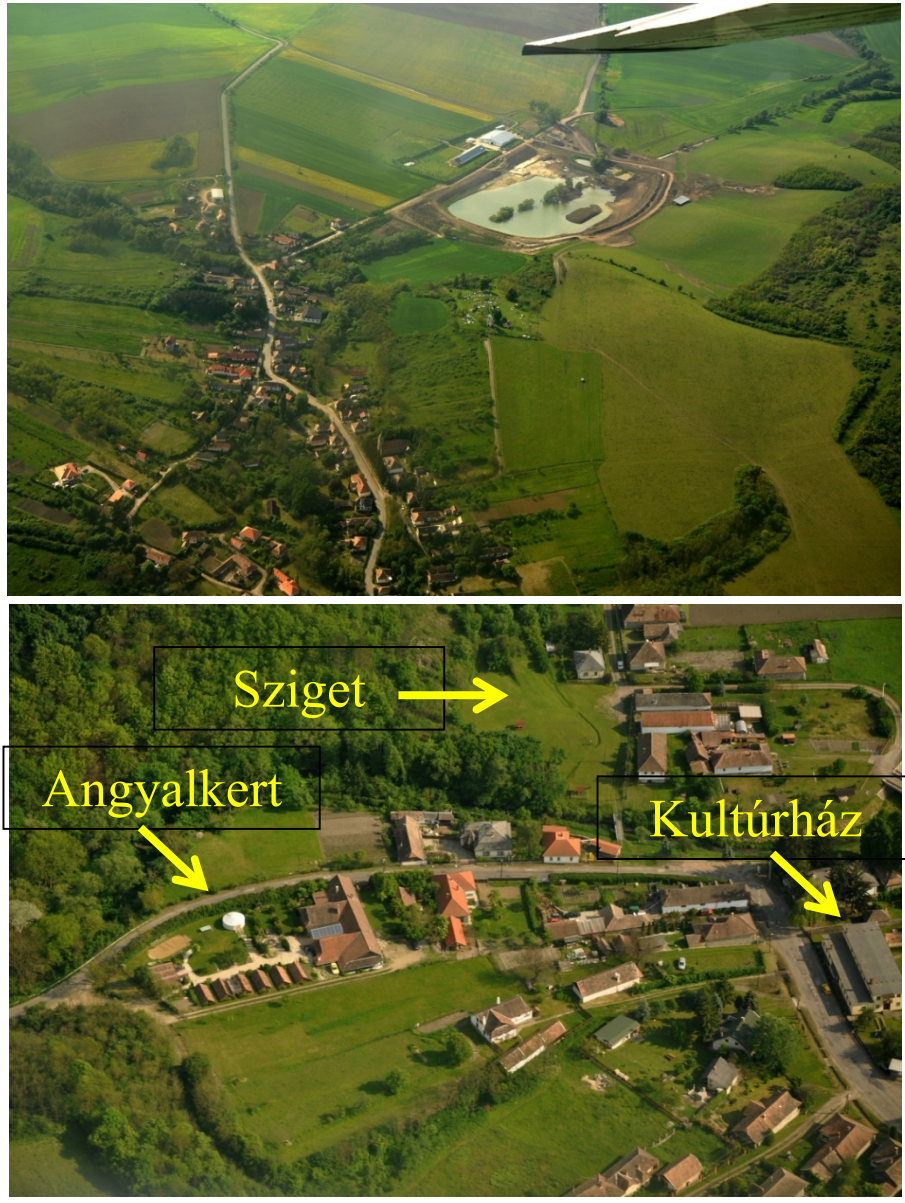

Fent: Nyugat felé a Kutasóra vivő út és az új tó látványa
Lent: Az Angyalkert a fehér, kör alakú jurtával, a Sziget, a Kossuth utca házai és a Kultúrház

Vörösmarty utca a magasból és közelebbről. Jól látszik az új, kilátó funkciót is betöltő, piros tetős épület

Tű Fokán Művészeti Fesztivál 2016
Cserhátszentiván, 2016. június 29.-július 3.
A “legbarátságosabb fesztivál”
A kultúra ünnepe nemzetközi részvétellel

A fesztivál 2016-ban már negyedik alkalommal került megrendezésre Cserhátszentiványon. Tele lett a falu emberekkel.

Sok fiatal, színes sátrak, ötletes dekorációk, zsibongás, élet, s mindez a kultúra jegyében jellemezte ezeket a napokat.

A hagyományoknak megfelelően, zenei és művészeti programokkal, koncertekkel, előadásokkal, különleges műhelyekkel jelentkeztek. A fesztivál célja újra az volt, hogy egy olyan közösségi élményt teremtsenek, ami elmossa a határt fellépők és látogatók között. A fesztivál fókusza: együttlét, kísérletezés, alkotás, elmélyülés.

A fesztivál ötletgazdája és fő szervezője, mint évek óta mindig, most is Hajnóczy Csaba gitárművész, egyetemi tanár volt, akinek a közeli Alsótoldon van háza, s akinek a munkáját egy kisebb csapat segítette. A zenei programok széles skálája mellett irodalmi események, képkiállítás színesítették a fesztivált. Most is voltak külföldi résztvevők.

Ami a programban szerepelt: Fred Frith, "and Friends" (Müller Péter zenekara), Aysenur Kolivar (Törökország), Kampec Dolores, rengeteg zenei műhely (Sőrés Zsolt, Gryllus Samu, Grencsó István), slam poetry (Bárdos Deák Ágival), elnyomottak színháza és én tudat dekonstrukció, mozgás és tánc. A kisszínpadon a Veszprémi Utcazene Fesztiválon, vagy a Művészetek Völgyében ismertté vált fellépők, tábortűz és irodalmi felolvasások várják az érkezőket.

Az események zöme a kultúrházban és a köztéren zajlott, de két koncert a Kisboldogasszony templomban volt. A vendég résztvevők

a régi iskola épületében kialakított, Kovács Georgina által üzemeltetett vendégház épületeiben, az udvarban kemping sátrakban vagy más vendégházban találtak szállást.
A délutáni szentmisén Bali János Liszt díjas egyetemi docens vezetésével ifjú művészek Francesco Mancini egy templomi szonátáját játszották. Ezután Heinrich Schütz műveiből adtak elő; Fehér Nóra furulya, Somogyi Lili es Szabó Sára hegedű, Bali Janos orgona, Deme Farkas Rita, Földvárszky Anett, Bottka András ének.

Különleges élményt nyújtott a templomban a Szervánszky vonósnégyes előadásában Josef Haydn „Krisztus hét szava a keresztfán" című művének bemutatása. A mű felhangzása előtt Tillmann József professzor, a Moholy Nagy Művészeti egyetem tanára tartott remek előadást, ami segítette a megértést és a ráhangolódást. Az előadás szövegét ebben a könyvben is közreadjuk.

A következő fényképek és aláírások érzékeltetik a nagyszerű fesztivál hangulatát.

Dr. Szalay Ferenc

A kép bal oldalán Bali János Liszt díjas művész, egyetemi docens. Jobb oldalon Hajnóczy Csaba gitárművész, egyetemi tanár, a Tű fokán fesztivál megálmodója és fő szervezője.

Fényképek a Tű fokán fesztiválról

Útbaigazító molinók a fesztivál színeit és logóját idézik.
A szállás a hozott színes sátrakban és vendégházban volt.

Szálláshelyek és sorban ülve a kultúrház előtt

A kultúrház belülről. Hangulatos berendezés: szőnyeg, hangszerek, a falon textil dekoráció és művészeti alkotások.
Lent a büfé, presszó..

Aysenur Kolivar török vendégművész alkotásai a kultúrház falán sorakoztak.
A színek, a fények és hullámokon látható emberalakok gondolatébresztők. Talán van, aki a szöveget is el tudja olvasni.

Fiatalok a programok szünetében.

Ötletes dekoráció a sufniban és a fák között. Görögdinnyét a patakban hűtötték

A szentmisét Dr. Urus Attila plébános mutatta be, amelyen Francesco Mancini egy templomi szonátáját játszották Bali János Liszt díjas művész orgonán és tanítványai.

A mise után külön zenei program következett. A művészek Heinrich Schütz műveiből adtunk elő, majd ezt követően Josef Haydn „A Megváltó hét szava a keresztfán” című műve hangzott el a Szervánszky-vonósnégyes előadásában, amelyhez Tillmann József professzor tartott bevezető előadást.

Ez utóbbiról külön fejezetben olvashatunk (119. oldal Szerk.)

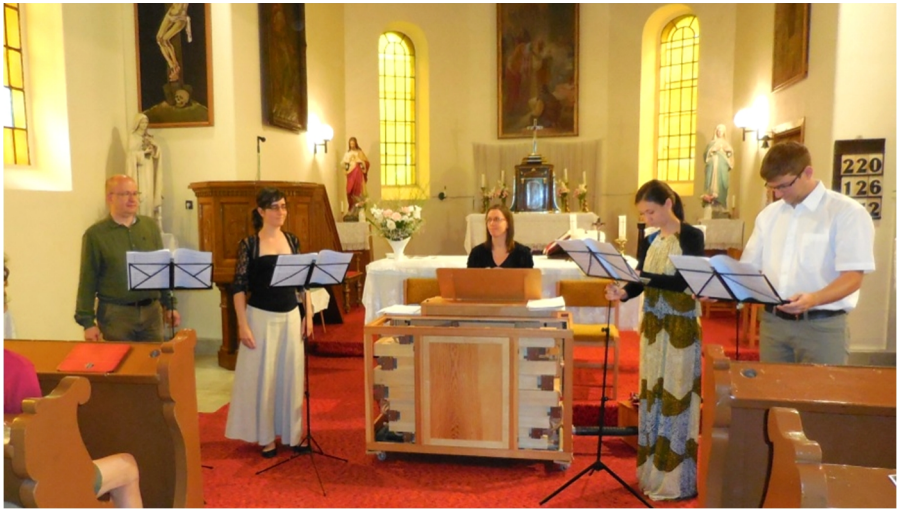

Lent: A koncert után. A kép bal oldalán Hajnóczy Csaba gitárművész, egyetemi tanár, a tű fokán fesztivál megálmodója és fő szervezője. Jobb oldalon Pintér Gergely Budapestről, de akinek cserhátszentiváni kötődése is van, s aki évek óta igen aktívan vett részt a fesztiválok szervezésében.

042595 Tű fokán MŰVÉSZETI FESZTIVÁL

A fenti térkép segítette a tájékozódást.
A sárga, számozott csukló karkötő volt az azonosító, és a belépő minden eseményre,

Reméljük, hogy a falu kulturális életét gazdagító, hírét, hírnevét öregbítő, rangos művészeti fesztivál hagyománya nem szakad meg. A fiatalok természetes zajosságát néha nehezen fogadják az idősebbek, de végül mindenki visszaemlékezhet saját ifjúságára.

Úgy értesültünk, hogy 2017-ben nem lesz ez a fesztivál a faluban. Nagy kár. Kívánjuk, hogy egy kis szünet után ismét visszajöjjenek.

Dr. Szalay Ferenc professzor emeritus (Szerk)

Tillmann József professzor bevezető előadása a Tű Fokán Művészeti Fesztivál keretében Cserhátszentiványon a templomban elhangzott Josef Haydn mű előtt 2016. július 3-án

Szavak a szóközökhöz

Joseph Haydn: *A Megváltó hét szava a keresztfán*

Bali Jánosnak

A kereszt mindig kezdet, mindig
a világ koordinátáinak kiindulópontja.[1]
Franz Rosenzweig

Haydn műve 1787-ben készült, eredetileg passiónak íródott, később zongorakivonatát és vonósnégyes verzióját is elkészítette, majd oratóriummá is átdolgozta. A *szavak*, amelyekről a mű címében állnak, valójában hét mondatot jelentenek. Hét rövid mondatot, amelyeket a Názareti Jézus mondott kereszthalálát megelőzően.

A zenemű megrendelésre készült, ezt maga a szerző beszélte el életrajzírójának, Griesingernek: „egy cadizi kanonok felkért, írjak hangszeres zenét Jézus hét szavára a keresztfán. Szokás volt akkoriban, hogy nagyböjt idején a cadizi főtemplomban minden évben egy oratóriumot adtak elő (…) Délben valamennyi ajtót bezárták; most kezdődött a zene. Megfelelő előjáték után a püspök a szószékre ment, kimondta a hét szó elsőjét, és elmélkedett róla. Ezt befejezve lejött a szószékről és az oltár előtt térdre borult. A szünetet a zene töltötte ki. A püspök másodszor, harmadszor stb. elfoglalta, majd elhagyta a szószéket, és a beszéd végzetével mindannyiszor

1 Franz Rosenzweig: *Der Stern der Erlösung*, Kaufmann, 1930. III. k. 127.o.

újra belépett a zenekar. Ehhez az előadáshoz kellett kompozíciómnak illeszkednie."[2]

Haydn korában a *Hét szó* a korabeli katolikus közegben közismert volt. Manapság azonban korántsem tekinthető annak, még kevésbé ebben a rövid formájában, mert a hét szó valójában hét mondat. De már a kortársak számára sem számított nyilvánvalónak, különösen az anglikán közegben, legalábbis erre utal Haydn londoni kiadójának 1787-ben írott levele. Ebben a *tisztán hangszeres zenéből épülő, egészen új mű*ről közli, hogy *7 szonátára* van osztva: *Ezek a szonáták Megváltónknak, Krisztusnak a keresztfán mondott szavai alapján készültek.*[3] Ám ennek előtte a darab címében szereplő további két szót, a *Megváltó*t és a *keresztfá*t érdemes tekintetbe venni: A sorrend amellett szólna, hogy az előbbivel kezdjük, ám ennek jelentése, története és jelentősége az utóbbi felől tárul föl. Mondhatni a kezdet a vég felől kap jelentést.
A keresztfa egy a Római Birodalomban alkalmazott kivégzési eszköz, amelyre a halálra ítélteket felfeszítették. A Názáreti Jézust, a *Megváltó*t keresztre feszítették és kínhalált halt. A szenvedéstörténet talán leginkább figyelemre méltó értelmezését egy agykutató, Detlef B. Linke neurofilozófus fogalmazta meg: „A legkevésbé szokásos vallás bizonyosan a kereszténység, mivel benne az Isten kézfején szögeket vernek keresztül és mielőtt egy dárdahegy érné a bordái alatt, légszomjasan még közli, hogy őt, az Istent**,** Isten elhagyta." Aztán még azt is hozzáfűzi, hogy „Ennek az egész jelenetnek a szokatlan volta részben eltűnt a nyugati kultúra józanságában."[4]

A megszokott dolgokat valójában alig észleljük, a környezet, a háttér állandó elemeit jelentik; mintegy berendezési tárgyait képezik a hétköznapi tereknek és tevékenységeknek. Száz és ezerszámra

2 Somfai László: *Joseph Haydn élete képekben és dokumentumokban*, Zeneműkiadó, BP., 1977. 99.o.
3 Bartha Dénes – Révész Dorrit: *Joseph Haydn élete dokumentumokban*, Zeneműkiadó, BP.,1978. 101.
4 Detlef B. Linke: *Religion als Risiko. Geist, Glaube und Gehirn*. Reinbeck, 2003. 34.o.

láttunk különféle kereszteket, passió-ábrázolásokat és különböző méretű feszületeket, amióta a nyugati kereszténységben elterjedt ez az ábrázolásmód. (Amely egyébként a keleti kereszténységben teljességgel ismeretlen, mi több kizárt, mivel a Feltámadott a jelenvalóság, a passió pedig epizodikus múlt.)

A kereszt- és corpus-ábrázolás korántsem magától értetődő a kereszténységben, hiszen viszonylag későn, 380-tól kezdődően jelenik meg, amikor Theodosius császár eltörölte a keresztrefeszítéssel történő halálbüntetést. Ezt követően kezdik egyáltalán ábrázolni Jézus kereszthalálát is. Jóval később, a gótikában jelenik meg először megkínzottan, véresen és sebekkel borítva, mint a Fájdalmak embere. A barokk ábrázolástechnikái tovább erősítik és népszerűsítik ezt a megjelenítésmódot; ennek köszönhető máig tartó elterjedettsége.

Üdvözítő és életadó jel [5]

A kereszt elementáris jel. Aminél nincs egyszerűbb. Se komplexitásában összetettebb. Két egymást metsző szár, két végtelen vonal.

A kereszténység egy keresztről ismert, jóllehet teljes fesztávolságát valójában két kereszt rajzolja ki: nemcsak a vég keresztje adja sajátságát, hanem a kezdete is hozzá tartozik: A megtestesülés és a megfeszíttetés; a születés és a halál keresztje.
A kereszt értelmét a teljes megváltástörténet adja: a halál és a feltámadás teszi érthetővé a megtestesülést, a születést; a Megváltó megtestesülése ad értelmet a kereszthalálnak és a feltámadásnak. Erre azért kerülhetett sor, mert „a teremtés az alkotójától olyannyira távol került – írja Detlef Linke –, hogy az abba való belépés során (méghozzá a kozmoszban elképesztő ember-alakban) el kellett veszítenie magát”.[6]

5 Eusebius, in *Szakrális képzőművészet a keresztény ókorban*, II. k. Kairosz, Bp., 212.
6 Detlef Linke uo.

Ezt a kozmikus történést a jászolban fekvő, gyermekként ábrázolt Jézus familiáris képe mintegy domesztikálta. Aminek révén a szinguláris esemény egyrészt átélhetővé vált, másrészt viszont besorolódott a születések sokaságába.

Az emberré születés, a megtestesülő Isten mindent felülmúló jelentőségű eseményét eredete felől először Szent Pál gondolja el; kiüresítésnek, önmaga üressé tételének (kenószisz, ekenoszen) nevezi (Fil 2,7). Ezért mondható el, hogy „ez az áldozat messzemenőbb a keresztnél."[7] Ennek mértéke, dimenziója és milyensége nyilvánvalóan felfoghatatlan misztérium számunkra. Univerzális nagyságrendjét Pál az Efezusiaknak írt levelében kísérli meg érzékeltetni, „hogy (...) fel tudjátok fogni (…), mi a szélesség és a hosszúság, a magasság és a mélység…" (Ef 3,18-19)

A megtestesülő Isten átszakítja e világ horizontját. A *belépés* hasadék a téridő kontinuumában. Személye e világ és más világ metszéspontja. Általa világunk horizontját egy másik keresztezi. Ezért is írja Nüsszai Szent Gergely, hogy „az ő révén kapcsolódik össze a fenti a lentivel, a szélsők egymással".[8]

A kereszt alakjának és jelentőségének teljességét – és mintegy „visszaható" érvényét – a patrisztikus teológia kezdi feltárni; Lyoni Szent Ireneus arról ír, hogy a kereszt alakja hogyan hatja át a világot: „Ő maga a mindenható Isten Igéje, aki láthatatlan jelenlétében eltölt mindent ebben az egész világban és körülfogja hosszúságát és szélességét, magasságát és mélységét, (…) mert Isten Fia bennünk van keresztre feszítve, mert a kereszt alakját rányomta a világra – hisz amikor láthatóvá lett, ki kellett nyilatkoztatnia ennek a világnak a részesedését keresztre feszítésében, azért, hogy látható formája által megmutassa, miként munkálkodik a láthatón, és megtudjuk, hogy ő az, aki megvilágítja a magasságot, ő az, aki az égben van, aki magában foglalja a mélységet, ő az, aki a föld alatti térségekben van, aki kiterjeszti a hosszúságot Keletről Nyugatra és ő az, aki kormányozza mint uralkodó az északi tájat és a dél szélességét, és ő

7 Robert Spaemann: *Über Gott und die Welt*, Klett, 2012. 156. o.

8 Nüsszai Szent Gergely: Nagy katetetikus beszéd, in (szerk. Vanyó László) *Kappadókiai atyák, Ókeresztény írók*, 6. k. SZIT, Budapest, 1983. 554.o.

az, aki mindenhonnan az Atya megismerésére összehívja azokat, akik szétszóródtak.” [9]

Teremtés

Detlef Linke szerint a Krisztus-esemény szokatlan volta különösen *a nyugati kultúra józanságában* észlelhető kevéssé. Ez a *józanság* valójában egy idézet, egy Hölderlin által gyakran használt szó, és Linke értelmezésében „annak az emocialitásnak java részét jelenti, amit ma szekularizálásnak nevezünk”.[10] Ennek alapjában hozza szóba azokat a különbözőséget, amelyek a „modern” európaiak számára magától értetődő dolgokat elválasztja másokétól.
Haydn a Felvilágosodás korában élt – és nemcsak a korszak befolyásos gondolkodóinak, Voltaire-nek és Rousseau-nak volt kortársa, hanem II. Józsefnek is – és nyilvánvalóan nem hagyták érintetlenül korának kérdései. Ezt nem utolsósorban a *Teremtés* oratóriuma tanúsít, már művének témájával is. „Sosem voltam olyannyira istenfélő – mondja biográfusának –, mint abban az időben, amikor a Teremtésen dolgoztam; naponta térdre borultam és kértem Istent, kölcsönözzön erőt ahhoz, hogy ezt a művet szerencsésen meg tudjam valósítani.“[11]

Mai kultúránk *józanságában* azt, hogy a világ van, általában magától értetődőnek tartják. Nem pusztán magában létezőnek, hanem szó szerint: *magától értelmezendőnek* és magából eredőnek, olyasvalaminek, ami magamagától állt elő. Így például a kortárs kozmológiában *önszerveződő*, vagy *vákuumfluktuáció* révén keletkező univerzumról beszélnek. Más korokban és kultúrákban magától értetődőnek többnyire azt tartották, ill. tartják, hogy isteni erő vagy személy, Teremtő hozta létre.

---

9 Szent Ireneusz: Az apostoli igehirdetés feltárása 34. In *A II. századi görög apologéták*. Budapest, SZIT, BP., 1984, 595. o.
10 Detlef B. Linke uo.
11 Georg A. Griesinger: *Biographische Notizen über Joseph Haydn*. Breitkopf & Härtel, Leipzig 1810. 32.o.

Haydn hívő keresztény volt; kéziratai élén az '*In nomine Domini*' (Az Úr nevében), a végén pedig a '*Laus Deo*' (Dícsértessék Isten) áll.[12] Ez akkoriban, akárcsak vallásos zenéje, már korántsem volt általános: „Vallásos zenéjét idegenkedve fogadták a kortársak – írja róla Charles Rosen zenetudós –, amit Haydn azzal a csodálatosan kitérő válasszal regisztrált, hogy amikor Istenre gondolt, attól mindig jó kedve lett. A megjegyzés lehet kitérő, de bizonyosan igaz: Haydn vallásos meggyőződése minden jel szerint egyszerű volt és közvetlen."[13]

A Teremtés nem éppen csekély tárgy, kell hozzá némi merészség. Mert mi is valójában a teremtés? Nem Haydn *zeneműve*, hiszen esetében művének volt mintája, hanem a mindenség létrejötte, avagy a világ létrehozatala? Mit, miért és mivégre teremtett a Teremtő? Így tevődött föl a kérdés a modern fizikai kozmológiák megjelenése előtt. Erre a kérdésre a hagyományos válasz a *filanthropia* – ami nem emberbarátságot, henem Isten emberszeretetét jelenti. Hogy milyen ez a filanthrópia azt leginkább *János evangélium*a tudatja: *Úgy szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta érte* (Jn 3,15).
A másik, kevésbé hagyományos válasz fordított perspektívából adódik és Dante nagy művének címében áll: *Divina commedia*. Mely commedia megnevezés itt nem a komikus drámai műfajt, hanem általában a világ színházat, a világ forgatagát jelenti. Divinális commedia – isteni színház: a világ, melynek színpadán vagyunk.
A világ színpadán nincsenek előre megírt darabok, az aktorok szabadon alakítják szerepeiket . A szereplők akkor is szabadok maradnak, ha rabságba vannak vetve, mert ki tudnak lépni belőle – hiszen mindig „nyitva az ajtó" – ahogy Epiktétosz mondja, arról az ajtóról, amelyen át ki lehet lépni az életből...[14]

12 Ezt a *Grove Music* lexikon Haydn-szócikke is hangsúlyozza; http://www.oxfordmusiconline.com/subscriber/
13 Charles Rosen: A klasszikus stílus, Zeneműkiadó, BP., 1977. 498. o.
14 Beszélgetések 3,8,6, in *Epiktétosz összes művei* (Steiger Kornél fordítása), Gondolat, Budapest, 2014.

Az isteni színjáték legfőbb jellemzője ez. Nem az előre megírt szerepek, az előírások teljesítésének a helye, hanem a szabadságé, melynek Isten a szemlélője. Ezért is állítja Detlef Linke méltán, hogy a „[passió]történetet egészen másként is lehet érteni, nevezetesen az emberi szabadság lehetővé tételeként; abban az értelemben, hogy a teremtés az alkotójától olyannyira távol került, hogy az abba való belépés során (méghozzá a kozmoszban elképesztő ember-alakban) el kellett veszítenie magát, mivel máskülönben a teremtés nem volna szabad, hanem neki alávetett tulajdona volna.
Éppenséggel halála által, amelyen teremtésében ment keresztül, igazolta a teremtés szabadságát."
A kereszténységben ezért központi jelentőségű a kereszt, a kereszt-esemény. Ám mindez magában a kereszténységben sem feltétlenül magától értetődő: „A kereszt tagadhatatlanul egy nagyon ambivalens szimbólum és a kereszténység története során ellentétesen értelmezték"[15] állapítja meg, Jan-Heiner Tück kortárs teológus méltán.

A szavak és értelmezésük

Haydn a kiadójának írott levele *Krisztusnak a keresztfán mondott szavait* fel is sorolja (az eredetiben latinul):

1. Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekszenek!
Ez a kérés azokért szól, akik részt vettek megvádolásában, elítélésében és kivégzésében; azokért, akik tudják, és azokért is, akik nem tudják kivel és mit tesznek. Ez a szakasz egyébként hiányzik a Lukács evangélium legrégebbi fennmaradt változataiból, de a *Hegyi beszéd*ben hirdetett tanítással egybehangzik: „Szeressétek ellenségeiteket és imádkozzatok azokért, akik titeket bántanak és üldöznek" (Máté 5, 44)

2. *Bizony mondom neked, ma velem leszel a paradicsomban*.
Ez bátorítás a jobb latornak, a sorstársának, akit vele együtt feszítettek keresztre. Egy ígéret, ami a Paradicsom közeli és végső elérésére vonatkozik. Mi a Paradicsom? Eredendően a Kert, az Édenkert, Az a hely amiről elmosódott emlékeink, homályos sejtelmeink vannak; a teljesség tere. És az ígéretbeli hely is ilyen: kozmikus kert. Ahol az evangéliumi ígéret szerint nem nősülnek és nem házasodnak. Azaz valamiképpen másként van minden. Ahol az emberi lények

15 Jan-Heiner Tück: Religionskultrelle Grenzüberschreitung? *Communio* 38 (2009) 227.

valamiképpen lényegükben vannak jelen, a közvetlen kapcsolat felfoghatatlan hőfokán. És nincs már szükség a testek egyesülésére, mert átjárják egymást, a hangokhoz hasonlóan, mintegy isteni interferenciák.
Haydn a *Paradiso*-tételben a kijelentéshelyzet és az ígéret valóságának ellentétét zenei párhuzamaikban váltogatja; az itt rettenetét a szaggatott dallamívekkel, és az ott lassú nekiiramodásokkal körvonalazódó örömét.

3. *Asszony, íme a te fiad!* (és) *Íme, a te anyád!*
A két kijelentés, amit a hagyomány egybevont, végrendelkezés a legszemélyesebb vonatkozásban: a szülő és a legszeretettebb tanítvány felől rendelkezik: kölcsönös egymásra utalja, képletes vérségi kapcsolatba vonja őket. A megszólítás személytelenségében – *Asszony* – ugyanakkor már a távolság, a távolodás perspektívája jelenik meg

4. *Istenem, Istenem, miért hagytál el engem?*
A végső elhagyatottság szavai fájdalmasan és vádlóan hangzanak; *Éli, Éli, lamma szabaktani* – egy ima, a 22. Zsoltár kezdő szavai ezek, amelyekben az Atyától való elválasztottság jut szóhoz: *Istenem, Istenem, miért hagytál el engem; vagy távol megtartásomtól, kiáltásom szavaitól?*

5. *Szomjazom*!
Ez a szó már egytagú mondat; rövidül az idő, egy szóba sűríti azt, ami ugyan ebben a Zsoltárban (16-19) három mondatnyi: *Erőm kiszáradt mint a cserép, és nyelvem ínyemhez tapadt; és a halál porába tettél engem*
A test szenved és szomjazik; nem látszattest, amit köpenyként magára öltött, hanem emberi, érző és szenvedő.

6. *Elvégeztetett*!
Az út véget ért. A jövetel végpontjára ért. A küldetés teljesült, a a megváltás műve végpontjához ért.

7. Atyám, kezedbe ajánlom lelkem!
Az utolsó megszólalás a 31. Zsoltár szavával szól: *Mert te vagy az én erősségem, kezedbe ajánlom lelkemet, megváltottál engem, Uram, hűség Istene*
Jézus a Zsoltárt mondja, megszólalását azonban egészen személyessé formálja: Istent Atyjaként szólítja meg.

Legsikerültebb munkáinak egyike

A hét szó felsorolását követően Haydn megemlíti még a befejező tételt, amelynek a *Földrengés* címet adta. Majd így folytatja: „Mindegyik szonáta, vagyis mindegyik szöveg pusztán hangszeres zenében ölt tartalmának megfelelő, kifejező formát, (…) de minden egyes szonáta után némi megállás szükséges, hogy az ember a

következő szövegre áthangolódhassék...”[16]

A szöveg nélküli szonáták, az darab egésze nagyon sok tánc-dallamot, tánc-elemet tartalmaz. Ez meglepőnek tűnhet egy olyan zenemű esetében, amely *A Megváltó hét szava a keresztfán* címet viseli, ettől azonban mégsem válik ellenmondásossá. A feldolgozott táncok ugyanis lassított és elnyújtott, rituálissá alakított formában jelennek meg.
A rituális tevékenységek szokásos mozgásformákból épülnek föl, és szertartásossá attól válnak, hogy tudatos, szándékolt lassúsággal végzik őket. Az eredetileg élénk és vidám táncok Haydn feldolgozásában elvesztik derűs dinamikájukat, és mintegy elemi struktúrájukra lesznek visszabontva. Így válnak képessé arra, hogy a mindig mozgásban lévő zeneiséggel a halálközeli, végső statikus helyzeteket a lehetőségig menően megjelenítsék.

Haydn e műve kapcsán életrajzírójának a feladat nagyságáról is beszél, s egyúttal meglehetősen pontosan adja meg a helyiértékét az életműben – és azon túlmenően is: „Bizonyosan az egyik legnehezebb feladat volt hét szöveg nélküli, szabadon elképzelt egymás után következő adagiot írni, amelyek nem fárasztják el a hallgatót, és felébresztik benne mindama érzéseket, amelyek a halálán lévő Megváltó minden egyes kimondott szaván alapulnak. Haydn ezért is gyakran nevezte legsikerültebb munkái egyikének.”[17]

Dr. Tillmann József professzor fenti előadása a
Pannonhalmi Szemle 2016/3 számában is megjelent

16 Bartha Dénes – Révész Dorrit i.m. 101.o.
17 Georg A. Griesinger uo.

Jobbra:

Dr. Tillmann József a Moholyi-Nagy Művészeti Egyetem (MOME) tanára előadását tarja Cserhátszentivánon a templomban a Tű Fokán Művészeti Fesztivál keretében.

Lent:

A filozófus professzor az előadás után. Mellette felesége, Dr. Hardy Júlia.

A Szervánszky-vonósnégyes, Papp Dániel, Stefkó Mihály hegedű, Móré László brácsa és Szervánszky-Cavaye Natasa cselló, Josef Haydn: Krisztus hét szava a keresztfán művét adták elő nagy sikerrel. A fenti képen, jobb oldalon hátul Bali János karmester és furulya művész, aki a 7 mondatot felolvasta a tételek előtt.

A harmadik angol nyelvi tábor Cserhátszentiványon, 2016 július

Pummer Maya nyolcadikos tanuló írása és John White angol tanár fényképei

Idén harmadjára voltunk angol táborban. Joggal gondolhattuk volna, hogy sokadszorra már unalmas lesz, azonban, mint Cserhátszentiványon eddig mindenben, ebben is kellemesen csalódtunk.

Az érkezés napján rögtön kiderült, hogy új résztvevők is lesznek a táborban, azonban ez nem jelentett akadályt, gyorsan össze barátkoztunk az újoncokkal. Az idei évi téma „Rio és az Olimpia" volt, utalva az augusztusi ötkarikás játékokra. Szokásunkhoz híven a 9 órás kelés után ebédig angol órát tartottunk, melynek keretében a fent említett témát dolgoztuk fel interaktívan Gabi tanárnővel. A helyi csárdában elköltött ebéd után pedig rendszerint valami kalandos program következett. Kirándulás, patakban mászkálás, íjászkodás, de jutott időnk a pásztói strandra is elmenni!

Este John készítette a vacsorát, ezután minden nap tábortüzet gyújtottunk és a tűz körül jó hangulatban beszélgettünk, viccelődtünk és pillecukrot sütöttünk (Természetesen angolul!).

Gyorsan eltelt ez a hét, egyik pillanatról a másikra vasárnap lett, amikor a szüleink is megérkeztek. Az utolsó ebéd házilag készült mesterszakácsunk, John által, melyet a szülőkkel együtt fogyasztottuk el. A jó hangulatú ebédet sajnos a búcsúzkodás követte, de megállapodtunk, hogy egy év múlva ugyanitt találkozunk!

A csodás hangulat mellett az angoltudásunk jelentősen javult és a hét végére egy újabb fantasztikus Cserhátszentiványhoz kötődő élménnyel lettünk gazdagabbak.

Pummer Petra
nyolcadikos tanuló

Fent: A tábor helyszíne most is a Vörösmarty úton a Görbeház vendégház volt. *Lent:* Barátok angol feliratú pólókban.

Fent: A patakparton az erdőben.
Lent: Jól esik megpihenni este a tűz körül, ahol a vacsora is készült

Fent: Készül a reggeli, mosogatni is kell.
Lent: Ünnepi torta a Told Gold étteremben Alsótoldon

Fent: Dinnyeevők: Fertőszögi Zsófi és Halcsik Bálint
Lent: White Márkó, aki otthon is angol beszédet hallhat

Fent: A tábor végén a táborozók egy része a tanárokkal, szülőkkel.
Lent: Angolul és magyarul is tud ugatni, mindenki megérti

Elhunyt Csóré István polgármester
1963.-2016

Türelemmel viselt hosszú szenvedés után, cserhátszentiváni otthonában, Szent István ünnepének éjszakáját, 2016. augusztus 21-én, 53 éves korában elhunyt Csóré István polgármester.

A „sárga könyv" sorozatban több alkalommal írtunk Csóré Istvánról, aki Bercelen született, de gyermekkorától Cserhátszentivánon élt, itt járt iskolába és itt is halt meg. Gyöngyösön a Vak Bottyán finommechanikai szakközépiskolában érettségizett. Pásztó-Hasznoson a Közmű- és Mélyépítő Vállalatnál dolgozott 1987-ig. Ezt követően az Észak-magyarországi Regionális Vízműnél (ÉRV) dolgozott. A vállalat építési részlegének megszűnését követően megnyerte a Cserhátszentivánon kiírt falugondnoki pályázatot. A faluban 1994-től falugondnokként, később önkormányzati tagként is, majd 2006-tól alpolgármesterként, 2014-től polgármesterként dolgozott a közösség javára.

A Cserhátszentiván 2013 című könyvben, mint alpolgármestert mutattuk be (95-101- oldal), s az alcím „akit a faluban mindenki csak Pistinek hív, s aki mindig, mindenkinek segít" jelezte a rá jellemző segítőkészséget.

Az önkormányzati választások során, 2014 őszén választotta meg a falu közössége polgármesternek. Ehhez nem csak a hosszú közéleti tevékenysége, a falugondnoki munkássága, a finommechanikai műszerészi szakképesítésén alapuló kisgép javítási tudása és annak alkalmazása, hanem személyisége, csendes, segítőkész magatartása is nagyban hozzájárult.

Minden reggel korán kelt, az önkormányzat kis autóbuszával vitte a gyerekeket iskolába és óvodába Pásztóra. A kis buszban naponta nyolc gyermeket vitt és hozott, mert sajnos a faluban, sőt a szomszédos Alsótoldon is évekkel ezelőtt megszűnt az iskola, és nincs óvoda. Recepteket is vitt magával, mert az idősebb betegek gyógyszereit ő váltotta ki a patikában és hozta haza a rászorulóknak. A gyermekek szállításán túl, betegeket vitt szakrendelésre,

szűrővizsgálatokra, kezelésekre Pásztóra, Salgótarjánba és nem ritkán Budapestre is. Sokszor hosszú listája volt az intézendőkről, az ügyes-bajos dolgokról, amire a falu lakói megkérték

Vitte és hozta a szervizben javítandó eszközöket, olykor terményeket, tápot is hozott a kis portákra. Az egyházi, lelki életet segítő zarándokutakra is sokszor jutottak el a falu lakói az ő figyelmes, körültekintő, balesetmentes autóvezetése révén. Ezeket az utakat Murányi Gyuszi szokta szervezni. Voltak Pannonhalmán, Szentkúton, a Mátraszentimre melletti Fallóskúton és Vácon is, ahol a falu templomát felépítő, fiatalon elhunyt pap, Bándi Tibor sírjánál megemlékezést tartottak.

Csóré István hosszú éveken át irányította a közmunkásokat, kiadta és ellenőrizte a feladatokat, mint falugondnok és később, mint polgármester.

A világtalálkozók és falunapok alkalmával ő szokta intézni a kölcsön asztalok, székek és sátrak beszerzését és szállítását. A karácsonyi ajándékcsomagokhoz a beszerzést, a csomagok kézbesítését is rendszeresen ő végezte. Az önkormányzati leveleket is ő vitte a házakhoz. A falu karácsonyfájának kivilágítását is ő végezte.

A Cserhátszentiván 2015 című könyvben közreadtuk a választások előtt a választópolgárokhoz írt levelét (271-272. oldal). A levélben megfogalmazott célok közül több megvalósult, de még sok tennivaló maradt, aminek megvalósításában korai halála megakadályozta.

Az általa benyújtott sikeres pályázat tette lehetővé, hogy a falu régi mikrobuszát 2015-ben újra lehetett cserélni. Az ő szervezőkészsége és a falubeliekkel való jó kapcsolata tette lehetővé, hogy az új mikrobusz megvásárlásához a szükséges önerőt a kritikus időben, kölcsön formájában elő lehetett teremteni. Az ő nevéhez fűződik a temető vadhálóval történt bekerítésének megszervezése.

Számos kitüntetéssel ismerték el munkáját. Okleveleiről, kitüntetéseiről a 2013-as és a tavalyi sárga könyvben (Szalay:

Cserhátszentiván 2013, 95-101. oldal és 2016, 333-336. oldal) is írtunk.

Az I. Országos Falugondnoki Szakmai Konferencia résztvevői nevében, Zalaegerszegen 2015. október 16-án Emléklapot adományoztak több évtizedes a közösség szolgálatában végzett felelősségteljes munkájáért. A Zalai Falvakért Egyesület és a Falugondnoki Tagozat nevében az elnök és a tagozatvezető írták alá az emléklapot.

A másik kitüntető Emléklapot és Elismerő Oklevelet 2016. április 18-án a Falugondnokok Nógrád Megyei Egyesülete nevében, Bokor községben Szepes Péterné elnök és Palman Imre társelnök írták alá. Az emléklapon már a falu 2016-ban vásárolt új mikrobusza látható, s azt is olvashatjuk, hogy 22 éve teljesített szolgálatot Cserhátszentiván településen, s a mottót Hippokratésztől:

„Mert ahol emberszeretet van,
ott jelen van a mesterség szeretete is.”

Csóré Istvánt a cserhátszentiváni temetőben 2016. augusztus 24-én helyezték örök nyugalomba. Utolsó útjára a családtagok mellett elkísérték a falu lakói, barátai, ismerősei, falugondnokok és polgármester társai.

A Cserhátszentivánért poszthumusz kitüntetést a Kisboldogasszony templom búcsúnapja alkalmával, 2016. szeptember 10-én édesanyja vette át. Kegyeleti okból a szokásos falunapi vigasság elmaradt, a szentmise után került sor a kitüntetés ünnepélyes átadására.

Szerény, csendes, mindig segítőkész, ugyanakkor szorgalmas, kitartó, megbízható, korrekt, nem panaszkodó, a megoldásokat kereső, a közösségért áldozatokat hozó, szeretetre méltó ember volt.

Emlékét szívünkben őrizzük.

Dr. Szalay Ferenc
professzor emeritus

A következő oldalakon látható fényképek kapcsolódnak Csóré Istvánhoz, és egy részük a temetésen készült.

Csóré István falugondnok, majd polgármester, és az egyik utolsó kitüntető, elismerő oklevele 2016-ból

Fent: Csóré István, mint falugondnok a régi mikrobusszal
Lent: Az utolsó emléklap, amit a Falugondnokok Nógrád Megyei Egyesületétől kapott 2016. április 18-án.

Csóré István ravatala, a templomi lobogók és a gyászolók

Sokan jöttek elbúcsúzni Csóré Istvántól

Úton a sír felé. *Lent:* Középen Dr. Urus Attila plébános és Langstadler Zsoltné Krisztina kántor

A búcsúének és a sírba tétel

A polgármesterek és tisztviselők nevében Noskó Sándor, kutasói polgármester mondott búcsúbeszédet. Lent: A gyászoló család

A sírások teszik a dolgukat. Sokan voltunk a cserhátszentiváni régi templom tornya alatt a temetésen

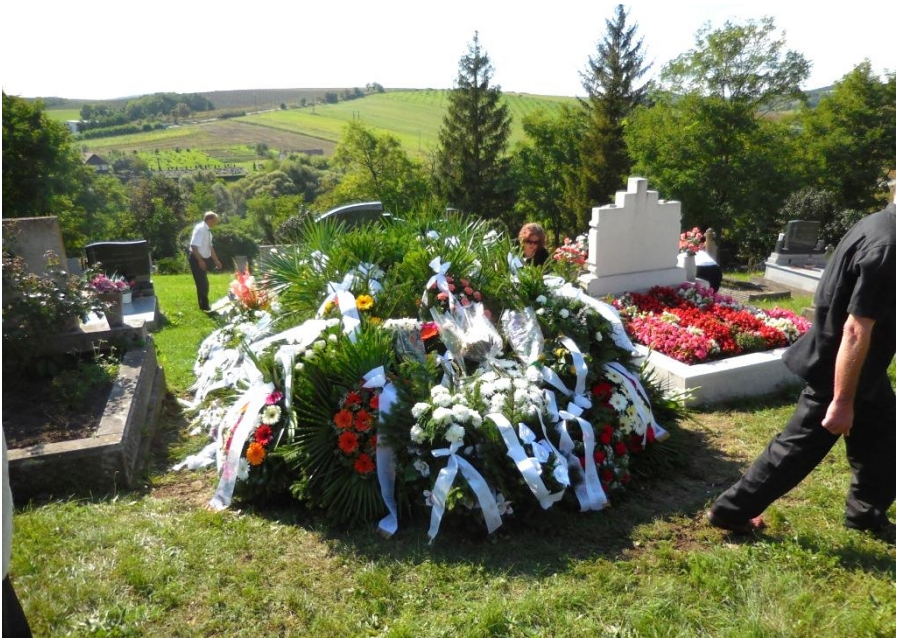

A sírt körös-körül elborították a virágok. Nyugodjon békében.

Csóré István utolsó, már poszthumusz kitüntetésének átadására 2016. szeptember 10-én, a Kisboldogasszony templom búcsúnapján, közvetlenül a szentmise után került sor. A Cserhátszentiványért Kitüntető Cím Oklevelet és a gravírozott üveg emlékplakettet a falu önkormányzata adományozta.

A méltató szavakat Lord Eszter alpolgármester mondta, a kitüntetést ő és Dr. Turza Csaba József jegyző, valamint Nagyné Kaszala Katalin Kitti aljegyzői adták át. A kitüntetést Csóré Istvánné az elhunyt polgármester édesanyja és testvére, Csóré Attila vették át.

A képen Lord Eszter alpolgármester, Nagyné Kaszala Katalin Kitti aljegyző és Dr. Turza Csaba jegyző, hátul Dr. Urus Attila plébános és Pálos Frigyes prépost, kanonok a Váci Egyházmegye Művészeti Gyűjteményének igazgatója

A következő oldalon Csóré Istvánné, az édesanya és Attila, a testvér az oklevéllel és emlékplakettel.

Cserhátszentiván
Község
Önkormányzata
CSÓRÉ ISTVÁN

Cserhátszentiván
Csóré István
2014
Posztumusz Cserhátszentivánért Kitüntető Cím

A felvételen balról Dr. Urus Attila plébános, Pálos Frigyes prépost,
Bakayné Noskó Gizella, Lord Eszter alpolgármester,
Nagyné Kaszala Katalin Kitti aljegyző és
Dr. Turza Csaba József jegyző

Elhunyt Balás Kristóf

1943-2017

Üzemmérnök, műszaki tanár, iskolaigazgató, történelemkutató, aki kilenc éven át minden esztendőben Cserhátszentivánnal kapcsolatos történelmi írásaival jelentkezett a sárga évkönyvekben

A második világháború idején, 1943. február 3-án született Budapesten, de ezer szállal kötődött Nógrád megyéhez, Nógrádsipekhez és Cserhátszentivánhoz is.

Édesapja kutatásait folytatva és kiegészítve, felállította a család leszármazását mutató családfát az 1635 Nógrádsipeki nemesi oklevéltől napjainkig, erről könyvet is írt, és számos rokon családfájának kutatásában segített. Ezzel összefüggésben helytörténeti kutatásokat is végzett, főleg a palóc vidéken.

Amint a fenti alcímben is szerepel, 2009-tól, tehát az első világtalálkozótól kezdve megjelenő „sárga” évkönyvek mindegyikében történelmi, helytörténeti írásaival jelentkezett, s valamennyi találkozón részt vett. Súlyos betegsége ellenére, hatalmas lelkierőről, hitről tanúságot téve, három írást is küldött az idei könyvbe, aminek megjelenését már nem érhette meg.

Az első találkozó alkalmával kiadott könyvben szerepelt egy 1986-ban készült rajza a temetőben megmaradt, régi templom tornyáról, és sok idézet írásaiból. A torony tövében, a török hódoltság után újjáépített templom felszentelésének 250-ik évfordulója alkalmából, az emléktábla elhelyezésekor kitűnő történelmi előadást tartott, amit

a hallgatóság nagy figyelemmel kísért, s amiről fénykép is készült. Pedagógusi adottságait akkor is megmutatta.

Szeretetre méltó ember volt. Ezt minden alkalommal megtapasztalhattuk, s jól tükröződik a családja által megküldött életrajzából és unokájának, Balás Blanka Zsuzsának a verséből, ami a gyászjelentésben szerepelt, s amit itt közreadunk.

Az életrajzából is kiderül, hogy színes egyéniség, polihisztor, a származása miatti igazságtalan, hátrányos megkülönböztetések ellenére hazáját szerető, a közösségért tenni akaró és tevő, a gyökerekhez ragaszkodó igaz ember volt.

Mielőtt ismertetnénk életrajzát, felidézzük e könyvsorozatban megjelent írásainak címét. Jól látható, hogy egy-egy könyvbe több, gyakran három írást is küldött. A szerkesztő mindig bizton számíthatott Balás Kristóf aktivitására. A visszakeresés megkönnyítése érdekében feltüntettem, hogy hányadik oldalon jelent meg a munka. A Dr. Szalay Ferenc szerkesztésében megjelent kiadványok egyébként az Országos Széchenyi Könyvtárban megtalálhatók, ezért az ISBN számot is megadom.

2009. Cserhátszentivániak I. Világtalálkozója (ISBN 978-963-06-7498-0)

	Oldalszám
A falu és a templomok története	
A falu történetéből	6
A templomok története	12
2010. Cserhátszentiván 2010 (ISBN 978-963-06-9565-7)	
Cserhátszentiván történetéből	49
A kuriális község szabályrendeleteiről	
1734- 1817 Kézművesek – iparosok – vállalkozók	57
Szentivány- Cserhátszentivánban	
Ki a fene az a Balás Kristóf?	89
És Bészma nem „berecha”???	

2011. Cserhátszentiván 2011 (ISBN 978-963-08-1738-7)
… az káromkodásokrul… 46
Balás Kristóf előadása, amit 2010-ben
a II. Világtalálkozón, a régi templom tornyán
elhelyezett emléktábla előtt mondott. Bővített változat

2012. Cserhátszentiván 2012 (ISBN 978-963-08-4288-4)
Régi családok, családnevek Cserhátszentivánon 67
Rendhagyó történelemóra

Balás Gyula (1921-2010) 75
Egy szentiványi sors.
Egy „ludovikás" tiszt helytállása és viszontagságai
Palásthy Klára emlékei alapján lejegyezte Balás Kristóf

A Berkó családnév Cserhátszentivánon 81
A Berkó családnak szeretettel

2013. Cserhátszentiván 2013 (ISBN:978 963 89825-0-6)
„Latiatuc feleym zumtuchel mic vogmuc…" 64
Látjátok feleim szemetekkel, mik vagyunk?...
Balás Kristóf kísérő írása az általa készített
olajfestményhez, ami az ő ajándékaként
jótékony célú átverésre kerül az V. Világtalálkozón

Cserhátszentiván első díszpolgára 93
Dr. Sóldos Bélát díszpolgárrá választották 1934-ben

2014. Cserhátszentiván 2014 (ISBN 978-963-89825-1-3) 89
Birtokosok, birtokok Szentiványban
A kezdetektől a XIX. század végéig
Régi dokumentumok, családfák elemzése alapján

2015. Cserhátszentiván 2015 (ISBN 978-963-89825-2-0)
Az öregtemplom és a régi templom,
amelyeknek ma már csak a tornya áll 129

2016. Cserhátszentiván 2016 (ISBN 978-963-89825-3-7)
A fejfák elporladnak, de a kő marad…marad? 204
Barangolás Cserhátszentiváni temetőben

A Sipeki Balások Cserhátszentiványban 231

A Szilassy családnak szeretettel 250
Levéltári dokumentumok, a geneológia kiegészítése

2017. Cserhátszentiván 2017 (ISBN 978-963-89825-4-4)
Poszthumusz megjelent írások

Legendák földje: Cserhátszentiván 1. 198
A Rákóczy-dűlő és a Nagyságos Fejedelem
Legendák földje: Cserhátszentiván 2. 209
Igaz-e, hogy a török hódoltság után lutheránus tótok (szlovákok) népesítették be Szentiványt?
Legendák földje: Cserhátszentiván 3. 214
Palócok Cserhátszentivánban?

Balra: Balás Kristóf rajza a temetőben lévő műemlék templomtoronyról 1986-ban, ami a török hódoltság után, az 1759-ben újjáépített templomból megmaradt.
Jobbra: Ünneplők Cserhátszentivánon a temetődombon a régi templom előtt az 1930-as években. Balás Kristóf festménye egy régi képeslap nyomán (olaj 25 x 30 cm) 2013.
Az V. találkozón árverésre került

Már a száraz, tömör, tényszerű életrajzi adatok is mutatják gazdag életútját.

Balás Kristóf György Szalvátor
Született 1943. február 03-án
Apja Balás Ferenc Katonatiszt, agronómus, †1985
Anyja Palágyi Márta htb. adminisztrátor, †1983
Testvérei:
Balás Ferenc József Bonaventúra 1945, Svájcban él
Balás László 1947
Feleség: Dr. Krenner Zsuzsanna 1944 mozgásszervi rehabilitációs szakorvos. Házasságkötés 1967. április 29.
Gyermeke:
Balás Balázs Gábor sz. 1967.11.15. építész műszaki ellenőr
Unokái:
Balás András Péter sz. 1991.01.16. Építésvezető, levelező műszaki menedzseri képzésben vesz részt.
Balás Ádám Kristóf sz. 1992.01.14. Építészmérnöknek tanul az Ybl Miklós Főiskolán
Balás Blanka Zsuzsanna sz. 1996.09.25. Orvostanhallgató Pécsen

Tanulmányok, munkahelyek:
1949-1957 Budapest, Táncsics Mihály utcai általános iskola
1957-1961 Toldy Ferenc Gimnázium Budapest (részese a néma tüntetésnek)
1961-1962 sorkatonai szolgálat
1962-1964 Egyesített tiszti iskola (származása miatt más felsőfokú iskolát nem végezhet) leszerel egészségügyi okok miatt
1964 nyara, matróz a Balatonon
1964-1967 Felsőfokú távközlési technikumot végez.
1967-1968 Mechanikai labor Alagi telepén áll munkába.
1968-1983 Pályafenntartási és vasútépítési technikum (később Mechwart András Szakközép iskola) technikus tanára lesz.
1971-1973 Budapest Műszaki Egyetem (BME) műszaki tanárképzés, ezzel egyetemi végzettséget szerez.

1975-1976 közlekedési és távközlési műszaki főiskola távközlési tagozat vezeték nélküli szak kiegészítő üzemmérnök képzésén vesz részt.
1983-1991 Bláthy Ottó Híradás Ipari Szakközépiskola műszaki igazgató helyettes.
1991. március-augusztus, vasbeton szerelő Németországban.
1991-1993 Fővárosi Főpolgármesteri hivatal, oktatási ügyosztályán dolgozik.
1993-2004 Posta és Bankforgalmi Szakközépiskola. Később ő ad nevet: Gervay Mihály Szakközépiskola, amelynek igazgatója.
1997-1999 BME Közoktatási vezető képzésben vesz részt.
2004-2013 érettségi elnök több középiskolában.

Hobbyk:
Művészetek

- Rajzolás, festés, könyvet illusztrált, diákjainak humoros rajzos érettségi tablókat készített.
- Fafaragás, barkácsolás. Asztalt, szekrényt, házat épített.
- Művészet pártolás. Igazgatóként képzőművészeti kiállításokat rendezett, az iskolai színjátszó és énekkar patronálása révén a mindenkori Postás ünnepségeken szerepeltek a diákjai.

Családfakutatás:
Édesapja kutatásait folytatva és kiegészítve felállította a család leszármazását 1635 Nógrádsipeki nemesi oklevéltől napjainkig, erről könyvet is írt, és számtalan rokonnak segített a család családfa kutatásában. Ezzel összefüggésben helytörténeti kutatásokat is végzett, főleg a palóc vidéken.

Rengeteget olvasott, nagy gyorsasággal és pontossággal, nagyon sok mindenben kiválóan tájékozódott, a történelemben, az irodalomban, a technikai fejlődésben, vagy akár a napi politikában.
Szerette a mozgást, sokat kirándult a diákjaival is, imádott táncolni.
Szeretett világot látni, Európa több országát bebarangolta, és mindenhol az építészeti és történelmi emlékeket kereste.

Kiváló kapcsolatot ápolt a diákjaival, akik nagyon sokáig visszalátogattak hozzá. Nagyon jó humora volt. Szerette a családját, szeretett adni, szerette a társaságot, de szívesen leült a sarokba egy könyvvel.
A keresztséget a Miskolci-mindszenti római katolikus plébánián 10 napos korában vette fel. Házasságkötés 1967.04.29 Árpád házi Szent Margit plébánia templomban volt.
Beteg lába miatt már nem járt rendszeresen templomba, de minden este imádkozott, és Istenhite megkérdőjelezhetetlen volt. Hosszú, súlyos betegségét nagy türelemmel, belső békével viselte, s utolsó leheletéig foglalkozott a közösség ügyeivel, csiszolta a könyvbe szánt írásait.

Balás Kristóf Budapesten a Toldy Ferenc Gimnázium zenekarában, mint gitáros 1960-ban. Mindenkin fehér ing, nyakkendő.

Balás Kristóf 1961-62-ben volt sorkatona.

1962-64-ban az Egyesített Tiszti Iskola hallgatója volt, ahonnan egészségi okok miatt leszerelt.

Balás Kristóf előadást tart 2009-ben Cserhátszentiván és a templomok történetéről a cserhátszentiváni temetőben, az emléktábla leleplezésekor

Balás Kristóf 2010-ben a világtalálkozón „Az káromkodásrul” címmel tartott előadást.

Az igen érdekes, történelmi visszatekintést nyújtó összefoglaló előadás szövege a következő évi, Cserhátszentiván 2011 könyvben jelent meg kilenc oldal terjedelemben.

Az első bekezdés az 1734-ben Szentiványban kialakított kuriális rendelet 17. pontját idézte, amely a káromkodást első esetben 50 dénár pénzzel, második esetben 50 „pálcával” rendelte büntetni.

Az emléktábla megkoszorúzása 2011-ben a temetőben, és megemlékezés a hősök és áldozatok emlékművénél. Kék mellényben Balás Kristóf.

ITT
NYUGSZIK
ERKNER
SKOLASZTIKA
ÉLT 37 ÉVET MEGH: 1882
DECZ. 25-ÉN
BÉKE HAMVAIRA

Két távoli rokon, Balás László és Balás Róbert, akiket Kristóf hozott el a találkozóra, megilletődve fedezték fel dédanyjuk sírját. A kereszt helyreigazítása később történt meg.

Balás Kristóf már bottal, 2013-ban a cserhátszentiváni rokonnal, Balás Istvánnal ülnek a koszorúzás után a ravatalozó előterében.

A fenti képek 2014-ben és 2015-ben készültek. Piros felsőben Zeller Beatrix, aki Balás Kristóf révén fedezte fel cserhátszentiváni, Csernus ági rokonait. Krémszínű táskával felesége, Dr. Krenner Zsuzsanna mozgásszervi rehabilitációs szakorvos.

Látszik, hogy a pad az előző évihez képest felújításra került.

A sipeki Balás család nemesi címere. A címerkérő levélre a záradékot 1635. február 27-én jegyezte Bécsben a kancellária titkára.

Kristóf betegségei miatt egyre nehezebben tudott mozogni, de nagy akaraterővel, a rá jellemző egyenes testtartással, amíg ereje engedte, eljött a találkozókra. Sajnos 2016-ban már nem lehetett velünk, s 2017. január 17-én végleg itt hagyott minket, ahogy a gyászjelentésében szerepel, „Felköltözött a mennyekbe".
Kristóf elment, de mégsem ment el. Amíg van, aki gondol rá, amíg van, aki olvassa gondolatait, addig itt van és lesz közöttünk. Gazdag örökséget hagyott hátra. Emlékét szívünkben őrizzük.

Balás Balázs adatainak felhasználásával
Dr. Szalay Ferenc emeritus professzor

Nagyapám emlékére

BALÁS BLANKA ZSUZSANNA **verse**
2017. január 17.

A fájdalom elmúlik, s te vele
A szenvedésednek immár vége.
Elvisznek és eltemetnek.
Erősek leszünk.
Sírunk, nevetünk,
Hamvaid földbe tesszük.
Élünk.
Emléked velünk él tovább,
Minden könny mi hull,
Porba hull, s így reád.
Ötven év együtt, s már nélküled.
„C'est la vie", mondanád,
De már néma a szád.
Felöltjük érted a gyászruhát,
S nehezen lépünk tovább.
Hogy elszelelt az idő,
Mint utolsó sóhajod,
A szív végső dobbanása.
Aztán csend,
Végtelen csend, tátongó űr,
A bakelit lejár.
Meghalt a dalnok, hát vége a dalnak.
„Ma sem halunk éhen kiskutyám!",
Mint echo visszhang maradsz,
Míg mi éljük napjaink,
Te a másvilágon szaladsz Jery után,
S néha ha le-lepillantgatsz ide ránk,
S ha mi pont akkor az égre nézünk,
Töltsd meg szívünk szeretettel,
Ahogy visszagondolunk rád.
Szeretettel ölel:
A család.

Elhunyt Kasza Kálmán
1947-2016

Emléke él és élni fog,
míg az Én szívem e földön dobog.
Őrzöm a képét, a mosolyát,
a hangját, s minden gesztusát.

Őrzöm a mozdulatait,
mely bennem él, mind a mai napig.
Őrzöm, a felém közvetített gondolatait,
a nekem elsuttogott szavait.

Mert nem halt meg Ő,
még mindig él nekem,
csak messze távozott,
hol meg nem érinthetem.

Részlet a nekrológból:

1947. november 11.-én született Cserhátszentiványon. Itt nőtt fel és bár igen hamar elkerült innen, élete végéig hazajárt ide.

14 éves korában dolgozni kezdett, ezzel támogatva egyedül maradt édesanyját és testvéreit, kik fontosak voltak számára és mindig szerette őket, gondoskodott róluk. Korán felkerült Budapestre, de kötődése szülőfalujához, Cserhátszentiványhoz végigkísérte életét.

Az Ybl Miklós Főiskolán szerzett építőmérnöki diplomát. Pályáját ötven évvel ezelőtt, a 21-es számú Állami Építőipari Vállalatnál kezdte, és egész életében hűséges maradt első munkahelyéhez. Itt ért el szakmai sikereket, melyek mindig előbbre vitték és motiválták. Már viszonylag fiatalon a legnagyobb feladatokat is sikerrel menedzselte. Ilyen munkája volt korának egyik legnagyobb beruházása, a Ferihegyi Repülőtér első nagyrekonstrukciója.

Létrehozott jelentős értékeket, rangos szakmai díjakat elnyert épületeket, mint például a budavári Mátyás templom rekonstrukciója,

banképületek sokasága, a HM Központi Honvédkórház és országszerte számos más kórház fejlesztése, a Ferihegyi repülőtér régi termináljának rekonstrukciója, a pécsi Kodály Központ épülete.

Itt szerzett rengeteg ismerőst és még több barátot, akikkel sok maradandót alkottak az évek folyamán. Sok kiváló szakember nőtt fel a szárnyai alatt, mindig örömmel töltötte el, ha a fiatalok a tanácsát kérték. Nyugdíjazása után is bizalommal fordultak hozzá.

Szerette a természetet, a vadászatot.

Huszonhét éves volt, amikor megismerte élete szerelmét, a feleségét, Zsuzsát, akit a szívébe zárt, egymás kezét fogva erősítették és egészítették ki egymást jóban-rosszban. A családja lett számára a legfontosabb. Felnevelték két szép gyereküket, akik megajándékozták őt négy unokával.

Nagy boldogság volt számára a négy unoka, akik kaptak egy-egy kis darabot belőle. Barnus a logikát, matematikai érzékét, Luca a kitartását, maximalizmusát, Dorci a lovak szeretetét, Liza a huncut mosolyát.

Az Ő szeretete és az Őt körülvevő szeretet fogja a mennyekig emelni.

Kasza Dóra

Kasza Kálmánt gyermekkori ragadvány nevén csak Kasza Öcsinek hívták a faluban még felnőtt korában is.

Kálmán igen sokat tett a faluért, a falu közösségéért. Építőanyagot biztosított a ravatalozó felújításához. Hozzájárult a templom lépcső és a templom, valamint a plébánia épületének felújításához.
Ő készítette és ajándékozta a Cserhátszentivániak I. Világtalálkozója alkalmával a temetőben lévő régi templom megmaradt tornyára elhelyezett márvány emléktáblát.

Az első világtalálkozótól kezdve minden évben ő gondoskodott a temetőkben és a hősök és áldozatok emlékművénél elhelyezett koszorúkról. Ő ajándékozta 2015-ben a falu karácsonyfáját, ami a kultúrháznál került felállításra.

Az ő jelentős összegű, több milliós megelőlegezett kölcsöne tette lehetővé, hogy a falu gyorsan megvásárolhatta az új mikrobuszt, amivel a gyermekeket viszik naponta az iskolába.
És még sorolni lehetne azokat az önzetlen megnyilvánulásokat, amivel segítette a falu lakóit.
Emlékét őrizzük.

Felidézünk néhány fényképet, amelyek a világtalálkozók és a falunap alkalmával készültek.

Dr. Szalay Ferenc professzor emeritus, szerk.

A falu névadójának szentelt templom török hódoltság utáni újraépítésének 250-ik évfordulóján, 2009-ben, az Cserhátszentivániak I. Világtalálkozója alkalmából elhelyezett emléktábla leleplezése.
Balról Kasza Kálmán a tábla készíttetője és adományozója, középen Dr. Szalay Ferenc egyetemi tanár és jobbra Balás Kristóf Cserhátszentiván történelmének kutatója.

Fent: 2010-ben a világtalálkozón Kasza Kálmán koszorúzta meg az emléktáblát. *Lent:* 2015-ben Kasza Kálmán és Kasza László készítették a szarvas pörköltet. Piros ingben Balás István (Setyó).

Jókedvűen, vidáman 2015. szeptember 12-én, a falunapon. Kasza Kálmán és felesége Zsuzsa.

Középen, sárga pólóingben Kasza Kálmán a számára utolsó világtalálkozón 2016. június 25-én. Már súlyos betegen, de eljött, közöttünk volt. Emlékét őrizzük.

M E G H Í V Ó / P R O G R A M

Templombúcsú és megemlékezés. Bakallár József kiállításának megnyitója a Plébánia épületében

2016. szeptember 10. szombat

10:00 Szentmise a Cserhátszentiváni Kisboldogasszony templomban
Bemutatja: Dr. Urus Attila plébános

10:45 Csóré István polgármester „Cserhátszentiványért Oklevél” poszthumusz kitüntetése
A kitüntetést Csóré Istvánné, az elhunyt polgármester édesanyja veszi át

11:00 Bakallár József (1940-2013) festőművész állandó kiállításának megnyitása
Helyszín: A plébánia felújított épülete
Megnyitót mondanak:
Pálos Frigyes prépost, művészettörténész, a Váci Egyházmegyei Gyűjtemény igazgatója
Fertőszögi Péter művészettörténész, a Kovács Gábor Művészeti Alapítvány (KOGART) kuratórium elnöke
Közreműködnek:
Kalász Máté hegedűművész
Geiger György Kossuth-díjas trombitaművész

12:30 Ebéd a Kultúrháznál

Mindenkit szeretettel várunk.

Kegyeleti okból a szokásos falunapi vigasság elmarad.

Cserhátszentiván község önkormányzata

O K L E V É L

POSZTHUMUSZ

CSERHÁTSZENTIVÁNÉRT KITÜNTETŐ CÍM

CSÓRÉ ISTVÁN

(1963-2016)

polgármester részére

több mint két évtizedes falugondnoki, majd polgármesteri, a falu közössége érdekében végzett áldozatos munkájának elismeréseként.

Cserhátszentiván, 2016. szeptember 10.

Cserhátszentiván község önkormányzata

Lord Eszter
alpolgármester

Dr. Turza Csaba József
jegyző

Bakallár József festőművész életútja
1940-2013

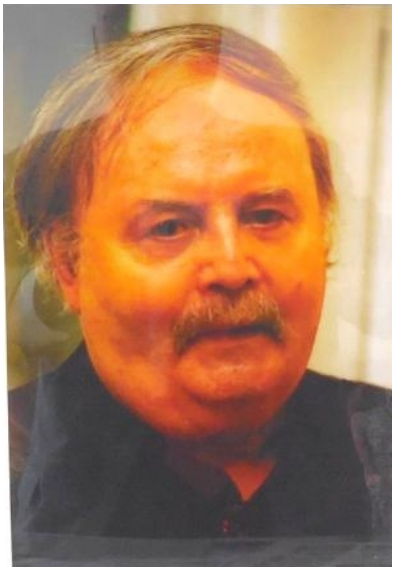

A cserhátszentiványi id. Bakallár József és Kasza Erzsébet Soroksáron született és élt gyermeke, festőművész.

Önéletírásából:
„Anyámtól többször kérte kölcsön a front apámat… Egyszer négy évre is elszakadt tőlünk … A II. Világháború után, amikor apám hadifogságban volt, a családunk egy kis faluban Cserhátszentiványon húzódott meg… ágrólszakadt gyermekkoromban sok málét és görhét megettem. … Ott éltem én is a völgykatlanban.… többször jókora fát vonszoltam a hegytetőről … Falun töltött iskolaéveim idején kitűnő tanuló voltam, olyan körülmények között, hogy rongyba-csavart lábakkal lógtam anyám hátán, amikor a kántorlakás, az iskola felé vitt…

Első elemistaként egy tanteremben tanultam – ahogy az szokásos volt – a nagyobbakkal. Egy alkalommal a tanítónk (Iványi József) mindenkinek ugyanazt a feladatot adta. Le kellett rajzolnunk egy négylevelű lóherét. Amikor egy hét elteltével megmutatta a rajzokat, találgattuk kié lehet a legjobb. Munkámat látva társaim negyedikes tanuló rajzára tippeltek. Az én művem lett a legjobb. Ez talán mesebelinek tűnik, de így történt…

Soroksáron szüleimmel és három lánytestvéremmel egy szobában laktunk. Édesapám egyszerű kőműves mester volt, akinek munkabírását példaként láttuk magunk előtt. Sokat segítettünk neki… Művészeti gimnáziumot végeztem…Minden évben az összes szakmai versenyt megnyertem… leginkább kőműves munkákat

végeztem…képeimet este és hajnalban készítettem. A műtermes lakásomat is sajátkezűleg építettem… Az első egyházművészeti munkámat Varjú Imre esperes úr rendelte. Ő volt az első reneszánsz lelkületű lelkipásztor életemben. … Nagyon szeretem az érdi 16 méteres passiómat, a csehátszentiváni Corpusomat, a debercsényi pedig tán Nógrád megye legszebb ékszere lesz … az én „Corpusom" a Vatikáni Múzeumban lett kiállítva. Örülök e ténynek, és a jó Isten kegyelmének köszönhetem, hogy egy korban élhetek II. János Pál pápával"

A Magyar Képzőművészeti Főiskolán Fónyi Géza és Barcsay Jenő voltak a mesterei. Tagja volt a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesületének és a Képzőművészek Szövetségének. 1967-ben Derkovits-díjat kapott. Két Biennálé nagydíjat ítéltek munkásságáért. Több murális alkotása díszíti középületeinket: mozaikok, pannók, üvegablakok, oltárképek. A monumentalitás, a miniatúra, illusztrációk minden műfajban kísérték életművét. A Magyar Nemzeti Galéria és Vidéki Múzeumainak több ízben vásároltak tájképeiből.

A mester művei a világ minden tájára eljutottak (Chile, Amerika, Olaszország, Ausztria, Franciaország, Németország, Dánia, Svédország, Jugoszlávia, India). Közel négy évtizedig Japánban rendszeresen mutatkozott be önálló kiállításokkal, s oktatói mesterkurzusokat is tartott. Hokkaidóban és Hawaiiban (150 darabos) örökös Bakallár-Collekciót nyitottak. Japánban 1995-ben "Kultúra és Béke" díjat kapott.
Soroksár, a japán Furáno és gyászjelentése szerint Cserhátszentivány díszpolgára. 1996-ban több évtizedes festői munkásságáért a "Magyar Köztársasági Aranyérmet", 2002-ben vallásos alkotásainak magas színvonaláért a "Magyar Köztársasági Érdemrend Lovagkeresztje" c. állami kitüntetést kapta.

„Bakallár József kedvelte a tájképeket, gyermekkorának meghatározó lakóhely-emlékei, amelyek legtöbbször transzcendens értelmezést kapnak: metafizikai sugárzásuk arról győz meg, hogy a XX. század legvégén is lehet hinni a szent valóságban, annak

egységében, s csak az embereken múlik, hogy ne hulljon részeire a világ” (Tóth Sándor költő, palóc)

„A cserhátszentiváni faluarc fényességes sóvárgás az egyre inkább ritkuló menedékházak, sőt a szülői anyaföld áldás osztása után”… A cserhátszentiváni Corpus előtt: „Olyan magasan van a kezed, Jézus! Sohasem lehet annyira közelébe jutni Isten szeretetének, mint ezen a fán, ahol még Te is elhagyatottnak érzed magad. Tele vagyok bűnnel. Egyetlen mentségem Péter apostol könnyes mondata lehet: szeretlek (Enzsöl Ellák atya)

„Bakallár ecsettel is tud imádkozni” (Pálos Figyes prépost, művészettörténész a Cs. Corpus elhelyezésekor)

„ ..ezeken a képeken a mikrokozmosz tenyerében pihen a makrokozmosz” (Szentágothai János professzor)

„Kedves jó József! Művész Uram! Festményeid lelked belső világát tükrözik, mindegyik által szólsz, üzensz. Munkáddal azt az Urat dicsőíted, aki ilyen tehetséggel megáldott (R. Tamás karmelita tartományfőnök)

Köszönet a művész családjának és a Cserhátszentivánért Alapítvány támogatóinak, hogy 2016. szeptember 10-től mintegy harminc alkotásból álló állandó kiállítás tekinthető meg a Plébánia épületében.

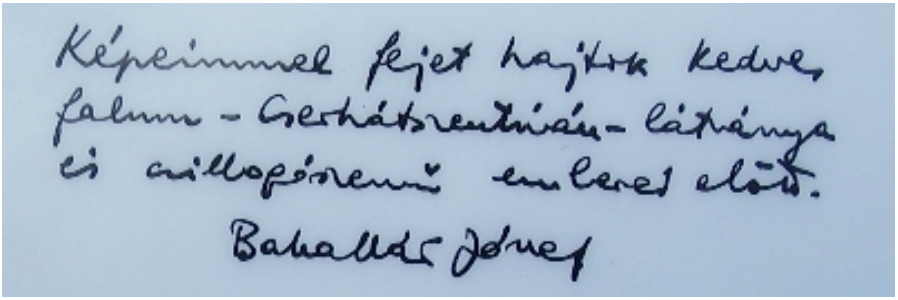

http://bakallarjozsef.hu/ , https://www.facebook.com/BakallarJozsef/?fref=ts, www.cserhatszentivan.com

összeállította
Murányi Gyula

Megnyílt Bakallár József festőművész állandó kiállítása Cserhátszentiványon

2016. szeptember 10.

Jelentős kulturális értékkel gyarapodott Cserhátszentiván. A felújított plébánia-épületben megnyílt Bakallár József (1940-2013) festőművész, Cserhátszentiván díszpolgárának állandó kiállítása, ami tovább erősítheti a falu ismertségét és megbecsülését. Bakallár József művészi életútjáról, cserhátszentiváni kötődéséről, munkásságáról, műveinek méltatásáról ebben a könyvben is, az előző fejezetben olvashatunk.

A kiállításhoz a harminc képet és egyéb dokumentumokat a művész hagyatékából a család ellenszolgáltatás nélkül bocsátotta rendelkezésre. A falu, a Cserhátszentivánért Alapítvány gondoskodik a képek védelméről, s arról, hogy a látogatók előzetes bejelentkezést követően megtekinthessék az alkotásokat. A kiállítás létrehozásának ötlete és a megvalósítás jelentős része Murányi Gyulának köszönhető, aki a művész feleségével apró részletekig kimunkálta ezt a közjót szolgáló rangos tárlatot. A kiállítás engedélyezéséért, plébánia épületének erre a célra történő használatáért, ami külön funkciót jelent, csakúgy, mint a felújításhoz nyújtott segítségért, a Katolikus Egyházat, és személy szerint Dr. Urus Attila plébánost illeti köszönet.

A képek elhelyezését, a művész feleségének tanácsait, kívánságait figyelembe véve, technikailag Murányi Gyula, fia, Murányi Árpád és a művész unokája Láng Dávid végezték. A falakon elhelyezett képek mellett számos festmény és grafikai mű az erre célra gyártott poszter állványokra került. Az igényes állványok a pásztói Fabogar Kft, személy szerint Géczi Imre asztalosmester remek munkáját dicsérik.

A megnyitás a templombúcsú, Kisboldogasszony napján a szentmise után volt. A megnyitót két ismert és elismert művészettörténész tartotta.

Pálos Frigyes prépost a Váci Egyházmegyei Kulturális Gyűjtemény igazgatója felidézte Cserhátszentiványhoz, a csodálatos tájhoz, Bakallár Józsefhez és különösen a templomban látható Cserhátszentiváni Corpushoz kötődő gondolatait. Annak idején a kép bemutatásakor és megáldásakor ő mondott méltató beszédet. Kiemelte a művész kifejező erejét, gondolatébresztő művészetét, a fájdalom, a szenvedés, a szeretet, a személyes bűn és megbocsátás drámai ábrázolását. Hangsúlyozta, hogy Bakallár József nem állt be egyik stílusirányzatba sem, főleg nem az akkoriban majdnem kötelező szocreál festői modorba. Utalt a művészi alázatra, ami még a tájképek festésekor is megmutatkozott. A fordulatokban gazdag, művészettörténeti és történelmi kitekintést is adó, a humor elemeit sem nélkülöző beszéde magával ragadó volt, a hallgatóság végig feszülten figyelte.

Fertőszögi Péter művészettörténész, a Kovács Gábor Művészeti Alapítvány (KOGART) kuratóriumának elnöke, aki öt évvel ezelőtt vásárolt házat Cserhátszentiványon, még Budapestről személyesen is ismerte Bakallár Józsefet és alkotásait. A faluban nem találkoztak, de a templomban mindig megcsodálta a Corpus festményt. Beszédében kiemelte a művész sokrétű mesterségbeli tudását és azt, hogy a festészet, a képalkotás minden ágának technikáját tökéletesen elsajátította. A miniatűröktől kezdve, a grafikán, az akvarellen, az olajfestményeken, nagyméretű mozaikokon és szárnyas oltárokon túl a pannók készítéséig mindegyikben otthon volt, és kiemelkedő műveket alkotott. Utalt arra, hogy a művész alkotásaiban három fő impulzust lehet kiemelni. Egyrészt a szülőhely, a soroksári Duna-ág flórája és faunája, másrészt a falusi táj, Cserhátszentiván és környékének dombjai, illetve a magyar szentek és a bibliai események, végül a távol-keleti művészet, leginkább a japán grafika és festészet sajátos perspektívája, filozofikus jellege voltak hatással alkotásaira. Ugyanakkor mindvégig megőrizte művészetének egyéni, csak rá jellemző sajátos stílusát.

Megható volt **Bakallár Imolának, a művész lányának** visszaemlékezése, ami segített megjeleníteni a művészt, mint embert, mint családapát. Kedves történetet elevenített fel, amikor elmondta,

hogy mint kíváncsi és ügyetlen gyermek leány, hogyan rúgta fel véletlenül a még nem rögzített nagyméretű mozaik egy részletének kockáit, amelyeket édesapja nagy gonddal rakott össze. Az apa megbocsátó szeretetét tükrözte, hogy elmaradt a büntetés, és hogy újabb egy napi munkával a végső, nagy mozaik legsikerültebb részének tartotta a gyermek által összerontott, majd újraalkotott területet.

Az ünnepi esemény fényét emelte **Geiger György Kossuth-díjas**, Liszt Ferenc-díjas, Érdemes Művész díjjal kitüntetett trombitaművész játéka, akit személyes kapcsolat is fűzött Bakallár Józsefhez. **Kalász Máté hegedűművész** autentikus népi hegedűjátéka méltó volt az ünnepi eseményhez.

Az ünnepségen a művész felesége Erzsébet (Pötyi), leánya Imola és unokái, Dávid és Péter, a művészettörténészek és az előadóművészek és a falu számos lakója és vendégei mellett, a művész tisztelői, barátai és ismerősei és még sokan mások vettek részt. Külföldről, az USA-ból hazalátogató Kiss Barbara is eljött rokonaival, s Németországból Barna Péter is itt volt.

Köszönet illeti mindazokat, akik aktívan részt vettek a megnyitó szervezésében, a takarításban, a sütemények és vendéglátás megszervezésében, az ünnepség és a kiállítás megtekintése utáni ebéd elkészítésében. Külön köszönet jár a Cserhátszentiványért Alapítványnak, ami az anyagi feltételeket biztosította, s nem lehet eléggé megköszönni Murányi Gyulának, a kuratórium elnökének áldozatos munkáját.

Reméljük, hogy a Bakallár József állandó kiállítás méltóképpen fogja őrizni a művész emlékét és sok örömet fog okozni az idelátogatóknak.

A következő oldalakon fényképeket mutatunk be a megnyitó ünnepségről, s külön fejezetben, katalógusszerűen bemutatjuk a kiállításon látható alkotásokat.

Dr. Szalay Ferenc
professzor emeritus

A kiállításnak a plébánia szépen felújított tornácos épülete ad otthont. A képeken a megnyitó résztvevőinek egy-egy csoportja

Szép. meleg, verőfényes nap volt. A többség igyekezett az árnyékba húzódni, de voltak, akik napos oldalon maradtak.

Nem unalmas, hanem szakmailag és emberileg lenyűgöző, elgondolkoztató beszédeket hallhattunk. Mindenki feszülten figyelt.

Geiger György Kossuth-díjas, Liszt Ferenc-díjas trombitaművész
és Kalász Máté hegedűművész

Fent: Pálos Frigyes prépost művészettörténész, *Lent:* Fertőszögi Péter művészettörténész a megnyitó beszédeket mondták

A két művészettörténész és a művész özvegye, Bakallár Józsefné Erzsébet (Pötyi).

Fent: Bakallár Imola, a művész leánya megemlékező beszédét mondja.
Lent: Imola mellet két fia, Dávid és Péter, a kép jobb oldalán Bakallár Józsefné Erzsébet. Örülnek az ünnepi eseménynek.

A megnyitó beszédek, a trombita- és hegedűszólók után indulás a kiállítás megtekintésére. A képek megtekintőit üdítő italok és sütemények is várták.

A harminc alkotás hat helyiségben kapott helyet.
Minden a kályhától. Lent Murányi Gyula, Pálos Frigyes prépost és Kálovitsné Nagy Judit tanárnő.

A művész gazdag életművével, munkásságával kapcsolatos könyvek, kiadványok a falakon és állványokon nem is fértek el.

Sokan le is fényképezték az alkotásokat

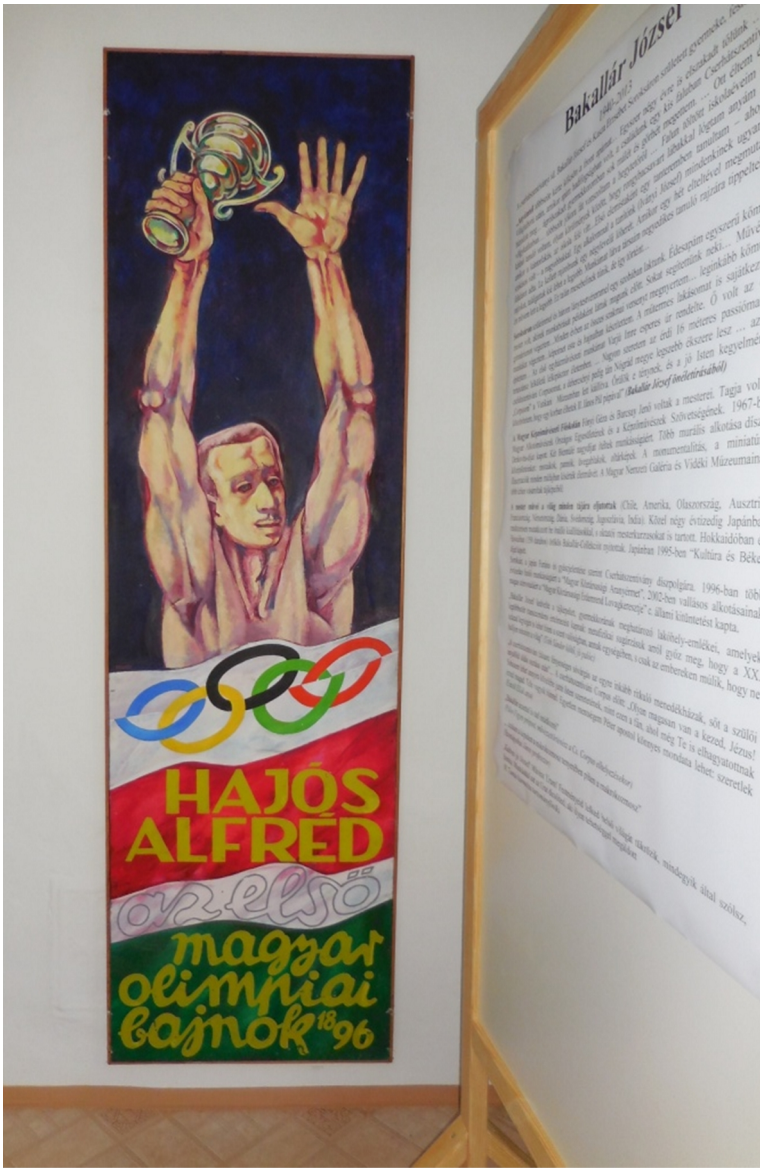

A művész sokoldalúságát mutatja, hogy egy iskola részre, a diákok honismeretének gyarapítására megfestette Hajós Alfrédet, az első magyar olimpiai bajnokot. Fertőszögi Péter művészettörténész felhívta a figyelmet a kezek ábrázolására, ami a Cserhátszentiváni Corpust is idézi.

Képek a pásztói Fabogár Kft által gyártott remek állványokon.

Fent: Voltak, akik messziről jöttek. Kiss Barbara az USA-ból, Tóth László Turáról, Barna Péter Németországból érkezett. *Lent:* Dolgozik a csapat a kiállítás elrendezésén. Szemben Bakainé Noskó Gizella, akinél majd be lehet jelentkezni a kiállítás megtekintéséhez.

Fent: Bakai József, Szabó Timea, Bakai Józsefné Lídia
és Kiss Barbara (Seattle, USA)
Lent: Készülődés az ebédhez a Kultúrház udvarán

A két főszakács. Piros ingben Cservölgyi Zoltán a babgulyást és fehér pólóban Csernus Miklós a székelykáposzta készítője.

Nagy sikere volt a finom ételeknek

Ebéd a kultúrházban. Annakidején ebben a teremben vette át Bakallár József a Cserhátszentiván Díszpolgára kitüntetést.

Bakallár József festőművész állandó kiállítása megtekinthető:

Cserhátszentiván Kossuth Lajos u. 26.
a Plébánia épületében

előzetes bejelentkezés után, a megbeszélt időpontban.

Egyének és csoportok jelentkezése:
Telefonon: +36 32 382 096
vagy levélben:
Bakayné Noskó Gizella
3066 Cserhátszentiván Kossuth L u.46.

E-mail jelentkezésre csak később lesz lehetőség

Belépő díj nincs, de a kiállítást működtető Cserhátszentivánért Alapítvány köszönettel fogad önkéntes adományt

Legendák földje: Cserhátszentiván 1.
A Rákóczy-dűlő és a Nagyságos Fejedelem

Balás Kristóf írása

Minden közösség őriz valamely apáról fiúra szálló történetet, mely lakóhelyéhez vagy környékének jellegzetes részéhez, épületéhez vagy tereptárgyához, egy személyhez vagy eseményhez kötődik. A főszereplő nem ritkán történelmünknek egy nagy alakja, akinek nevéhez kötődik a legenda. Sokszor rögzül a népemlékezetben valami, ami valójában nem is ott, nem is akkor, és nem is úgy történt. Klasszikus példa, hogy Petőfi Sándor valójában nem is a Nemzeti Múzeum lépcsőjén szavalta el a „Talpra magyart".

A legenda:

Cserhátszentivánban a Rákóczy-dűlő onnan kapta a nevét, hogy 1705-ben a szécsényi országgyűlésre tartó Nagyságos Fejedelem kíséretével itt pihent meg. Lovainak kitűnő legelő állt rendelkezésre, s a Zsunyi patak kristály tiszta vize remek itatóhely volt.

A valóság:

II. Rákóczi Ferenc, a nagyságos fejedelem és kísérete ***sohasem járt*** *Cserhátszentivánon. Már az írásmód különbözősége, a Rákóczi és Rákóczy is jelzi, hogy a dűlő valójában nem a fejedelmi, hanem a köznemesi családhoz köthető.*

Azt hiszem, már többször sikerült bizonyítanom, hogy az elnevezés eredete a területet egykor öröklés útján megszerző köznemes Rákóczy családhoz kötődik, ezért ez az írás másról szól. Elsősorban arról, hogy a ma élő cserhátszentivániak szinte mindegyikének ősei között ott találhatóak a Rákóczy leányok, Mária vagy Erzsébet.

1705-ben ezen a területen a természet hatalma uralkodott, a 150 éve elhagyott földeken már terjedelmes fák nőttek, s a felégetett falu helyét se lehetett megtalálni, a dombon talán a templom falai álltak, más nem utalt lakott helyre.

1715-ben királyi adószedők írták össze a vidéket, felkutatva a lehetséges adózókat, s immáron az adó mértékét a használt földterület alapján állapították meg. Bokor faluban találtak öt jobbágycsaládot. Sem Told, sem Szentivány, sem Kutasó nem szerepel az összeírásban! Pedig Bokor zsákfalu, s az út mentén, ha találtak volna valakit, bizonyosan összeírják!

Nemrégiben találtam egy fontos adatot, ami pontosítja a csontfalusi, kutasói, szentiványi Kothon család örököseinek birtokba helyezésének időpontját:

1715. július.4-én a váci káptalan jelentette, hogy a pásztói apátság 200 rhénes forintért megvásárolta Siraky András és Rákóczy István Csontfalva pusztán lévő birtokrészeit.

Tehát ekkor már lezárult az örökösödési eljárás, s a nevezett családok szentiványi birtokos mivolta is tisztázódott, de még az 1728-as összeírás is csak pusztaként említi Szentiványt.

Rákóczy István felesége Aranyi Mária, leányai Rákóczy Mária és Erzsébet voltak! Nagyon érdekes a fiaik családjainak alakulása is, ugyanis Rákóczy Ferenc és Laurentsik Anna leányait a Gyürky, Bővíz és Dobossy családból valók, Rákóczy György és Szombathelyi Julianna leányait Berczeg György és Csernus Pál vették feleségül. Így tehát érthetővé válik e családok megjelenése Szentiványban!

A fentiek alapján azt hiszem időszerű, hogy a Rákóczy család történetét alaposabban ismertessem. Ha elővesszük első komoly genealógusunk, Nagy Iván többkötetes munkáját, gyorsan kiderül, hogy ő is két családról számol be. A fejedelmi családról először, majd a köznemesekről. A fejedelmi családot egy, a történelem homályába vesző Bogáth-Radván családból vezeti le (1247-es utalás), majd mintegy kétszáz év múltán Mátyás idejében bizonyosan Rákóczyként rögzíti. Ezt a mintegy kétszáz esztendőt Nagy Iván szerint is eléggé sűrű homály fedi. II. Lajos idejében két Rákóczyról olvashatunk, Ferencről, aki a „rákóci” ágat, és Zsigmondról, aki majd a „felsővadászi” ágat viszi tovább. Azt hiszem itt meg kell állni néhány percre.

A nagy történelmi személyiségek környezetében mindig éltek olyanok, akik a nagy ember származását „kutatták" és például néhány római császár esetében egyenesen isteni őst mutattak ki. II. Rákóczi Ferenc származásával csak a későbbi korokban foglalkoztak, s igyekeztek egy kicsit fényesebbé tenni, s száz évekkel előbbre helyezni az ősöket. Emberből vagyunk, a valóság keresése nem mindig kifizetődő.

A köznemes ág eredete teljesen egyértelmű:1326-ban Könyves Kálmán katonai érdemeiért Lánci Jakab comes fiát, Andrást, címer- és birtokadományban részesítette. András apja, Péter comes 1319-ben a macsói bánság fenntartásáért vívott harcokban esett el, de az nem tisztázható, hogy András is részt vett-e a macsói csatában. A birtok, az akkor Zólyom vármegyében lévő (később Honthoz csatolták) Rákóc (ma Rakovce) falu, s a címer, a falu nevére utaló címer alakkal, a rákkal. A család birtokba vette a falut és a századok alatt egyre terebélyesebb lett, így természetesen elterjedt nem csak Hontban, hanem a szomszédos Nógrádban, majd az egész Felvidéken is. A Rákóczyak gazdálkodtak, katonáskodtak, részt vettek a vármegyék életében, betöltöttek vármegyei tisztségeket, kötöttek jó házasságokat, így növelve birtokaikat. Nagyon sok és szerteágazó adat maradt fenn, s Nagy Iván sem tudott eligazodni ezek között, talán ezért választhatta azt a megoldást, hogy a fejedelmi család tárgyalásakor eljutván 1517-ig, két Rákóczy testvért említ.

A fejedelmi ág. Nagy Iván véleménye szerint Rákóczy Ferenc megtartja a „rákóci" előnevet, s marad Hontban, míg Rákóczy Zsigmond I. megszerzi az Abaújban lévő Felső-vadászt és Selyebet, s ezzel indítja a család „felsővadászi" fejedelmi ágát. Ekkor történhetett a címerváltás is, mert a címeralak a kerék, felette a fekete sas, s növekvően, sisakdíszként még nagyobb sas látható, jobb karmában szablyával.

Rákóczy Zsigmondnak két fia volt György és János. György jeles katona, ugyan három fia is volt, akik közül Lajos 1607-ben bárói rangot kapott, fiú unoka híján az ő ága kihalt. Rákóczy János 1558-ban Zemplénben táblabíró, 1588-ban Likava várkapitánya, fiai

Ferenc, kinek nem volt gyermeke, és Zsigmond II., aki Erdély fejedelme lett 1607-ben. Az ő fiai közül I. Rákóczi György, aki 1591-ben született, és 1630-ban Erdély fejedelme lett, felesége Lorántffy Zsuzsanna.
Fiúk, II. Rákóczi György erdélyi fejedelem és felesége, Báthori Zsófia, akitől egyetlen fiúk, I. Rákóczi Ferenc 1645-ben született. Az ő sorsa szomorúan alakult. Mint erdélyi fejedelem nem működhetett, Sáros főispánja, majd a Wesselényi összeesküvésben való részvétele miatt kegyvesztett lett. Felesége Zrinyi Ilona s gyermekük a Nagyságos Fejedelem, azaz II. Rákóczi Ferenc, aki született 1674. szeptember 4-én a család borsi kastélyában. A család sorsa a továbbiakban közismert.

A köznemesi „lánczi és rákóczi" Rákóczy család Hont, Nógrád és Pest-Pilis-Solt vármegyékben terjedt tovább, szerzett vagy örökölt birtokokon gazdálkodott, katonáskodott vagy jogi végzettséget szerzett és a vármegyéknél vállalt hivatalt. Nógrádban a Honttal határos kékkői járásban sok családtag található a feljegyzésekben a XVIII. században. **A Kiskürtösről származó Rákóczyak kerültek Szentiványba** is. A Nagy Iván által közölt családtagok házastársai is nógrádi, illetve honti kapcsolatokra utalnak, a nevek (Géczy, Plachy, Ajtich-Horvát, Domaniky) a köznemesi családok egymás közötti házasságkötéseit jelzik. A család a XIX. században már inkább értelmiségi pályán fordul elő, pl. Sándor 1861-ben honti főszolgabíró, testvére Rákóczy János pestmegyei jegyző, majd Kossuth titkára volt.

A leszármazottak megtartották a családnév írásmódját, de egy dologhoz ragaszkodtak, nem volt Ferenc a fiúk között. Az utolsó Rákóczy 1954-ben hunyt el Budapesten, sajnos utód nélkül.

1703-4-ben, a Rákóczi szabadságharcban részt vett nemesek névsorai fennmaradtak a nógrádi levéltárban. Szentivány újjáépítői ez időtájban születhettek, s gyermekeik házastársai sem éltek ekkor, akik egy-két generációval később kerültek csak ide. Megkerestem ezeket a családneveket az összeírásban.

A lista több osztályba sorolta a vármegye nemeseit. Volt, aki személyesen vonult a zászló alá, volt, aki zsoldost állított ki, hivatalból vett részt vagy pénzzel váltotta meg stb.. A neveket járásonként írták össze, így csak a járás ismert, a lakhely nem. Ekkor Nógrád vármegyében négy járás volt: a losonci, a füleki, a szécsényi és a kékkői.

A szentiványi családnevek előfordulása:

Balás János zászlótartó. A család két lovast állít ki személyesen: Gergely és György.

ifj. és id. Mihály, Péter, János zsoldosa, Albert testvére. (szécsényi járás)

Csikány Miklós, Pál (szécsényi járás.)

Géczy András (2) Mihály, Márton személyesen, Benedek testvére és László zsoldos által.

Ifj.Benedek és Miklós 36-36 dénárt fizet, László hadnagy (szécsényi j.) Gábor kapitány (losonci j.)

Gyürky István és László egy lovast állít, Ferenc egy zsoldos által. Ádám özvegye mentes (losonci j.)

Kanyó Balázs fia által, ifj. és id. Mihály, András, Benedek személyesen, György lovast állit ki (szécsényi j.)

Piatka András kiállítja Gyürky Mátyás lovast (kékkői j.)

Rákóczy István fia által, Sándor zsoldos által, Ferenc kékkői várnagy 1 forintot, Sándor egy lovast állít (kékkői j.)

Szigethy Mihály gácsi tiszttartó 2 forintot és egy lovast állít (losonci j.)

Szilassy András alispán, fia a második (lovas) században, Dávid a vármegyei gyalogság hadnagya, István özvegye 1 forintot fizet (losonci j.)

Természetesen ez az összeállítás nem pontos levezetése a családfáknak, de a lehetséges apák, ill. nagyapák bizonyosan köztük vannak.

Kanyarodjunk vissza a legendához, amelynek keletkezése csak a XX. századhoz köthető! Ugyanis a siraki Siraky Lajos körjegyző által 1864-ben megkezdett feljegyzések, a dűlő elnevezését még a köznemesi „lánci és rákóci” Rákóczy család tagjaihoz kötik. Álljon itt a kézirat egy töredezett oldala, amelynek tartalma egyszerűen elfelejtődött.

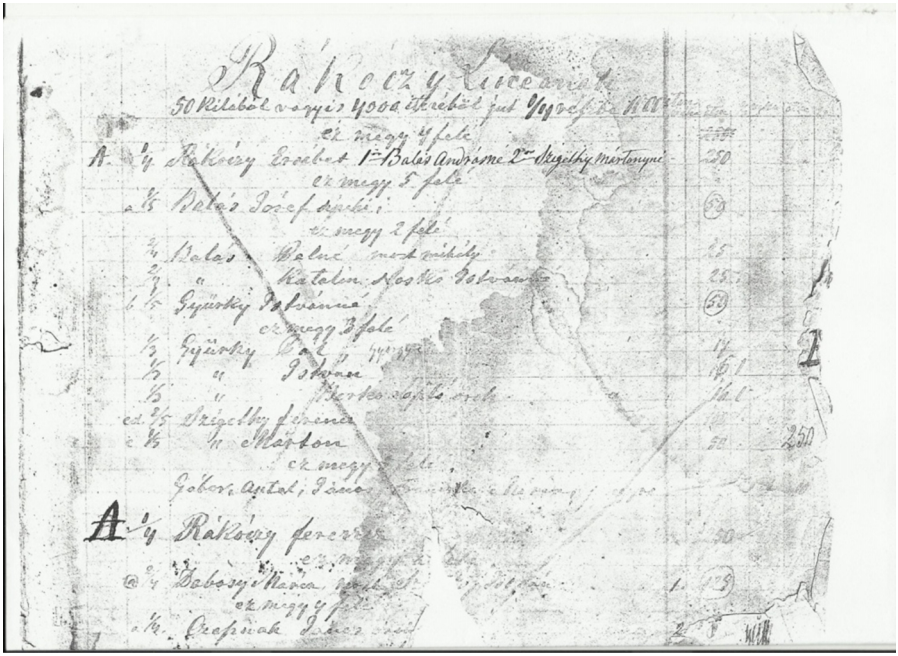

Lentebb két címer látható, az egyik a köznemesi család címere 1326-ból, a másik a felsővadászi Rákóczi fejedelmi család címere 1517-ből.

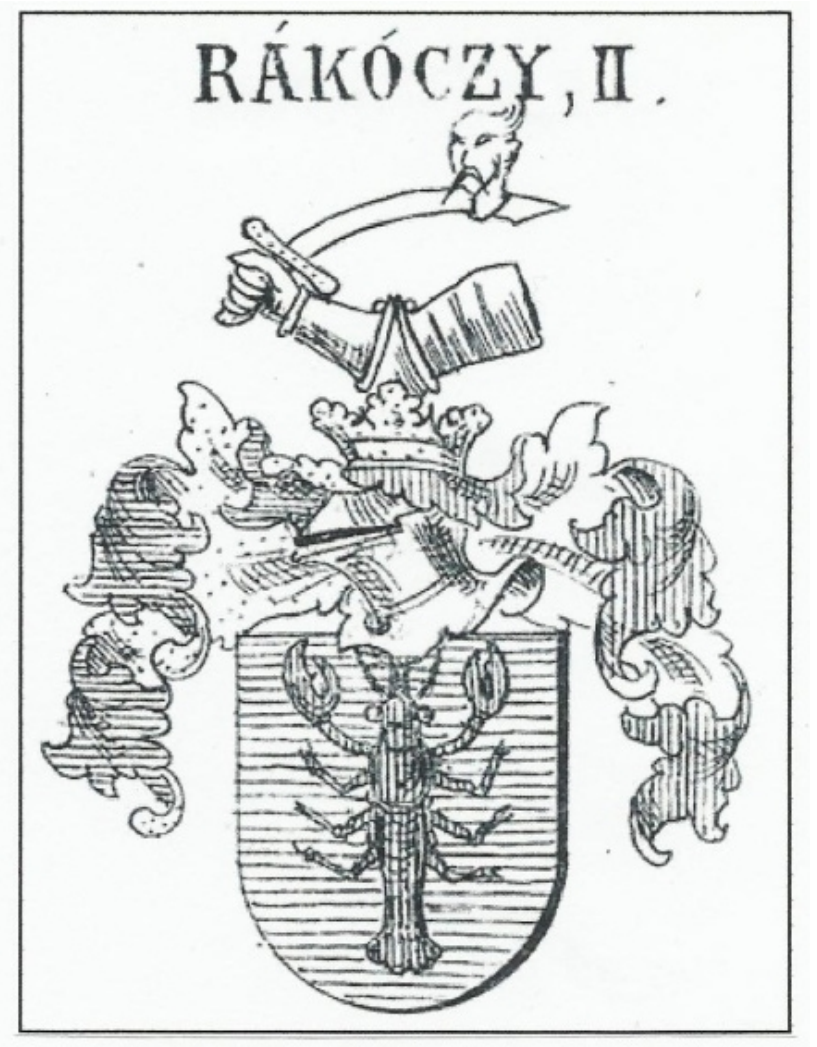

A lánci és rákóci Rákóczy köznemesi család címere 1326

Alul a rák. Ebből - Rákóc - Rákóci - Rákóczi - Rákóczy.
Fent a sisakdísz felett szablyát és egy levágott fejet tartó páncélos kar utal a katonai sikerességre.

Ezen a nemesi címeren hiányzik a kardról a levágott török fej, de a vörös rák jól látszik

A felsővadászi Rákóczi fejedelmi család címere 1517-től

Rákóczi római szent birodalmi hercegi címere

Források:

Nagy Iván: Magyarország családai czímerekkel és nemzékrendi táblákkal. Ráth Mór kiadása Pest.1862

Miklauzic István: A nemesi Rákóczy család (Történelmi életutak. Mécses sorozat) Bp. 2013.

Szirácsik Éva: A nemes vármegyének kezéhez II. Rákóczi Ferenc levelei és Nógrád vármegyei visszhangjuk I. kötet. Salgótarján. 2004

J.Siebmacher: Wappenbuch kiegészítése Nagy Iván, Cserghető Géza által 1892-ben Bp.

Nyulásziné Straub Éva: Öt évszázad címerei. 1987. Budapest.Corvina kiadó
(Műszaki vezető:Szilassy János)!!!

Dr.Békefi Remig: A pásztói apátság története III. köt. 1898-1902. Bp. Cs. és Kir. Udvari nyomda

Balás Kristóf

Legendák földje: Cserhátszentiván 2.

Igaz-e, hogy a török hódoltság után lutheránus tótok (szlovákok) népesítették be Szentivánt?

Balás Kristóf írása

A török hódoltság alatt az ország jelentős területe, főleg a középső része elnéptelenedett. Falvak tűntek el. Voltak, akik a harcokban estek el, voltak, akiket elhurcoltak rabszolgának vagy janicsárnak, s voltak, akiknek sikerült élve elmenekülni.

Buda visszafoglalása (1686), és az ország töröktől való megszabadítása után új telepesek érkeztek minden irányból, a felvidékről, a német nyelvterületekről, főleg svábok, de jöttek vlachok (oláhok, mócok, azaz románok) és szórványosan más nemzetiségűek. Szép számmal jöttek vissza magyarok, közöttük a korábban elmenekült családok leszármazottai, mint örökösök. Az új letelepültek hozták magukkal kultúrájukat, vallásukat.

Érthető, hogy a Felvidékről érkezettek között sok evangélikus tót, azaz szlovák jött, s telepedett le az ország számos településén. A Tót vagy Tóth igen gyakori családnév ma is, jelezve, hogy az ősök magyar faluban, magyar közösségben telepedtek le, s a nemzetiségre vonatkozó megjelölés családnévvé változott.

Még a tudományos kutatásban is előfordul, hogy egy jelenséget általánosítva kiterjesztenek és azt felületesen, nem bizonyítékokkal megerősítve alkalmaznak egy konkrét esetre. Erre utal a fentebbi, az alcímben megfogalmazott kérdés. A „legenda” helyett érdemesebb a tényeket elemezni. Ez nem mindig könnyű, főleg ha figyelembe vesszük, hogy egy-egy pontatlan állításra mások, mint tényre hivatkoznak. Ez is példázza az írástudók felelősségét.

Legendának minősíthető, Szentiványra vonatkozó két állítás, vagy ha tetszik egy állítás két helyen:

1. „A XVIII. század óta nemesi község, melyet felvidéki lutheránus tótokkal népesítettek be, akik azóta katolikusokká lettek és megmagyarosodtak."

A váczi egyházmegye történeti névtára
Első rész: Az intézmények története ***1913***

2. „Szentiványt felvidéki tótokkal népesítették be, akik idővel katolizáltak és elmagyarosodtak (Wikipédia)."

Cserhátszentiváni tanulmányok ***2015***

Ez egy olyan legenda, melynek izmosodását, kiteljesedését napjainkban érzékelhetjük.

Az első idézet a forrás! Ez a szöveg jelent meg 1913-ban, s lappangott 1989-ig, s amint látható most is egyik helyről vándorol tovább egy másik munkába.

Egy történeti névtár nem tartozik a mindennapi olvasmányok közé, s azt hiszem a cserhátszentiváni olvasók sem nagyon forgatták. **Antal Károly,** Alsó-Told szülötte, tanító és helytörténész (mellékesen író és költő, ragyogó fotós) életének legtartalmasabb munkáját fejezte be 1989-ben „Szemelvények a Cserhát-völgyi községek történetéhez 1265-1985 címmel. Sajnos az író nem élte meg könyvének megjelenését. Nyugodtan kijelenthetjük, hogy ami nyomtatásban 1985-ig megjelent Alsó- és Felső-Told, Bokor, Garáb, Kutasó és Cserhátszentiván történetéről, az az említett könyvben összegezve megtalálható. Így kerülhetett a köztudatba az 1913-as kitétel, melynek csak egy baja van, az hogy **nem igaz!**

Lássuk a tényeket:

1728-29-ben az adóösszeírás Szentiványt pusztaként jelölte, ismeretlen számú armalista nemessel és négy szabadköltözésű jobbággyal (zsellér).
Szilassy Jánost nevezte bírónak. Ismereteink szerint az Aranyi, Balás, Disznóssy, Rákóczy, Siraky magyar köznemes családok örökségüket vették vissza birtokba. A családnevek is magyar nevek. A Siraky család Hont vármegyéből, a többiek Nógrád vármegyei lakhelyükről érkeztek Szentiványba. A családok katolikus vallásúak,

amit a gyermekeik születését rögzítő ecsegi katolikus plébánia anyakönyv is mutat. Kivételt a Siraky evangélikus família képez. Említésre méltó érdekesség, hogy Rákóczy Gábor egri kanonok (1716-1726) Balás Zsigmond Szécsényben ferences gvárdián(1745) lett.

A mintegy 180 év alatt teljesen elvadult földek termővé tétele rengeteg munkát igényelt, szükség volt a nemes családokon kívül munkáskézre, így került kezdetben Szaniszló Márton, Palotaszky Mátyás, Varga Mátyás és Deák N. zsellér Szentiványba. A nevek alapján az első kettő lehetett akár tót és evangélikus, de az utóbbiak katolikusok voltak.

1734-ben az említettek mellett megjelenik még Laurenczky János, Krajcsi György, Kiss György és fia, Hegedős János, Szabó György és Fagyoss György. Nevük alapján az első kettő esetleg lehet tót ajkú.

1734-ben Szentivány köznemesi rangú, földjeiket maguk művelő családjai megalkotják szabályrendeletüket, s ezáltal a község „Curialis", azaz nemesi község lesz, melynek fő jellegzetessége, hogy itt **nem létezik a jobbágyság intézménye!** A „nemesi község" adómentességgel, de hadkötelezettséggel járt.

A szomszédos Kutasó és Bokor máshol lakó birtokosai valóban csoportosan telepítettek be felvidéki evangélikus tót jobbágyokat, mert szükség volt rá, s mert megtehették. A jobbágynak nem csak kötelességei, de jogai is voltak! Nevezetesen, ezen a vidéken kb. 30 hektár szántó, legelő terület és szőlő, makkoltatás, fakitermelés, stb. járt neki, hogy el tudja tartani magát és családját, s hogy teljesíteni tudja adózási kötelezettségét! Az ottani birtokosoknak elegendő volt a tisztán befolyó haszon. Ebben a két községben ma is élnek a szlovák ajkú és evangélikus vallású utódok, s a katolikusok száma csekély!

Szentivány, az öregtemplom rendbehozataláig Ecseg filiája volt, a katolikus hívek oda jártak. Az evangélikusoknak Bérben volt

lelkészségük, de később egy kis imaházat építettek haranglábbal Cserhátszentiványban.

A katolikus templom újjáépült, a dokumentumok szerint az akkori viszonyok szerint nagyon gyorsan, 1752-59 között. Lehet, sőt nagyon valószínű, hogy evangélikusok is segítették az építkezést, de egy évvel később, 1760-ban már önálló anyakönyvezési joggal rendelkező, szabad püspöki adományozású (Gróf Eszterházy Károly, Vác) plébánia lett Szentiványban.

Az 1770-ben végzett úrbéri összeírás is rögzíti néhány zsellér nevét: Boda János, Farkas Ádám, Fejér János, Lángos János, Prietka János. A nevek alapján nagyon gyors volt a „megmagyarosodás" avagy az „elmagyarosodás" is. Akkoriban nem volt divat politikai vagy más megfontolásból a családneveket megváltoztatni, tehát nagyon valószínű, hogy ezek egy kivétellel, eredetileg is magyar családok voltak.

Csodákra képes a mi nyelvünk, minő különbség van a régi megmagyarosodás és a wikipédiás elmagyarosodás kifejezése között.

Meg kell említenem, hogy maga Antal Károly is, könyvének bevezetőjében utal erre az adatra, szerinte is túl gyorsan ment végbe ez a folyamat. Esetleg a forrással van gond!

A XVIII. század közepén a katolikusok és evangélikusok aránya hét az egyhez, ez később tovább nőtt, az evangélikusok a tizedét sem tették ki a lakosságnak az anyakönyvek adatai szerint. A temetőben is békésen megfértek egymással. Külön evangélikus temető nem volt, de hagyományosan, az evangélikus sírok a temetőnek egy elkülönült részén sorakoznak.

Lássuk a forrást:

A váci egyházmegye történeti névtára 1913-ban jelent meg. Az adatgyűjtés 1910-12 táján történhetett, a megszokott módon. Az egyházmegye körlevélben kérte fel a plébánosokat az adatszolgáltatásra. Ez célszerű eljárás, miután a helybéliek jobban ismerik viszonyaikat, mint valahol fent, egy íróasztal mellett ülő aktakukac.

Antal Károly könyvében megtalálható a cserhátszentiváni (akkor már!) plébánosok neve is:

> „Szíjgyártó Ferenc 1902-1911, Kopeczky József pleb.h. 1911”, azaz plébános helyettes 1911-től!

Cserhátszentiván plébániája látta el Garáb, Told, Bokor és Kutasó katolikus hívőit. A frissen érkezett, csak helyettes plébános komoly feladatot kapott a több mint 1200, öt faluban lakó hívővel. A közeli Bokor és Kutasó viszonyait gyorsan felmérhette, s abból következtethetett a szentiványi újratelepítés körülményeire. Sajnos nem kérdezte meg saját híveit, így egy valótlan megállapítása nyomtatásba került.

Tehát Cserhátszentiván történelme, etnikai és vallás szerinti tagozódása egyedi, és eltér több más faluétól.

A valóság megismerése sok munkával jár, egy adat nem adat, ahogyan a műszakiak mondják: egy mérés nem mérés!

Balás Kristóf

Források:

Antal Károly: Szemelvények a Cserhát-völgyi községek történetéhez 1265-1985. Kézirat gyanánt. Cserhát-völgyi honismereti közlemények 1. szám. 1989. Salgótarján. Balassi Bálint megyei könyvtár sokszorosító üzemében 1000 példány.

Pálmány Béla: A cserháti Szentiván nemesi községének szabályrendeletei (1734-1817). A Nógrád megyei múzeumok évkönyve XVIII. kötet 1993. Salgótarján

Farkas Tibor, Kenderfi Miklós: Cserhátszentiváni tanulmányok 2015.

Internet: http://real.mtak.hu/35161/1/Szentiv

Legendák földje: Cserhátszentiván 3.

Palócok Cserhátszentivánban?

Balás Kristóf írása

Néhány kiragadott szó az internetről,
Cserhátszentiván | Görbeország Vendégház
*www.**gorbeorszag**.hu/hu/cserhatszentivan* honlapról

„Görbeország…hagyományos palóc világával…
…hiteles eredeti palóc környezetet megőrizve…”

Régen volt idő, amikor a környező világ a „palóc” szóval a bugyuta parasztot illette. Maguk a palócok is szinte tagadták palóc voltukat. Mikszáth Kálmán a „Jó palócok”-kal nyitott számukra egy újabb világot, s manapság már divat is lett palócnak lenni.

Tudom, önkényesen ragadtam ki a honlap szövegéből néhány szót, de ezzel lehetséges bemutatni a lassan terjeszkedő szemléletet, mely szerint Cserhátszentiván palóc falu, s lakói palócok. Vannak természetesen jegyek, melyek ezt sugallják, de valószínű, hogy **az állítás ma már nem igaz!** A török előtti időről kevés a hiteles adat. Az elfogadható, hogy palóc hatás érte a falut. Úgy tisztességes, hogy a szövegkörnyezetet is bemutatom:

A két idézet teljes szövege a honlapról:

„Mikszáth Kálmán Görbeországnak nevezte e tájat, mely hagyományos palóc világával nyugalmat és pihentető kikapcsolódást nyújt az ide látogatóknak. A vendégház kialakítása során a hiteles eredeti palóc környezetet megőrizve, ötvöztük azt napjaink kényelmi szempontjaival és lehetőségeivel.”

„A területet több más településsel együtt a Kothon (Katona) családok birtokolták egészen a török megszállásig, amikor 1542-1543-ban a Nógrád felé átvonuló oszmán seregek a falut lerombolták és felgyújtották. A település az 1720-as évek végéig lakatlan volt, ekkor evangélikus tót családokkal népesítették be, akik idővel áttértek a katolikus hitre és elmagyarosodtak. Az újra benépesített faluban 1873-ban kolerajárvány pusztított, amely megtizedelte a lakosságot. A település ekkorra már vegyes etnikumú volt, a szlovákok mellett magyarok és zsidók is laktak itt."

A fenti két idézet alapján az eredeti palóc falu, eredeti palóc lakói által lett azzá, ami? Öntsünk tiszta vizet a pohárba, vizsgáljuk meg **mi a palóc és ki a palóc!**

A magyarság egy néprajzi csoportja olyan különleges és egyedi jegyekkel rendelkezik, amelyre az „írástudók" már évszázadokkal ezelőtt felfigyeltek. Maga a szó „palóc", először egy számadáskönyvben olvasható 1656-ban: "Tíz pár gyöngyházas késeket vettem palóczoktul", írja a nagykőrösi nótárius.

A palóc nyelvjárás az egyik legfeltűnőbb jellemzője a népcsoportnak. A magánhangzók sokszínűsége, a hanglejtés, a gondolati tömörség felkeltette Ráth Mátyás figyelmét, aki 1780-ban elsőként foglalkozott a kérdéssel. A nyelvészek és irodalmárok után a történészeket is belendítette: kik a palócok és honnan jöttek? 1801-ben Horváth Péter a nyelvi különbségek mellett vetette fel a kun illetve kazár származás lehetőségét.

1819-ben jelent meg **Szeder Fábián** tudós bencés szerzetes könyve a palócokról, melynek hallatlan értékét növeli, hogy a szerző maga is palóc, s a XVIII. századi állapotokat rögzíti!
Eredetileg Szeder **János** néven született 1784. június.23-án Csáb községben, Nagy-Hont vármegyében. Apja nemes származású mészáros, aki fiát a legjobb iskolákba járatja, később Pannonhalmára költözik, rokona ott plébános. János 1804-ben belép a bencés rendbe és szerzetesi neve lesz **Fábián**. Elismert irodalmár, nyelvész, tanár,

több gimnázium igazgatója. Levelezőtársai Kisfaludi, Kazinczy és Czuczor Gergely is.
Munkájának bevezetőjében a palócok elterjedését Nagy-Hont, Nógrád, Gömör, Borsod és Heves vármegyékre teszi, kiemelvén a tényt, hogy ő az első két megye lakóit ismeri alaposan.
A nyelvjárás jellegzetességeit rendszerezi, melyekből néhányat bemutatok:

a hosszú magánhangzó toldása: vuáros=város
a magánhangzó nyújtása: iédes=édes
a-o ejtése: mogom=magam
e-ö váltás: veres=vörös
gyakori az l elhagyása, helyette o-u pl.: alma=ouma vagy olvasni=ouvasnyi
lágyítás di-gyi: gyisznuo=disznó
n-ny: futnyi=futni
ti-tyi: szeretyi= szereti, Katyi=Kati, hátyi=háti (kosár)
hosszú magánhangzó rövidítése: tenyer=tenyér, leginy=legény
kicsinyítés: bungyika=bundácska (bekecs) horgyika=hordócska, tornyika=tornyocska
rövidítés: ett=evett, itt=ivott, ütték=ütötték
számok: egyik, kettüö, huárom

Szeder Fábián majd százötven palóc szót is közöl, s becsülettel megemlíti az ezek között fellelhetően a tót szomszédságból eredő szavakat is. Néhány nagyon érdekeset bemutatok

szoros mise (mikor mindenkinek ott kell lennie)
szentsága (pap)
csenditüö (lélekharang)
vendégség (a templom búcsúnapja) *ez a szó ismerős Cserhátszentivánban is!*

A szószedetből további jellegzetes szavak:

buábabukra *(Babba-Mária bokrétája???)* szivárvány
csek (csak)
evetke (mókus)
gyük (gyökér)
hijjába (ingyen)

kürtő (kémény)
napáldozat (nyugat)
pata (veszekedés) *(patália?perpatvar?)*
pegy (pedig)
rejtya (lajtorja) *(létra)*
siska (fánk)
sotuo (borprés) *(satu)*
visnye (meggy)

A következőkben bemutatja az általa alaposan ismert **palóc életmódot, szokásokat.**
A **házaikat** még fagerendákból építették csapozással, kívül-belűl agyagos tapasztással. A fából történő építkezést a XVIII. században a vármegyék már tiltották, tekintettel a gyakori tűzvészekre, s ez a módszer az igen régi építkezést jellemezte. A házaik hármas osztatúak voltak, középen a bejárat a „pitar"-ba volt, amelyben szuszékokban a szemes terményt, edényeket, eszközöket tároltak. Innen volt a bejárás a „huáz"-ba, azaz a szobába, ahol asztal, lócák, tálas és az egyhatodát betöltő nyitott kemence volt. Itt főztek, a füstöt sárral betapasztott deszkaterelő a mennyezeten lévő nyíláson vezette a „szobua"-ba, azaz a padlásra! A tető (vélhetően zsupszalmával fedett) oromfalán távozott a füst.
Míg a „ huaz" a férfinép hálóhelye volt, a fehérnép a külső bejárattal bíró „kamriká"-ban aludt. Az asszonyok rendkívül híresek voltak a vászonkészítésről, áruikat még a váci vásárra is elvitték de „Balázsgyarmat" piacán is megfordultak. Viseletükről adott kép még nem olyan színes, mint a későbbi híradások, de sárga vagy piros csizmájukat óvták a sártól, s csak a templomba lépés előtt vették fel. A palócok játékairól is olvashatunk beszámolót, s az emberi jótulajdonságaikról, vendégszeretetükről és összetartásukról.

Szeder Fábián talán legszebb gondolatai a palócokról: „szorgalmatos földművelők, értelmes marhatartók, hanem többnyire mindnyájan mesterséges faragók is…"

1821-ben jelent meg második tanulmánya, amelyben a palócok eredetével, s az általa végzett statisztikai számítások alapján az egyes vármegyékben élők számával foglalkozik.
A palócok megjelenése az Ipoly mentén, a Cserhát, Mátra és Bükk északi oldalán szerinte két úton mehetett végbe. Már **a honfoglalás előtt érkezhettek,** és a honfoglaló magyarok, mint rokon népet elfogadták, elő-őrök (határőrök) –ként éltek velük együtt. Miután abban az időben nem talált a történelmi irodalomban erre utaló adatokat, ezt a lehetőséget elvetette. *(Az avar birodalom összeomlása, a magyarokkal rokon néptöredékek fennmaradása, László Gyula kettős honfoglalás elmélete más megvilágítást adhat a kérdésnek! BK.)*
Másik elméletének lényege, hogy a palócok **a magyarokkal egyeredetű nép s a honfoglaláskor együtt jöttek** a Kárpát medencébe. Miután alapos ismeretei vannak, tételesen bizonyítja egészen a Mária Terézia féle betelepítésekig, hogy nem a honfoglalás után került ide a palócság.

Pontos statisztikai adatokkal támasztja alá az általa ismert öt vármegyében élő palócok létszámát:

Hevesben:173.789
Borsodban:111.903
Gömörben:96.874
Nógrádban:86.o56
Nagy-Hontban:21.634 Összesen:490.237 fő.

Érdekes, hogy a teljes lakosságszámból kivonja a nemeseket, más magyarokat, tótokat és németeket.

1835-ben adja közre harmadik palócokról szóló tanulmányát, amely az első két tanulmány rendszerezettebb, átláthatóbb és nyelvészeti szempontból összefogottabb változata.
Szeder Fábián, a köztiszteletnek örvendő bencés paptanár, író, költő a magyar nyelvészet egyik megalapozója 1859. dec. 13-án hunyt el.

A XIX. században egyre több néprajzi leírás jelenik meg a Hont, Nógrád, Heves és Borsod vármegyékben élő palócokról. Különböző nézeteket fejtenek ki a palócok eredetéről.
Jerney János 1855-ben a palóc nevet azonosítja a **polovc, polovec** szláv szóval, és az orosz-lengyel krónikákban szereplő kunokkal. Először nevez meg általa palócnak tartott falvakat, így Nógrádban Herencsény, Rimóc, Lóc, Hollókő, Kazár falvakat említi (összesen 48 községet nevez meg palóc falunak).

Hunfalvy Pál is a **kun eredetet** tartotta valószínűnek, de nem a honfoglalás előtt csatlakozottakkal, hanem Szent László után letelepedettekkel. Pauler Gyula 1877-ben megjelent munkájában a **kabar (kazár) törzsekre** vezeti vissza a palóc származást. Pintér Sándor 1880-ban jelentette meg „A palócokról" című könyvét, amelyben részletesen leírta a népcsoport szokásait, viseletét, lakóházait, családi rendjét, melyet szécsényi lakosként jól ismert, s felvetette a **szkíta-hun-avar** rokonságot, leszármazást. Ő 150 palóc falut, ebből 76 nógrádit, nevez meg, s már itt találkozhatunk a palóc falvak számának „növekedésével"!

A XIX. század történelmi eseményei tovább gerjesztették az északról dél felé történő tömeges méretű népmozgást, ami előzetesen a török által elpusztított területek benépesítéséért indult. A felvidék szűk termőterületei, és a népesség növekedése arra késztette lakóit, hogy először alkalmilag (pl. aratás), majd véglegesen a magyar területeken településsen le. Ezt a jobbágyfelszabadítás, a szabad költözés is lehetővé tette. A jobbágyból birtokossá lett magyarok közül néhány évtized alatt sokan, részben hiányos gazdasági ismereteik miatt, zsellérsorba kerültek. Az iparosodás egy részüket a városokba szippantotta, így a mezőgazdaságból élő palócok a népességkeveredés, a megváltozott viszonyok miatt is kissé mások lettek, mint Szeder Fábián idejében voltak.

1911-ben jelent meg a **Borovszky szerkesztésében Nógrád vármegye monográfiája,** amelyben majd negyven oldalas

tanulmányt olvashatunk „ Nógrád vármegye népe” címmel egy eddig ismeretlen néprajzzal foglalkozó tanár tollából.

Farkas Pál balassagyarmati főgimnáziumi tanár (író-költő) Mohorán született 1882. márc.23-án. (*Tolnay Klári, azaz Katyi emlékmúzeuma mellett még az ő háza is Mohora látnivalói között van BK.*) Nem csak alaposan ismerte, de nagyon szerette a palócokat, ami a rendkívül sokoldalú, a földműves élet minden apró részletére kiterjedő írásból kiderül. Érdekessége, hogy az elbeszélő stílusban írt szövegben a palóc kiejtésű szavakat *dőlt betűvel* írja. A Szeder Fábián írása óta eltelt száz esztendő sok változást hozott a palócok életébe, és Farkas Pál a XX. század elején pontosan rögzíti a néprajzi állapotokat. Lehetetlen számomra az alapos ismertetés, de a fontosabb tényeket közlöm.

Farkas Pál a Nógrád vármegyéről szóló monográfiában érthetően csak a nógrádi palócokról ír. Véleménye szerint két csoport különböztethető meg: a karancsvidéki és a cserhátvidéki. A balassagyarmati járás alsó és a sziráki járás felső részén élők nem azonosíthatóak a kimondottan palóc népességgel.

A palócok eredetével kapcsolatosan teljes mértékben egyéni véleménye van: a **magyaroknak egyik olyan törzse**, amelyik a legjobban és legtovább ragaszkodott ősi, pogány vallásához. Ez magyarázza különállását, ugyanakkor nyelve is valamely ősi formát rögzít. Lábjegyzetében itt tesz említést Pintér Sándor hun-avar-palóc testvérelem elméletéről, amelyet még nem talál bizonyítottnak.

További érdekességek:
A palóc ház sokat változott, nagyobb lett s funkciója is átalakult. A pitvarból belépő, és nyitott tűzhelyes konyha lett, kürtővel a padlásra. A „huáz”, azaz szoba felvette a „tisztaszoba” funkciót, s kemencéjét már a pitarból fűtötték. A férfiak az istállóban aludtak, míg a fehérnép a „kamrinkát” teljesebben lakta, a ruha, kelengye is itt került elhelyezésre. A XX. század elején megjelentek az un. ámbitusos házak is (palócul:” hámbitusos”). *(HOLLÓKŐ. Turisták*

ezrei újuldoznak a szépséges és egységes palóc népi építészetet képviselő ófaluban, csak a titkát nem ismerik! 1909-ben többedszer is leégett a falu és nem egészen két esztendő alatt a nógrádsipeki palóc kőművesek és ácsok Szita mester vezényletével építették újjá! BK.)
A palócokban nagyon erős a családi összetartozás érzése, a család szó helyett a „had" kifejezést használják, ami megerősíti az „elő-őr" feladat létezését. A had együtt is lakik, pl. a hevesi palóc falvakban ezért alakult ki a hosszúházas rendszer.

Egy-egy faluban a nagyobb népességet is néhány had adja: pl. Őrhalomban 5-600 ember 10-15 hadhoz tartozik (Kanyó családfő 31!), Hugyagon 10 családnév esik 151 családfőre. *(Bár másutt is gyakori, palóc jellegzetesség, a szinte szükségszerű ragadványnevek adása, ami nem csak Nógrádsipeken, de szokás a szentiványi Balások között is! BK).*

Először merül fel a **palócság embertani, alkati kérdése**. A palócokat inkább zömök testalkatú, sötétebb hajú és szemű, kerek arcúként jellemzi. Orruk rövid és a férfiak arccsontja erőteljes, kiugró.
A női viselet színesebb lett (a kapcsolatot a vásárjáró matyó asszonyok színes hímzett kiegészítői jelentik!), viszont a régebben minden palóc fehérnép által viselt ünnepi sárga és piros csizma visszaszorulóban volt. A sárga csizma szinte eltűnt, a piros csizma a legjobban hagyományőrző 36 faluban megmaradt. Említi Őrhalom, Szanda, Varsány, Nógrádsipek, Rimóc, Hollókő, Nagylóc, Mátraszőlős falvakat (*No, ez egy érdekes vonal, ha összekötjük!!! BK*).
A csizmás-cipős falvak száma 40, s a 85 cipős falu között találjuk Alsótold, Cserhátszentiván, Kutasó, Kozárd, Csécse, Ecseg falvait. Ez utóbbiak esetében a női népviselet sem jellemző már, hosszú szoknya és a blúz járja. *(az egész tanulmányban ez az egyetlen említése Cserhátszentivánnak…BK.)*
A tanulmányban a palóc nyelvjárás „szabályait" is a nyelvész alaposságával közli a szerző, a palóc szavak között több pl. a

németből, tótból átvett szót is találunk már. Olvashatunk mondókákat, mondásokat, de népdalokat is.

A szerző a Balassagyarmat-Losonc vonaltól északra, zömében már tisztán tót falvak lakóiról, valamint a szórványban előforduló és vegyesen együttélőkről is közöl egy mintegy három oldalas összeállítást. Megemlékezik a szinte már eltűnt német kisebbségről is, a vármegyében élő kb. hatezres cigányságot is megemlíti.

Farkas Pál egyik lábjegyzetében megjegyzi, hogy „Nógrádi palócokról" címmel ír egy könyvet, amelyben részletesebben fog mindenről szólni. Sajnos erről a könyvről nem találtam információt. Lehetséges, hogy Farkas Pál a későbbiekben, mint az újpesti főgimnázium tanára, már nem is írta meg ezt a könyvet.

És benne vagyunk a XX. században! Abban a században, amely annyi szenvedést és fájdalmat hozott a magyarságnak. A vesztes háború hatalmas ember és anyagi áldozata, a trianoni döbbenet, a dicstelen vörös diktatúra, s a szülőföldjükről elűzött menekülő magyarok tömegei mind-mind sújtották a kisebbre zsugorodott országot. De volt mintegy húsz esztendő, amelyben a századelőn megkezdett kutatómunka felerősödött, s egyre többen foglalkoztak a magyarság értékeinek a feltárásával. Bartók, Kodály a népzene területén, Malonyay Dezső vezetésével néprajzosok, Györffy György történész mellett a történész-régész László Gyula, Viski Károly nyelvész és Bartucz Lajos antropológus ténykedése a magyarságtudat erősítését szolgálta.

Az első világháború lezáratlan „lezárása" magában hordozta a második, hazánkra nézve még pusztítóbb háborút. A bécsi döntések okozta eufória, belépés a háborúba, német megszállás, az emberveszteségek, a nyilas őrület és utána az országon átvonuló front iszonyatos pusztítása mély nyomokat hagyott a magyarságban. Az 1945 utáni szovjet megszállás, a proletárdiktatúra majd az a 45 esztendő, melynek során „az egyik ember olyan, mint a másik" elve mind hozzájárultak a földművelő palócságot szétzilálásához.

A néprajzkutatók voltak azok, akiknek közben egy újabb nemzedéke is felállt, s akiknek a munkája megengedett, sőt támogatott is volt ,hiszen a nagybetűs NÉP-pel foglalkoztak.
Három nevet kell megemlítenem, akik kiemelkedőt és különlegeset alkottak a palócság létének, életének megismeréséért. Bakó Ferenc néprajzkutató, Bartucz Lajos antropológus és Manga János szintén néprajzkutató.

Bakó Ferenc (Született 1917.08.28. Nagyvárad, meghalt 1998.11.14. Eger) történész, muzeológus, etnográfus a palóckutatás megszállottja volt. A Néprajzi Múzeumban kezdett dolgozni, majd a sárospataki Rákóczi Múzeum alapító igazgatója lett. 1952-ben került az egri múzeum élére, 1979-től a Heves megyei múzeumok igazgatója. Számos tanulmányának az alapja a palócok lakta falvakban folytatott „terepmunka" volt. Elsősorban a népességmozgás hatásai foglalkoztatták, a legrégebbi török adóösszeírások, majd a királyi összeírások alapján vizsgálta egy-egy falu lakosságának összetételét. A kontinuitás, azaz a folyamatosság és a hagyományok erőteljes megmaradásának összefüggését mutatta ki. Részletesebb leírásokat a Heves megyei palócokról olvashatunk tőle.

Bartucz Lajos (1885.04.01.Szegvár-1966.06.04.Budapest) antropológus, egyetemi tanár. A Pázmány Péter Tudományegyetemen végzett, majd tanított, de a szegedi egyetem tanára is volt. Az ELTE Embertani tanszékét vezette 1965-ig. Az avar- és a honfoglaláskori temetők vizsgálata és más kutatások kapcsán erősödött meg benne a régészet jelentősége. Még az első világháború előtt foglalkozott a palóc és a matyó népcsoportok antropológiai vizsgálatával. 1938-ban még a néprajz is foglalkoztatta. Katona József, Semmelweis Ignác és Rákóczi Ferenc maradványainak vizsgálatát és az azonosítást is Bartucz Lajos végezte.

1943-ban jelent meg „A magyarság antropológiája" című könyve, amelyben vizsgálatainak eredményeképpen fontos megállapítást tesz a palóc népcsoportról. A Hont, Nógrád, Gömör, Heves és Borsod

megyékben végzett rendszeres vizsgálatok szerint, a mongoloid típusok előfordulása egyes falvakban a 35-40% -ot is elérik. Miután a honfoglaló magyarság egészében nem volt mongoloid jellegű, csak a csatlakozott kabar-kazár törzs, ezért arra a megállapításra jutott, hogy a palócok ősei ezen törzsben keresendők.

Manga János (1906.06.24. Pereszlény - 1977.09.02. Budapest) történész, néprajzkutató. Tanár a Felvidéken, a pozsonyi magyar rádió munkatársa, népdalgyűjtő. 1941-től a budapesti Néprajzi Múzeumban dolgozik, 1949-től a balassagyarmati Palóc Múzeum, majd 1960-tól a Népművelési Intézet igazgatója.
Halála után két évvel, 1979-ben jelent meg egy kis könyve a „Palócföld", amit nyugodtan nevezhetünk a palócság Nagy Könyvének! Ebben a könyvben minden megtalálható, amit a palócokról addig tudni lehetett, s amit tudni kell. Teljesértékű áttekintést ad a palóckutatás történetéről, legjelesebb kutatóiról és elméleteikről, valamint az eredmények összegzéséről.

A palócság származása nem egy lezárt téma, de nagyon valószínű, hogy a széthullott birodalom magyar rokon avar töredékei és némi szláv szórvány élt a honfoglalás idején a mai palóc vidéken, ahová a csatlakozott kabar-kazár törzset telepítették le, határvédelmi feladattal.
Ezekből a csoportokból jött létre a nyelvében archaikus elemeket hordozó magyar népcsoport.
Manga János a palócokat két nagy csoportba sorolja. A keleti és a nyugati palócok közötti különbséget az adja, hogy az egykori Hont és Nógrád területén a török pusztítása nagyobb volt, így a népességmozgás is erőteljesebb. A Tarnától keletre a palóc hagyományok jobban megmaradtak, mivel a lakosok nagyobb számban képviselték az eredeti népességet.
A könyvben, a továbbiakban Manga János teljes életműve olvasható és látható, mivel a képeket is ő készítette. Az utószóból, amelyet Bakó Ferenc írt, kiderül, hogy ez a könyv nem Manga János egységes kézirata, hanem lelkes és őt tisztelő munkatársainak összeállítása.

A XX. század második fele még kedvezett a palóckutatásoknak, amit jól mutat, hogy a MTA néprajzkutatói egy-egy könyvet adtak ki Nógrádsipek és Varsány népművészetéről és hagyományairól a 70-es évek elején, s a Varsány 2000 antológiában (Dr. Pálmány Béla szerkesztette és írta is) olvashatunk egy nagyon szép tanulmányt a varsányi viseletről Gergely Katalin tollából.
Sajnos az új évezred nem dédelgeti a néprajzi kutatásokat, pedig a technikai fejlődés (lásd DNS) és a régészet szolgálhatna még érdekességekkel.
(2016. november 26-án jelent meg a Magyar Idők Lugas mellékletében Kaukázusi testvérek címmel Ötvös Zoltán cikke. A Szegedi Tudományegyetem genetikai tanszékének docense, Török Tibor szerint a legújabb adatok fényében nem zárható ki, hogy a honfoglalók magyar nyelven beszélőket találtak a Kárpát-medencében. ***Az archeogenetika fejlődése várhatóan a palóc kérdésre is választ adhat!*** *Balás Kristóf)*

Azt hiszem Kedves Olvasó, hogy nagyjából összeáll a válasz a kérdésre: ki és mi a **palóc**?

Akkor nézzük meg, mennyire lehet palóc Cserhátszentiván:

A régészeti leletek utalnak avar jelenlétre, de az 1500-as évek elején itt lakó, mintegy 200-250 jobbágyról semmit nem tudunk. A török támadásban talán mindannyian elpusztultak. Ha voltak is, akik megmenekültek, később nem jártak vissza (mint pl. Bokor megmaradt lakói). Szentivány több mint 180 évig puszta volt.

Az **újjáépítők** 1728-29-ben foglalták el örökségüket. A magyar, katolikus, nemes családok: Aranyi, Balás, Disznóssy, Rákóczy, Siraky, Szigethy és Szilassy. Két család lóg ki a sorból egy kicsit, a Sirakyak evangélikusok, a sipeki Balások meg palócok voltak.
Az építéshez, az elvadult földek feltöréséhez szükség volt még munkáskézre, a zsellérek neveit is ismerjük: Kiss, Varga, Hegedős, Deák, Szabó, Fagyoss, akik biztosan magyarok voltak, a többiek

nevük alapján lehettek tótok: Krajcsi, Laurenczky, Palotaszky és Szaniszló.

A **Beköltözőket**, a környékbeli nemességet vonzotta a kiváltságokkal járó „kúriális" község, ami adómentességgel, és csak hadkötelezettséggel járt. Benősülések kapcsán jöttek a második-harmadik nemzedékkel palóc falvakból is nemesek, s így hozhattak némi palóc beütést a Kanyó, Laczkó, Vincze, Bővíz, Gyürky, Dobossy és Csernus familiák tagjai. *(Csernus: fekete ember. A környezetük, a szőke szlávok nevezték el Balás Kristófőket. BK.)*
A **Nyelvjárásban** feltalálható néhány palóc elem, de kevés a palócnak nevezhető szó. Egy szó, a *vendégség*, azaz a templom búcsúnapja, megragadt Szentiványban is. A ruhaviseletre a sokszínűség jellemző volt, de a fennálló társadalmi különbség (birtokos nemes és zsellér) a ruházat minőségében is tükröződhetett, egyöntetű viselet nem alakult ki.

Érdekes a palóc „hadaknál" a sok egyforma családnév miatt kialakult a megkülönböztetést célzó ragadványnevek használata, amit szintén megfigyelhetünk Szentiványban.

Építkezés. Az első házak a gyors építés, s az elvadult vidék adta jelentős famennyiség miatt valószínűleg fából, zsupfedéssel készültek. 1910-re csak 15 faház maradt. A faluban található 135 ház közül 10 kőből, 105 kőalapon vályogból és 5 ház tisztán vályogból készült, s bizony többségük, 104 zsuppal volt fedve.
Cserhátszentiván nemes lakóinak zöme már ipart is űzött: 32 kőműves, 3 ács, 3 kovács szolgált az építőiparban, s nem csak a faluban. Az ebben az időben szinte az egész Nógrádban elterjedt „hámbitusos ház" stílust már nem lehet jó szívvel palócnak nevezni. Ebből maradt néhány Cserhátszentivánban is.

Hogy mennyire palóc Cserhátszentiván? A kedves Olvasóra bízom.

Balás Kristóf

Források:

Antal Károly: Szemelvények a Cserhát-völgyi községek történetéhez Salgótarján 1989.

Bakó Ferenc: A kontinuitás és migráció szerepe a palóc centrum népességének kialakulásában. AGRIA Az egri múzeum évkönyve XIX. Eger 1982-83.

Borovszky szerk. Nógrád vármegye monográfiája. Budapest 1911.

Manga János: Palócföld Gondolat kiadó. Bp.1979.

Pálmány Béla szerk. Gergely Katalin-Hausel Sándor-Pálmány Béla: Varsány Szécsény 2001.

Szeder Fábián: A' palóczokról. Internet: mek.oszk.hu

Szombathy Viktor: Az északi hegyek ölelésében. Móra kiadó. Bp.1984.

Cserhátszentiván | Görbeország Vendégház *www.**gorbeorszag**.hu/hu/cserhatszentivan*

Historia Domus
1797, 1884-től és 1945-től
Murányi Gyula írása

A Historia Domus, azaz az (egy)ház(község) történelmét a mindenkori plébános írta. Hatalmas kincsesbánya ez, nemcsak a helyieknek, hanem a történészeknek is, hiszen korábban többnyire csak a papok tudtak írni, ők vezették az anyakönyveket, s ők rögzítették az aktuális eseményeket. A régmúlt idők eseményei ezekből az írásokból idézhetők fel. Később a nyomtatott sajtó lassan elterjedt, de a helyi, főleg kis települések történéseiről nem tudott beszámolni.
Szentiványon az első papi (még latin nyelvű) feljegyzés külön-külön lapokra írva 1797-ből maradt ránk.

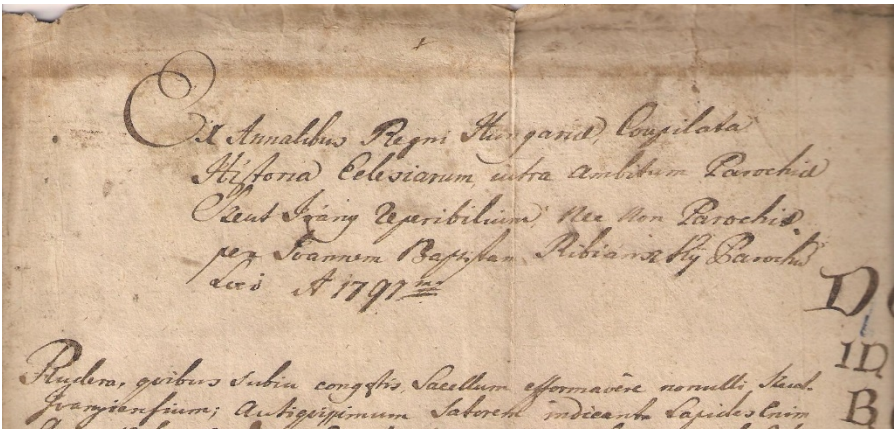

Ex Annalibus Regni Hungariae Conpilata
Historia Eclesiarum intra ambitum Parochiae
*Szent Iv*ány *eperibilium nec non Parochiae*
per Iohannem Baptistam Ribianszky Parochiae
sui A 1797.

A Magyar Királyság históriájának részeként a Szent Iványhoz tartozó Keresztelő János eklézsia története Ribianszky plébános által az úr 1797 évétől.

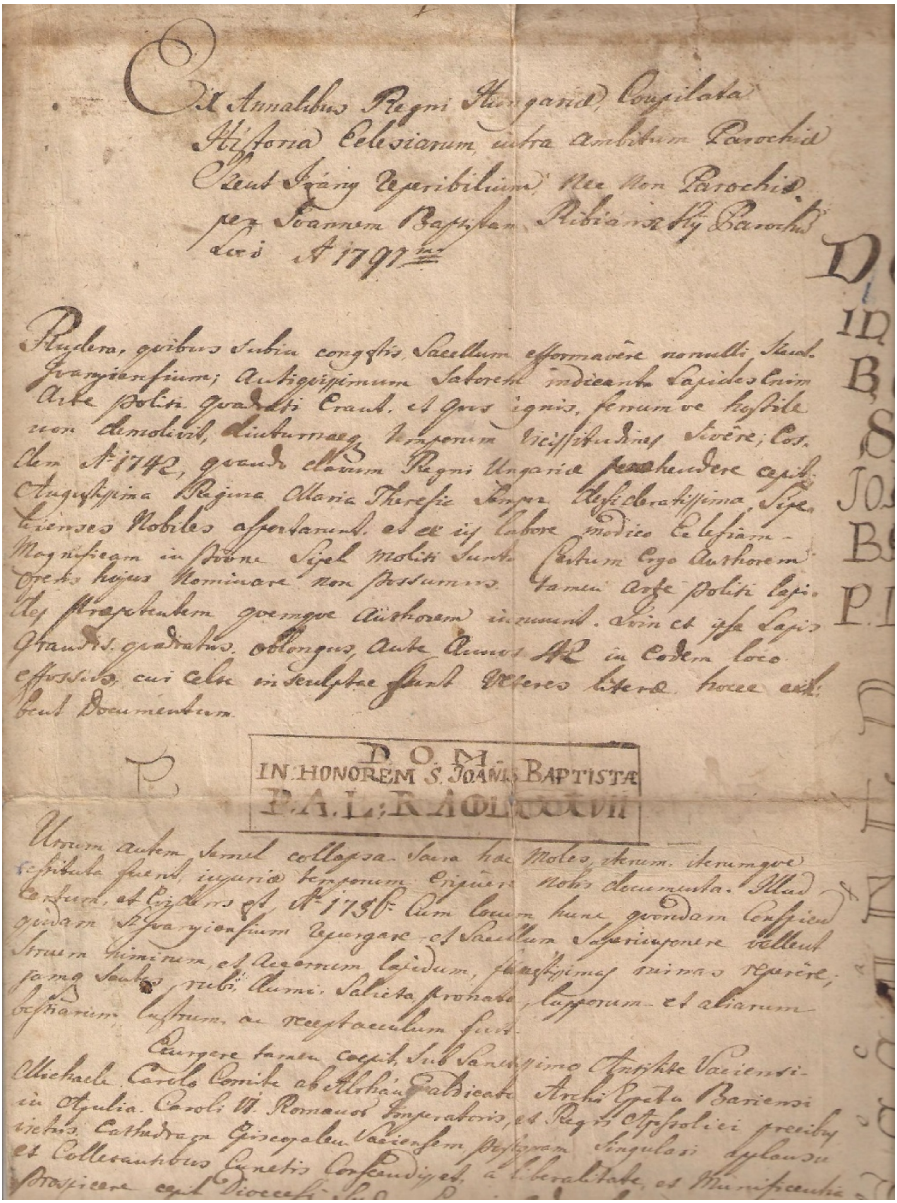

A kézírás gyönyörű. Komoly latin tudás szükségeltetik az olvasáshoz és megértéshez. Reméljük, hogy jövőre a latin fordítást is közre tudjuk adni *(Sz.F. Szerk.)*

1884-től (táblás) jegyzetfüzetben maradt fenn a Historia domus, természetesen ekkor már több atya magyar nyelven írt feljegyzést. Ezekből a korábbi Világtalálkozók évkönyveiben már csemegéztünk.

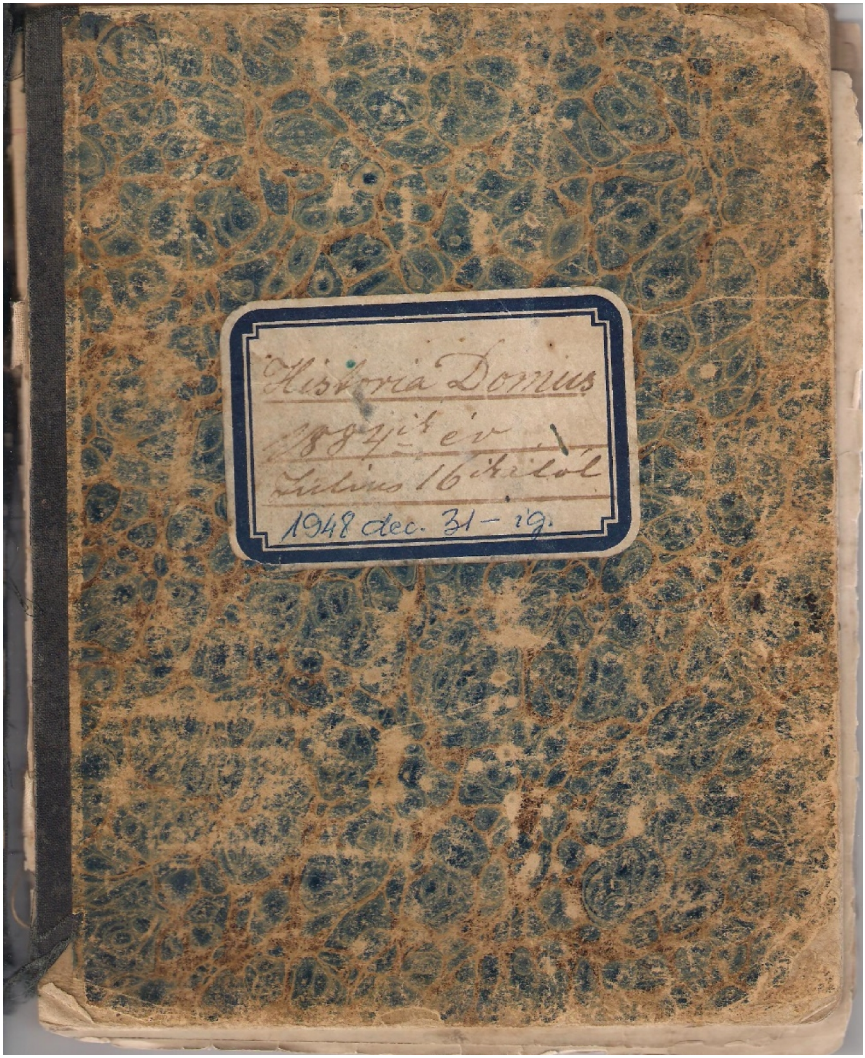

Historia Domus 1884^{ik} év Július 16^{ikától}
1948 dec.31-ig

A Cserhátszentiván 2016 Évkönyvben (254-256. oldal) **Pataki József** atya 1945. május–tól kezdődő részletes beszámolóját olvashatjuk saját sorsáról, a falu eseményeiről, a búcsújárásról, az országos dolgokról. Beszámolója *„1948 december 27: Tegnap a Hercegprímás urat letartóztatta a rendőrség. A KALOT-KALÁSZ egyesületeket a (Rajk László) belügyminiszter feloszlatta…”* bejegyzéssel félbeszakadt.

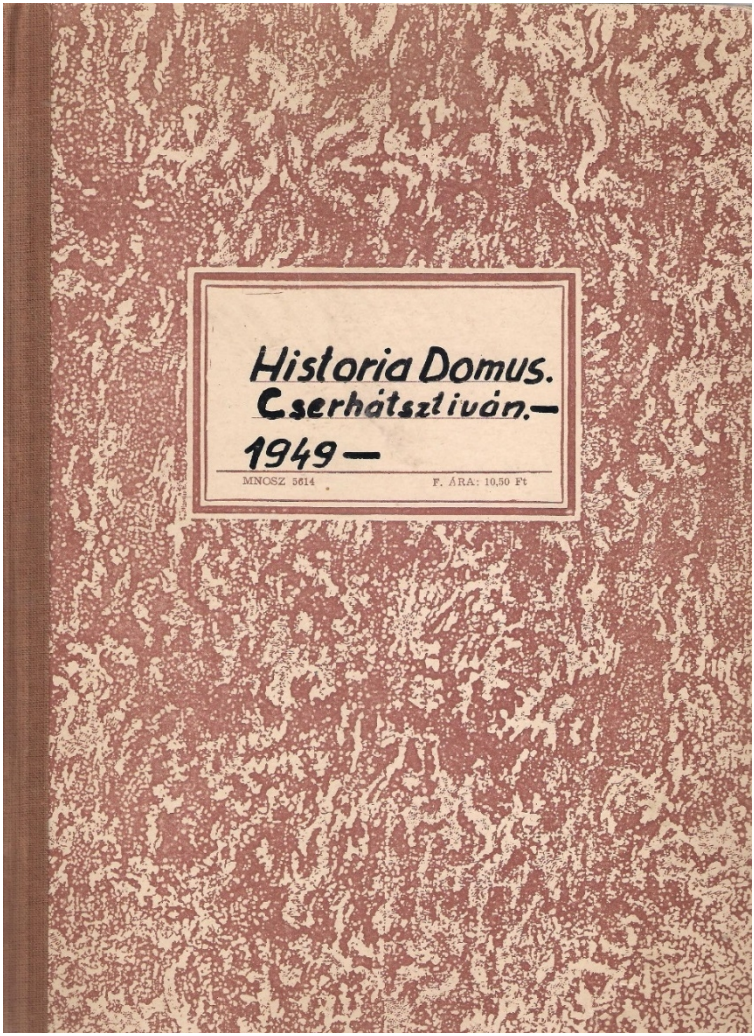

A plébános jól érezte, hogy a kommunista terror olyan fokra hág (falujárások, az egyháziak, sőt hívők megfélemlítése és templomba szorítása, a földek „önkéntes felajánlása”, az iskola államosítása, a kollektivizálás, a beszolgáltatás, kuláküldözés, stb.), hogy jobb nem rögzíteni egyéni véleményét.

1954-től **Szabó István** atya szolgált, de őt korábban „ismeretlenek” betegre verték, s még arról sem írt, hogy megtörtént a villanybevezetés, a plébánia felújítása, elkészült a templomi szószék és áldoztató rács, hogy milyen volt Balás Lajos bácsi egylovas kocsijával mínusz 15 fokban eldöcögni Garábra misézni, hogy milyen „események” voltak 1956-ban és azután. Ezeket nem merte leírni, s csak jóval később, szóbeli elmondásából tudjuk. Tehát nem hanyagság, hanem megfélemlítés és tudatos hallgatás miatt maradtak üresen az oldalak.

1963 év nyarán a börtönviselt **Fábián István** atya szinte meg sem melegedett, s már politikai okokból elhelyezték Szabadszállásra káplánnak.

1963. szeptemberben már **Major István** atya volt a plébánosunk, s korábbi nyilas terrorban szerzett tapasztalata alapján, nem mert semmit sem leírni. Pedig ekkor volt a II. Vatikáni zsinat, bevezették a magyar nyelvű szentmisét, rendszeresen misézett a bokri evangélikus imaházban, rendbe tette a garábi templomot.

1966 szeptemberében az új plébános **Füles Lajos** (titokban szalézi szerzetes) atya elkezdi újra írni az eseményeket. Két oldalban összefoglalja az egyházközség 1946-66 közötti főbb eseményeit, majd ilyeneket ír:

> *„Sajnos templomba kevesen járnak.*
>
> *A gyerekek közül hittanra kevesen járnak. Különösen a filiákban. Garábon senki sem volt beíratva, Alsótoldon is csak 3 gyerek.*
>
> *A hajnali miséken már 70-90 hívő volt.*

Megcsináltattuk a szembemiséző oltárt. Vegyes fogadtatásra talált, de érthető, mert az új nem mindig tetszik. Máriabesnyőn voltunk zarándoklaton 50 férfival.

1967 június 14-én Bándi Tibor atya halálának 25. évfordulóján gyászmisét mondott az esperesünk, a templom előterében márványtáblát avattunk.
Az Úrnapi körmenetet csak a templom körül tarthattuk meg, a gulipkákhoz nem hozhattunk gallyakat az erdőből.
A templomfelszentelés 25. évfordulóján Lancz Kálmán kanonok, főiskolai tanár volt a szónok.
Az októberi litániákon átlagban 50-70-en voltunk, a gyerekek imádkozták elő a rózsafűzért.
Az áldozások száma 3000-el több (5600), mint az előző években.
Megérkezett végre az új oltárkép, Szűz Mária születése, Takács István művész úr munkája
Megtörtént az első, csak polgári házasság.
A legnagyobb dicséret illeti híveimet, akik sok áldozattal tették lehetővé a templom belső megújítását (villanyszerelés, festés, mennyezetborítás, új oltár, ...)
Június 14-én Dr. Bánk József pp. végezte a megáldást. 17-en voltunk itt a környék papjai, ezen a szép családi ünnepen.
*Jún. 29-én mondta első miséjét Murányi Miklós, a falu első papja (*Aki a faluban született. Szerk)
Somos József újpesti káplán tartott Cs.szentivánban, Garábon és Felsőtoldon szentbeszédet. 4 nap alatt 360-370 gyónó volt.
1969-ben 5700 volt az áldozók száma, keresztelő 14, temetés 12, házasság 13 volt. Anyagilag is teljes megelégedéssel zárhattuk ezt az évet. Legyen ezért hála a jó Istennek, és jó híveinknek is."

1970 júniusától **Dr. Szegedi László** (titokban pappá szentelt ciszterci szerzetes) a plébános.

> *„Az elején igen nagy szeretettel és lelkesedéssel fogadott a falu. A nyáron hétköznapi esténként 40-50-en voltak szentmisén, pillanatnyilag 400 lakos, 70-120 jár vasárnap templomba ... jegyeseket 8 alkalommal hívom oktatásra. Januárban végiglátogattam a falut. Több hit van bennük, mint gondoltam, s a végén tapasztalnom kellett, hogy kevesebb buzgóság, mint szavaik után vártam"*

1972. Harcok, nehézségek tanácsi vezetőkkel, tanítókkal, a kevésbé igényes hívekkel.

> *„Hetente szerdán össze szoktunk jönni a berceli kerület papjaival, közösen készülünk a vasárnapi prédikációra szentírás elemzéssel. Igen jól összeforrtunk, szeretjük egymást, nagy erőt ad a testvéri szeretet.*
> *Elviszik a tanácsot Alsótoldra. Elmentem az ülésre, elmondtam, miért jobb Szentiván központnak.*
> *Aug. 20-án 120-an voltunk Szentkúton ...*
> *...ha járnak hittanra, nem fogják javasolni őket továbbtanulásra ...*
> *...azt mondja, hogy reakciós vagyok, pap uralmat akarok„*

1973 őszétől újra **Szabó István** a plébános. Beteges, gyenge (sz.1913), de rendkívül lelkiismeretes pap.

> *„1973. nov. 1-én kezdtem a KRESZ-t tanulni és 1974 nov11., Szt. Márton napján volt a 4.vizsga vezetésből, amelyen már szépen átmentem.*
> *A hívek 15-20-an voltak a hajnali szentmisén, áldoztak 7-en, félnek a templomi hidegtől ..."*

A temetői torony felújítását anyagilag is támogatta. Szabó atya nyugdíjazása után mintegy 10 évig Turán segédkezett, népszerű gyóntató volt. Az ezüst, arany, sőt gyémánt miséjét is Szentiványon

tartotta. Szülőfalujában, Palotáson nyugszik. Hitem szerint imádkozik értünk.

Frissebb feljegyzéseket már nem találtam.

Az egyházközség további papjai:

1988: **Csorba József,**
1992: **Szabados László**,
1996: oldallagosan **Finta Lajos** Nagylócról (2004-től Peru őserdejében misszionárius),
1999: **Hornyák Imre**,
2011: **Dr. Urus Attila** (Rimócról, majd Nagylócról)

Bízzunk benne, hogy a 120 fős szentiványi, s a szintén nagyon fogyatkozó létszámú többi 5 falu múltját, értékeit a jelenlegi lakók, üdülők és visszajáró elszármazottak megőrzik, továbbadják. Reméljük, hogy ebben segít a több mint 300 példányban szétosztásra kerülő Évkönyv, melynek egyike-másika Szentiványtól Bonnig és az USA-ig is eljut, évtizedek múlva is előkerülhet, és segíti utódainkat gyökereik megőrzésében.

Murányi Gyula (Gyuszi)

Lábjegyzet

KALOT, *Katolikus Agrárifjúsági Legényegyesületek Országos Testülete, 1938. okt.-1946. júl. 4.; 1988. nov. 24.*-a földművesek és földmunkások legényegyleteit vagyoni helyzetre és vallásfelekezetre való tekintet nélkül összefogó országos szervezet. Célja a *krisztusibb ember*, a *műveltebb falu*, az *életerős nép* és *önérzetes magyar* érdekében az agrárifj. szellemi, anyagi támogatása, összefogása és érdekvédelme.

KALÁSZ, *Katolikus Leánykörök Szövetsége.*

Tanács. *Közigazgatási egység a tanácsrendszerben. Önkormányzati/polgármesteri hivatal/vezetőség.*

Murányi Gyula (Gyuszi)

Elpusztultak, kiszáradtak az ecetfák

Mi kerüljön a helyükre?

Valami történt az ecetfákkal. A kultúrházzal szemben, a füves zöld területen egy formás, nyáron mindig szépen virágzó ecetfa és két másik testvére szinte egyszerre pusztultak el. 2016-ban nem zöldültek ki, s a száraz ágakon, mintegy a fa csontvázán, az elszáradt termések fekete ecsetként meredeztek az ég felé.

A 2014-ben megjelent „sárga" könyvünkben közölt, a világtalálkozó idején szépen virágzó fa képét itt is megmutatjuk. A zöld levelek közül, mint piros karácsonyfa gyertyák tűntek elő jellegzetes virágai.

A szomorú elmúlást szimbolizálja ugyanannak a fának a későbbi képe. Ezek a fák „állva haltak meg". Nem tudjuk, hogy kártevők vagy valamilyen más környezeti hatás miatt szűnt-e meg életük.

A botanikai leírások szerint az ecetfa, ecetszömörce vagy torzsás szömörce (Rhus hirta vagy Rhus typhina) a szappanfavirágúak (Sapindales) rendjébe, a szömörcefélék (Anacardiaceae) családjába tartozó Rhus növénynemzetség faja. Észak-Amerika keleti részén őshonos, elsősorban az Amerikai Egyesült Államok északkeleti és középnyugati részén, Ontario tartomány déli részén és az Appalache-hegység területén található meg.
Lombhullató többtörzsű kis fa vagy ritka, sátoros ágrendszerű cserje, tipikusan 3-5, kedvező körülmények között 10 méteresre nő meg. A cserhátszentiváni fák kb. 4 méter magasra nőttek. Kétlaki növény. A virágok kora nyáron, a levelek után nyílnak.
Európában gyakran ültetik díszfaként kertekben, füvesített területeken. A szárazságot jól viseli, laza talajra, sok fényre van szüksége. 1620 körül érkezett Európába, de a 18. század végéig csak botanikus kertekben fordult elő, s a 20. század második felében terjedt igazán el, mint kertekbe, parkokba ültetett díszfa.

Az nem tudjuk, hogy ki és mikor ültette a faluban az ecetfákat. Lehet, hogy az ég madarai hozták a magokat? Érdemes gondolkozni, hogy mi kerüljön a helyükre.

Dr. Szalay Ferenc professzor emeritus

A falu ecetfája (Rus typhina) 2014-ben és 2016-ban.
Nem tudjuk el, hogy mitől pusztult el, s még azt sem, hogy mi kerül a helyére.

A fák állva halnak meg

Vassné Szabó Ágota verse

Megöregedtem – mondta a diófa
Ugyan, legyintett a hárs,
hiszen bölcsőidben még számtalan dió van,
s egy ideí rigócsalád is nálad tanyáz.
Miről beszéltek – zizzent a nyár,
sudár törzsem szinte kopaszon áll,
s leveleim csontváza zörög a földön,
ha egy cinke arra száll.
Nézzetek rám – szólt az akác.
Hol van már az ideí nász.
Elhagytak mind a csalfa kérők,
s fehér ruhámat követi gyász.
Mit panaszkodtok – reccsent a tölgy,
az Úr titkaiban senki se' lát.
Sorsunk, hogy elviseljük a ránk-szabottat,
és örüljünk, hogy állva várjuk a halált.

www.poet.hu/gota

Bodza telepítés Cserhátszentivánban
Az ősök földjén, pályázat révén

A Cserhátszentiván helységtáblát alig elhagyva, a Kutasó felé vivő úttól balra, azaz déli irányban, méter magas, szépen gondozott, most már kis fácskák sorakoznak példás rendben.
Ilyen még nem volt Cserhátszentiván határában. Nem erdőtelepítés, hanem hatalmas bodzaültetvény látványa fogadja az arra haladót.
Az ültetvény tulajdonosa **Bakay Dávid**, aki 2014 őszén a fiatal gazdák részére kiírt pályázaton nyert, s amelyben gyümölcstelepítést vállalt. Nem alma, nem szilva, nem dió vagy körtefák ültetésére, hanem újszerű módon, bodza (Sambucus nigra) telepítésére vállalkozott. Felmérte, hogy a bodzára most nagy a piaci igény, továbbá, hogy a cserhátszentiváni klíma és talaj alkalmas lehet a bodza közép- s talán nagyüzemi termesztésére. Ismereteit nem csak otthon, a családban, szerezte, hanem 6 évig tanult is ilyen szakirányú iskolában. Így szerzett mezőgazdasági technikus végzettséget.

Dávid Alsótoldon a szüleivel lakik, de cserhátszentiváni kötődése generációkra nyúlik vissza. Édesapja is a faluban gazdálkodik, főleg szántóföldi növényeket termeszt. Több területen vannak földjei. Gépparkja van és magtárat is épített. Dávid vonzalma a traktorok, gépek iránt már iskolás korában megmutatkozott és ez azóta is töretlen. A földművelést, az állatokat még korábban, kis gyermekként szerette meg. Nagyapja, Bakay Sándor sokszor vitte magával a teheneket gondozni, takarmányt kaszálni, gyűjteni, kazlat rakni.
Jelenleg azon dolgozik, hogy komplex biogazdaságot hozzon létre, s a bodzát is ökológiai gazdálkodásban műveli. Tehát nem használ műtrágyát és vegyszereket, csakis természetes anyagokat és állati

trágyát. Cserhátszentiván külterületén, 2015 őszén családi összefogással 4 hektár területen telepítettek bodzát.
Összesen 2640 nemesített, Haschberg, osztrák fajtájú fekete bodza került a földbe, 5x3 méter térállású elrendezésben. Szerencsére sok volt a csapadék, és jól beálltak a palánták. 2016-ban már karókhoz kellett kötni a gyorsan fejlődő növényeket, nem is egyszer, hanem négyszer. A leveleket is többször le kellett metszeni, hogy mostanra egy méter magasságú fácskák nevelődjenek a kis palántákból.

A bodzát az USA-ban 1890 óta termesztik, a Haschberg fekete bodzát Magyarországon 1965 óta. Nógrád megyében Varsányban és Bujákon is van bodzaültetvény.
Ez a növény a harmadik évtől fordul termőre és 5-10 éven át terem bőségesen, utána gyengül a termésátlag. 20 évesen szokták kivágni és újra telepíteni. A fekete bodza nem tévesztendő össze a mérgező gyalogbodzával (Sambucus ebulus). A fekete bodzát igen sok-féleképpen hasznosítják. Gyűjtik a virágát és termését. A bogyós termése igen gazdag vitaminokban, antioxidáns flavonoidokban, de jelentős a kálium, kalcium, magnézium tartalma is. Felhasználása: háztáji mértékben, tea, szörp, lekvár, nagy tételben ipari színezőanyagként is használják. De készítenek belőle gyógynövény termékeket, gyümölcslevet, bodza olajat, bodzapálinkát, bodzamézet. A hagyományos angol ketchup egyik fő alkotórésze, és Belgiumban még sört is főznek belőle.
Bodza szörpöt régóta készítenek a nógrádi falvakban is. Az illatos virágok adják az alapanyagot a kellemes üdítő italhoz.
Persze, mint a legtöbb növényi kultúrát, a bodzát is gondozni kell. A sorok között, évente többször végeznek traktor segítségével mechanikus gyomirtást és kézzel is meg kell kapálni a tövek körül. Minden évben termőre kell metszeni és a tápanyagpótlást is el kell végezni.
Reméljük, hogy a természeti csapások megkímélik az ültetvényt, hogy az hamarosan termőre fordul, s ebből a kis faluból versenyképes termék kerül a piacra, talán külföldre is.

Bakayné Herédi Lívia és
Dr. Szalay Ferenc

2015 őszén, a gondosan előkészített talajba fúróval készülnek az ültető gödrök, amelyekbe a fiatal fekete bodza palánták kerültek.

Bizony, sokszor kellett lehajolni a növényekhez. Nem csak ültetéskor, hanem kötözéskor és metszéskor, no meg kapáláskor is.

Bakay Dávid ifjú gazda fekete bodza ültetvénye Cserhátszentiván határában gyönyörű látványt nyújt 2017. január hideg téli napján. Reméljük, hogy a fiatal ültetvény jól átvészeli a telet és az időjárás más viszontagságait is.

Fekete bodza (Sambucus nigra)
Várhatóan ilyen lesz a virág és a termés

Új vendégház kezdte meg működését Cserhátszentiványban

Örömteli, hogy a faluban újabb vendégház kezdte meg működését a Vörösmarty u. 2. sz. alatti, gyönyörűen felújított, központi fűtéssel ellátott, palóc stílusú házban.

Az interneten az info@görbeország.hu címen sok információ található, s az ott látható-olvasható képeket és szöveget itt is közreadjuk.

Már több angol nyelvi tábor működött itt, vendégek érkeztek esküvők alkalmával és fiatalok bérelték ki a házat szilveszterkor.

A Görbeország Vendégház címét, elérhetőségét és az árakat is közreadjuk.

Dr. Sz.F. szerkesztő

Néhány éve találtunk rá a Cserhát hegyei között megbújó kis falura. Mikszáth Kálmán Görbeországnak nevezte ezt a szép tájat, amely hagyományos palóc világával nyugalmat és pihentető kikapcsolódást nyújt az ide látogatóknak. A vendégház kialakítása során a hiteles és eredeti palóc környezetet megőrizve, ötvöztük azt napjaink kényelmi szempontjaival és lehetőségeivel. Így a mi „görbe országunk" tökéletes színhely családi nyaralások, hosszúhétvégék, baráti összejövetelek, kisebb gyermektáborok vagy céges tréningek számára

A vendégház ára **30.000 Ft / nap**. Minimum foglalás **2 nap**. Egy hetes foglalás esetén **5 éjszaka áráért 6-ot adunk**! Foglalási szándékát kérjük e-mailen vagy telefonon jelezze.

Görbeország Vendégház
HU-3066 Cserhátszentiván
Vörösmarty utca 2.
+36 30 263 24 73; +36 30 984 07 16
info@gorbeorszag.hu

Pintér Zsuzsanna, üzemeltető

Az önálló, kerítéssel körülvett telken két épület helyezkedik el: a 6 + 1 fő elhelyezésére alkalmas lakóház és a 25 négyzetméteres játszószoba (további 3 fő elhelyezésére). A palóc stílusú, verandás, kontyolt tetős ház, az alatta húzódó pincével híven őrzi a palóc falusi építészet minden fontos elemét, ugyanakkor belül a legmodernebb igényeket is kielégítő kényelem várja a vendégeket.

Az ajtón belépve a központi helyiségbe jutunk, amely egyesíti a konyha, az étkező és a társalgó funkcióit. Két elektromos főzőlap, mikrohullámú sütő, alapvető konyhai eszközök és tízfős étkészlet áll a vendégek rendelkezésére. A nagy tölgyfa asztal körül akár nyolc ember is kényelmesen elfér. Internet kapcsolat és 26 TV csatorna is elérhető.

Innen jobbra, az úgynevezett „tisztaszobába” jutunk, amely régies bútoraival és falusias hangulatával négy fő számára is kényelmes pihenést nyújt.

A hozzá tartozó és szintén rusztikus stílusú, ám minden tekintetben modern fürdőszoba a konyha másik feléből nyílik.

A fűtést és a folyamatos meleg vizet cirkófűtéses kazán biztosítja, de az igazán hideg téli estéken a konyhában lévő kicsi vaskályhával is fokozni lehet a meleget és a romantikus hangulatot. A 6 vendég számára igazán kényelmes ház egy pótágy elhelyezésével tovább bővíthető.

Az utcára néző kisebb szoba pasztellszíneivel és világos tónusaival inkább provance-i hatású. Kihúzható két személyes kanapé, beépített szekrény és a szobából nyíló külön fürdőszoba szolgálja vendégei kényelmét.

A „tisztaszoba” alatt faoszlopos pince húzódik, mely hűs menedéket kínál a nyári forróságban megszomjazó vendégeknek vagy a kerti grillezőnél szorgoskodó főszakácsnak és segítőinek. Balra az illatos virágú bodzafa, jobbra a még fiatal császárfa (Paulownia tomentosa)

„Még nyílnak a völgyben a kerti virágok”

A vendégház másik épülete az egykori gazdasági épületből kialakított hangulatos játszószoba. A 25 négyzetméteres helység alkalmas családi vetélkedők, különböző foglalkozások, tréningek megtartására, de található itt többféle társasjáték, darts és csocsóasztal is. A két kényelmes kihúzható kanapé a fűtési szezonon kívül további 4 vendég elhelyezését biztosítja, így nyáron akár 8-10 fős nyelvi táborok vagy nagyobb családi nyaralások, biciklitúrák megszervezésére is lehetőség nyílik.

Végül a csendesen csobogó kis patak mellett, a kert lezárásaként kapott helyet a kerékpártároló, a raklap-bútorokkal körülvett ping-pong asztal, illetve a napozni vágyóknak felfrissülést nyújtó kerti zuhany.

Kitűnő helyszínek pihenésre, étkezésre és felfrissülésre.
Mindenkit szeretettel várunk.

Siraky Attila, Cserhátszentiván új polgármestere 2016. november óta

Az előző, 2014-ben megválasztott polgármester, Csóré István 2016. augusztus 21-én bekövetkezett halála miatt időközi választásra került sor 2016. november 20-án vasárnap, amelynek során a független jelöltként induló Siraky Attila a szavazatok jelentős többségét megszerezve, 46 szavazatot kapott, és ő lett az új polgármester.

A választás másnapján hajnalban megjelent híradás szerint „Nagyné Kaszala Katalin Kitti, a mátraszőlősi közös önkormányzati hivatal aljegyzője az MTI-nek elmondta: négy jelölt indult a választáson, a független Lord Eszterre 21-en, a szintén független Bényey Zsoltra 16-an voksoltak, míg Vincze István, a Magyar Munkáspárt jelöltje nem kapott szavazatot. Az időközi választáson 85 cserhátszentiváni lakos adta le voksait, két szavazat érvénytelen volt."

Siraky Attila Pásztón született, de gyermekkora óta Cserhátszentiványon él, az általános iskolát itt végezte, majd a hatvani Damjanich János Szakmunkásképző Intézetben végzett autószerelőként. Az autók, motorok iráni vonzalma azóta is töretlen.

Ősei évszázadok óta élnek Cserhát-szentiványon. A család ősi fészke a Hont megyei Sirak község volt. Ez a település ma Szlovákia területén található, nem messze Balassagyarmattól.

Már az 1524-es feljegyzésekben szerepel a család, mint birtokos neve Szentiványon. A török hódoltság idején északra menekült családok csak 1728 után tértek vissza.
Attila ükapja volt Siraky Lajos (1826-1912), aki a falu és a környező települések körjegyzője, főjegyzője volt, aki részt vett az 1848-49-es forradalom és szabadságharcban, s aki 1864-ben kezdte írni kéziratos feljegyzéseit, ami azóta is igen értékes forrásdokumentum a

kutatások számára is. Szépen gondozott sírja a falu temetőjében található.

Attila a szakiskola elvégzését követően a Magyar Néphadsereg Bujáki Erdőgazdaságában dolgozott gépkocsivezetőként. A sorkatonai szolgálatot követően két évig Salgótarjánban dolgozott, majd éveken át egyéni vállalkozóként vállalatok megrendelésére végzett áruszállítást.

Ezután egy hosszú időszak következett, amikor 20 éven át a Nógrád Volán Pásztói Kirendeltségének autóbuszsofőrként dolgozott. Főleg Pásztó, Alsó- és Felsőtold, Cserhátszentiván, Kutasó, Bokor útvonalon járt, de a megye sok más területén is teljesített szolgálatot. Ez is jó alkalmat adott, hogy a falu lakóival, mint utasokkal találkozzon. Munkáját nagy odafigyeléssel végezte, végig balesetmentesen vezetett.

Csóré István, a korábbi polgármester betegsége idején, és halálát követően megbízottként látta el a falugondnoki teendőket egészen 2017-ig.

Szakmájából adódóan is, talán nem véletlen, hogy hobbija az autósport. Számos rally versenyen vett részt és nyert díjakat. Az autók és motorok iránti szeretetét két fia is átvette.

Siraky Attila megbízatása 2018-ig szól. Sok elképzelése, terve van a falu helyzetének javítása érdekében. Szavai szerint, „Kitűzött célom, hogy a településnek és az itt élő emberek számára, maradandót tudjunk felmutatni”.

Munkájához jó egészséget és sok sikert kívánunk.

Lejegyezte Dr. Szalay Ferenc
professzor emeritus

A Mátraszőlősi Közös Önkormányzati Hivatal Cserhátszentiváni Kirendeltsége

2013. január 1-jei hatállyal Mátraszőlős, Bokor, Cserhátszentiván, Felsőtold és Kutasó községek önkormányzatai létrehozták a Mátraszőlősi Közös Önkormányzati Hivatalt, melyhez Garáb község önkormányzata 2013. március 1-jével csatlakozott.
A Cserhátszentiváni Kirendeltségen 4 fő köztisztviselő és 2 fő közmunkás dolgozik.

Munkatársak és feladataik:

Mátraszőlősi Közös Önkormányzati Hivatal jegyzője
Dr. Turza Csaba József

A hivatalt **Nagyné Kaszala Katalin Kitti** aljegyző vezeti, aki hetente két alkalommal, kedden és csütörtökön tartózkodik a Cserhátszentiváni kirendeltségen, de természetesen szükség esetén bármikor elérhető –akár Cserhátszentivánon is–- személyesen, illetve telefonon. .

Nagyváradi Istvánné igazgatási ügyintéző
Bokor, Cserhátszentiván, Felsőtold, Garáb és Kutasó illetékességi területére vonatkozóan ellát minden igazgatási feladatot (pl. hagyaték, szociális feladatok stb; az adóigazgatás kivételével), ellátja a képviselő-testület és a Hivatal működésével kapcsolatos ügyviteli és szervezési feladatot, közreműködik a képviselő-testületi ülések előkészítésében, elkészíti a jegyzőkönyveket, a hirdetményekkel kapcsolatos feladatokat, valamint *végzi az anyakönyvi ügyintézést és a népesség-nyilvántartási feladatokat*, koordinálja a választási feladatokat.

Szakalné Szabó Ilona *gazdálkodási- és pénzügyi ügyintéző*
Teljes körűen ellátja Felsőtold és Garáb Község Önkormányzata, valamint a Körzeti Egészségügyi Szolgálat gazdálkodásával kapcsolatos feladatokat és pénzügyi ügyintézői feladatokat, házi pénztárosi feladatokat, valamint a személyügyi feladatokat.

Szentesi Zoltánné gazdálkodási és pénzügyi ügyintéző
Teljes körűen ellátja Bokor, Cserhátszentiván és Kutasó Község Önkormányzata gazdálkodásával kapcsolatos feladatokat és pénzügyi ügyintézői feladatokat, házi pénztárosi feladatokat, valamint a személyügyi feladatokat.

Gergely Barbara adminisztrátor
Bokor, Cserhátszentiván, Felsőtold, Garáb és Kutasó illetékességi területére vonatkozóan ellátja az iktatási és ügyirat-kezelési feladatokat, valamint a közmunka programmal kapcsolatos feladatokat, Nagyváradi Istvánné felügyelete mellett. Szakalné Szabó Ilona gazdálkodási és pénzügyi ügyintéző felügyelete mellett közreműködik az adóigazgatási feladatok ellátásában.

A Cserhátszentiváni Kirendeltségen **2 fő közmunkás** segíti a napi feladatokat. Egyikük fő feladata takarítás, fénymásolás, borítékolás, postázás és a másiké az irattárazás, selejtezés, levéltárnak történő folyamatos iratátadás.

Elérhetőség: 3066 Cserhátszentiván Kossuth u. 1.
Polgármester: Siraky Attila
Telefon: +36 32 382 026, +36 32 382 056.
csivan.korjegyzoseg@gmail.com

A Mátraszőlősi Közös Önkormányzati Hivatal Cserhátszentiváni Kirendeltségének épülete

Vajdasági és szlovéniai vendégek, „Útra Kamasz!” táborozók az Angyalkertben 2016 nyarán

„Igaz angyali volt!”

Egy 28 fős csipet-csapat 5 kísérővel érkezett Muravidékről és Ljubljanából, valamint Vajdaságból az Angyalkert tábor helyszínére, Cserhátszentiványra tavaly nyáron július 4 és 10 között. Ők voltak az „Útra, Kamasz!” táborozók. Ezzel a táborral, amely a 12-14 éves korosztálynak szól, nyitotta meg a Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet Lendva az anyanyelvi táborok szezonját. Egy olyan táborról van szó, ahol a kamaszok jobban megismerhetik önmagukat, társaikat, ami ebben a korban személyiség fejlesztő hatása miatt nagyon fontos. A táborhelyszín nem mindennapi volt, hiszen földig érő háztetős házikókban négyesével aludtak a táborozók. A tábor sikeres volt, amint azt leginkább az utolsó éjszaka és búcsú nap bizonyította, amikor sokuknak megtelt könnyel a szeme. A napi programoknak, foglalkozásoknak és esti az beszélgetéseknek ez lett az eredménye.

Mind a muravidéki résztvevők, mind pedig a vajdasági táborozók először jártunk Cserháton és magán a tábor helyszínén is, ami mindjárt az első pillantásra elvarázsolt mindenkit.

A mesebeli házikók, a nagy fedett terasz, a tűzhely és a benti tér tökéletes helyszínként tűnt, s annak is bizonyult. És még kiscicák is voltak az udvaron! A benti helyiségben, ahol étkezni szoktunk, a polcok tele voltak rakva társasjátékokkal. A tábor ideje alatt túráztunk a Magyarország legmagasabb csúcsára, a Kékestetőre, majd felmentünk a TV-toronyba. Megismertük Cserhátszentivánt, ott voltunk a helyi templom előtt, ahol magyar filmet is forgattak. Mint minden táborból, itt sem hiányozhatott a strandolás. Sikeresek voltak azok a programok, amikkel a stábunk készült (pl. drámajátékok, színházi bemutatók, ismerkedési és önismereti játékok, sport, vetélkedők), vagy közösen a tábortulajdonosaival, a Littai

házaspárral (például a tábortűz és szalonnasütés, a kenyérdagasztás, az éjszakai túra és játék). A kaland-parkban, ahol a résztvevők próbára tették bátorságukat, aztán mindenki biztonságosan végig jutott a pályán. Egyik nap vendégek is érkeztek, a budapesti Egyesek Egyesülettől és ők tartottak egy félnapos, különböző játékokból és feladványokból készített foglalkozást. A táborozóknak nagyon tetszett az utolsó feladat, amikor videoklipet kellett nekik csoportokban készíteniük.

Mint minden évben, tavaly is igyekeztük állandóan vegyes csoportokat kialakítani a vajdasági és muravidéki résztvevőkkel, így volt ez a színházi feladatnál is. A tábor záró estjén színházi előadásokkal és annak plakátjával készültek fel táborozók, amiket a szakmai „zsűri" értékelte, ahova bevontuk a Littai házaspárt is.

Hollókőre is kirándultunk, ebbe a csodálatos kis faluba, ahol megállt az idő. Itt a táborozók térképet kaptak és maguk kutatták fel a települést. „Nyeremény" volt a falu végén található játékbolt is, ahol egy csomó játékot, logikai játékot ki is lehetett próbálni.

Bővebben néhány résztvevőtől:

> **Močnek Otto,** az 1. sz. Kétnyelvű Általános Iskola Lendva végzős tanulója: Először vagyok ebben a táborban, egyébként már sok táborban jártam. Tetszett, hogy kis falucskában voltunk, ahol nagyon térerő sem volt, de ez engem nem zavart. Sok minden történt ebben a táborban, de ha saját megélt emlékeket kellene felidéznem, akkor a Bözsi néni című színdarabunk, hogy nyolc virslit ettem meg reggelire, a nagy jurtában való alvás. A fehér zoknimra és a rózsaszínű fürdőruhámra pedig mások fognak emlékezni.
>
> **Tomka Gergely,** az 1. sz. Kétnyelvű Általános Iskola Lendva végzős tanulója: Ez az első Útra Kamasz táborom, eddig más táborokba jártam. A sebészes játék maradt meg, ahol komolynak kellett lennünk és az ilyen foglalkozások nekem tetszenek. Kékestetőre fogok emlékezni, ahol felmásztunk a TV toronyra és onnan a magasból figyeltük a

tájat. A táborban sok új ismerőst nem szereztem, viszont jobban megismertem az eddigi barátaimat és legyőztem az egyik félelmemet, a tériszonyt.

Margit Vivien, 8. osztály, Hajdújárás: Kalandparkos nap tetszett nekem a legjobban. Reggeli után Kékestetőre mentünk, ahonnan leereszkedtünk a buszig és közben játszottuk a cetlis gyilkosost, egy kiejtős játékot. Kalandparkban a kalózos verseny tetszett a legjobban, az erdei kötélpálya. Mindig olyan volt a program, hogy mindig beestünk az ágyba.

Soós Sara, az 1. sz. Kétnyelvű Általános Iskola Lendva 8. osztály tanulója: Már harmadik éve veszek részt ebben a táborban. Amikor ide jövök, mindig kikapcsolódhatok, megismerkedhetek új emberekkel. Tetszik, hogy itt mindenkibe meg lehet bízni. Mindig nagyon örülök azoknak az embereknek, akiket csak ebben a táborban láthatok. A foglalkozások és a játékok olyanok, amiket nagyon élvezek. Felejthetetlen emlékeket viszek haza.

Kocon Petra, a göntérházi Kétnyelvű Általános Iskola 7. osztály tanulója: Ebbe a táborba úgy jövünk, mint idegenek, de a tábor végén úgy megyünk haza, mint egy kis család. Jól megismerjük egymást, sokat beszélgetünk, és együtt vagyunk. Volt számomra egy töréspont a táborban, amikor az egy foglalkozáson elsírtam magam, mert mélyen ért a téma. Az utolsó éjjel nagyon sokat beszélgettünk, énekeltünk a tábortűz körül, nagyon jól éreztük magunkat.

Velez Vörös Péter, Maks Pečar Általános Iskola Ljubljana 8. osztály tanulója: Amikor a csoportvezetők azt mondták, hogy rengeteg játékkal készültek, rögtön arra gondoltam, hogy úgy fognak minket kezelni, mint óvodásokat. De valójában ezek a játékok bátorítanak, és amit itt tanultam, használhatom egész életemben, hogy jó döntéseket hozhassak. Mindenki nagyon kedves volt hozzám, persze mindenkivel nem tudtam nagyon összebarátkozni.

Közösségi oldalakon a kapcsolataink biztosan élnek majd tovább.

Nagy Jan, az 1. sz. Kétnyelvű Általános Iskola Lendva 8. osztály tanulója: Én a táborban nagyon jól éreztem magam, tetszett a vidék és a jó barátok. Imádtam a tájat, mert jó friss volt a levegő és az idő is megfelelő volt. Az Angyal kertben tetszettek a kis faházak és a kis udvar is. Kíváncsi voltam, hogy milyenek lesznek a foglalkozások. Először azt gondoltam, hogy kicsit unalmasak lesznek, de amikor belekezdtünk, mindjárt megtetszettek. Szuper volt a hosszú gyaloglás is és a táj megismerése. A falu lakosainak azt üzenem, hogy éljenek csak így tovább, a Zsolt házigazdának meg, hogy vezesse tovább a tábort és persze a kisboltot is, amelyben sok finomság van.

Abraham Sarah, Kétnyelvű Általános Iskola Pártosfalva 8. osztály tanulója: Életem eddigi legeslegjobb tábora volt. Az Angyalkert egyszerűen gyönyörű. Imádtam a kis házikókat, amikben laktunk. Olyan ... más volt az egész. Nagyon jó értelemben. Fura, de még annak is örültem, hogy nincs wifi, hisz így nem a mobiltelefonjával volt mindenki elfoglalva. Mindenki mindenkivel megértette egymást, segítettünk egymásnak, ha kellett. Olyanok voltunk, mint egy nagy család. Izgalmasabbnál izgalmasabb programokban vettünk részt, volt, hogy felmentünk a Kékestetőre, elmentünk kalandparkba, ahonnan végül csuromvizesen jöttünk haza, sütöttünk kenyérlángost (még jó hogy többet csináltunk, mert szinte mindenki repetázott), elmentünk fürdeni, voltunk Hollókőn stb. Nagy élmény volt.

A nyári táborokban sok minden megtörténhet. Születhetnek új barátságok, a fiatalok új helyzetekben próbára tehetik magukat és ezáltal jobban megismerik önmagukat és társaikat. Főleg döntéseket hoznak, és ez az, ami többletet jelent a többi hasonló korosztálynak szánt táborokkal hasonlítva. Több tényezőtől is függ ez a sikerélmény: elsősorban a táborvezetőktől, csoportkísérőktől, hiszen

a fiatalok róluk vesznek példát. Másrészt magától a csapattól, a korosztálytól, a bevállaló képességtől és a csoport dinamikájától. Persze az időjárás is sokszor fontos tényező, ami tavaly kitartó volt a meleg és napos idő mellett. Harmadrészt a táborhelyszín tulajdonosok hozzáállásától, akik az Angyalkertben nagyon segítőkészek, pozitívak és nyitottak voltak bármilyen kérésünkre, egyből megoldás felé irányították a beszélgetést, intézkedést.

Ez a tábor a 2016 nyarán ismét olyan tábor volt, ahol tökéletes alkalom adódott arra, hogy a fiatalok megértsék egymás helyzetét. Ha különböző országokból is érkeznek, egy nemzethez tartoznak.

Štampah Misi, a tábor ötletgazdájának szavaival szeretném lezárni a kis élménybeszámolónkat, ami a táborainkra vall. „A kölcsönös bizalom és az elfogadás, a becsület, az igazságosság alakulatai vagyunk. Ezekre az eszmei alappillérekre építjük táborainkat. A táborozás sokkal több, mint szabadidőtöltés. A táborozó új tájakat lát és új élethelyzeteket ismer meg. Idővel tudatosabban szemléli a környezetet, reagál rá, tevékeny. Elfogadóbbá válik embertársai iránt, de egyben határozottabb lesz saját kultúrája és hite kapcsán. A táborokban szerzett tudást, tapasztalatot, élményeket, ha jól elraktározza, akár egész életén át hasznosíthatja.”

Az »útra kamaszok«
Štampah Misi
és Tóth Matyi kísérők,
és Nađ Éva táborvezető,
Lendva, Muravidék

Fent: „Útra Kamasz!” táborozók Cserhátszentiványon
és *Lent:* Mátrafüreden az Oxygen Adrenalin Park kalandparkban

Beszélgetés és kézműves foglalkozás az Angyalkertben

Vajdasági, ljubjanai és muravidéki táborozók Hollókő várának falai előtt. Kamaszok és kísérőik vidám hangulatban

Cserhátszentiván 1956

Murányi Gyula (Gyuszi), született 1949 Cserhátszentiván, jelenleg budapesti lakos emlékei és gondolatai

Október 23-a, keddre esett. Szerencsénkre „világvevő” rádiónk volt, s a Kossuth rádió mellett a Szabad Európa Rádiót is tudtuk hallgatni. Édesapám, hasonlóan, mint a falu férfijainak többsége iparos volt, s csak péntek este jött haza a munkából (Pestről), s hozta a híreket.

Szombat délelőtt lehetett. Szokás szerint a Falukertben fociztunk. Egyszer csak azt vettük észre, hogy az Alvégben, a Marsalkó ház előtti hídnál egy fakarusz tetején a Nemzeti Dalt szavalja a „falu Petőfije" Noskó Karcsi bácsi, kezében nemzeti színű, lyukas zászlóval. „Esküszünk, esküszünk …” ismételték a körben állók.

Gyorsan elkéredzkedtünk szüleinktől, mi is csatlakoztunk az egyre növekvő (elsősorban) férfi és gyerek sereghez. Akkor még 600 körül laktuk a szomszéd falusiak által gúnyosan „nemes község”-nek csúfolt Szentiványtól. Együtt vonultunk a Balás Feri bácsi háza előtti dombig/kanyarig. Addigra már számos tanácsházi vörös (vándor) zászló került a fűbe, valaki gyufát gyújtott, s üdvrivalgások közepette lángra lobbantotta. Bizonyára voltak beszédek is, de mint 8-ik évében lévő fiú, csak arra emlékszem, hogy "... még erre sem vagy jó, te ..." cifrázza unokabátyám Berkó Feri, amikor a selyemzászlók tüzénél nem tud cigarettára gyújtani.

Idősebbektől úgy hallottam, hogy Balás Feri bácsi, Kasza Kálmán és Szilassy Eli ellátogatott a Babosba, a kúttal szemben lakó Csernus Pista bácsihoz, aki a helyi párttitkár volt. Megnyugtatták, hogy nálunk nem lesz bosszúállás, maradjon nyugodtan otthon.

„Néhány nagyhangú ment át Kutasóra, hogy Divándot (átvezényelt tanácsi vezetőt) számon kérjék, de feleségem kérésére szerencsére én itthon maradtam. A forradalom leverése után Gizikém bátyja elment egész Johannesburgig. Ott él ma is családjával, fiával és lányával” – olvasom a honlapon Balás Pista bácsitól.

Édesanyámnak segítettünk befogni néhány tyúkot/csirkét, összekötözte a szárnyaikat és lábaikat, s egyet-egyet kezeinkbe fogva megindultunk a tejcsarnok felé. A „hosszú” úton nagyon elfáradt a kezem, mert a vesztüket érző szárnyasok próbáltak megszabadulni, s a csapkodó, rángatózó állatot távol kellett tartani a testemtől. Az átvevőnél már sorba álltak a pesti forradalmároknak gyűjtő/ajándékozó falusiak. Emlékezetem szerint két teherautóval vitték az élelmet Pestre, nagybátyám Noskó Józsi bácsi puskás kíséretével.

Édesanyám Murányi Miklósné Noskó Gizella gondolt egyet, felment a templomba, s a templom hátsó faláról visszavitte az 1948-ban államosított iskolába a keresztet, s felhelyezte a még ott levő szögre. Az iskolában még hónapokig "Dicsértessék a Jézus Krisztus" a hivatalos köszönés, s ima foglalja keretbe a tanítást.

"Tartsatok ki magyar testvérek..." biztat a Szabad Európa Rádió hazug, amerikai propagandát is nyomó adása, abban a hamis illúzióba ringatva a magyarokat, hogy az amcsik majd segítenek. Édesapám meg is gyűlölte őket, s én sem voltam soha elkábulva tőlük.

A november 4-i orosz invázió után csend, félelem uralta a hangulatot. Lassan jöttek a hírek, hogy kik menekültek külföldre, ki az, aki harcolt, aki félelemből, vagy csak kalandványból ment el.

Nekem kedves unokabátyám, Noskó Sanyi s az utcánkban lakó, kiváló kapus tehetséggel rendelkező Hegedűs Zoli hiányzott a legjobban. Sanyi részt vett a forradalomban, „véletlenül” a Pestre élelmet kísérő édesapja autóját ő igazoltatta. Félt a főbérlőtől, Amerikáig jutott. Zoli úgy tudom Angliában települt le.

„Jött az 56-os forradalom, vele az alkalom és kényszer, és én úgy határoztam, hogy külföldre megyek … egy aktatáskával elindultam nyugat felé … egy lágerben … bányában … pincér … házasság … 1966-ban német állampolgár lettem. Az első utam hazafelé vezetett” – írta Balás Jancsi a 2011-es Évkönyvben.

Hallani verésekről, spicliségről, bosszúállásról. Titokban hallgatjuk a nyugati magyar adókat. Sír a magyar.

"Mester Uram" azaz Bokros (Babcsák) Jani (Janko) bácsi, dobolós kisbíró mesélte, hogy mivel 56-ban haza küldte az import tanácsi vezetőt, idézést kapott a pásztói/járási rendőrségre. „Szépen beszéltek velem. Majd meztelenre kellett vetkőznöm, s felültettek az asztalra. Aztán betolták a fiókot …" – Nem értettem. Miki bátyám elmagyarázta.

A forradalom leverése után a kocsmában poharazó, nótázó fiatalok beszélgetnek, kivel mi történt, mi az a MUK (márciusban újra kezdjük). Besúgják őket. Babiák Béla és barátai a pásztói rendőrségen kapják meg „jutalmukat".

A Rákóczi út 31-ben áthallatszik az ajtón: "... miért vitte be a keresztet , ... nem lesz baja, ha belép a téeszcsébe ... garantálom, hogy a gyerekei már nem fognak templomba járni ...lépjen be a nőtanácsba ... NEM! NEM! NEM!"

Megkezdődik az erőszakos tsz-szervezés fenyegetésekkel, veréssel, kocsikáztatással, s közben állandóan bömbölnek a villanyoszlopokra telepített hangszórók (Csokko, csokko … Jaj úgy élvezem … Marina, Marina …") slágerei.

Búcsúkor a Babiák ház előtt felállított ringlispílek hangszórója szívküldiket harsog. Az „Oly távol messze van hazám …" a „Kis lak áll a …" kezdetű nóták fájdalmas dallamai mai is visszhangoznak bennem.

A hatvanas évek közepén édesapám két, börtönből szabadult barátját hozza haza hétvégére, Dr. Soós Lászlót és Dénes Jánost. Barátaim közül János bácsi még él, két utcával arrébb lakik, Dr. Varjú Imre atya még él, sőt aktív, Dr. Zöldi Sándor és Dr. Fábián István sajnos már elhunyt.

„Fogjuk meg egymás kezét …" 1989. június 16-án Nagy Imre és a 6. (üres) koporsó temetésére 12 éves Árpi fiamat is elvittem, mert azt tartottam, hogy akár lőnek, akár nem, neki ezt látnia kell. Volt ismerős, aki bevásárolt (sót is!), más vidékre utazott, a pesti utak

kiürültek, a lakók zöme bezárkózott, s a TV előtt rettegett, hogy a hatalom a tömegbe lövet. A téren 40-50 ezren lehettünk. Először sorba álltunk, hogy elvonuljunk a koporsók előtt, de aztán nem jutottunk oda. A földön találtunk egy kb. 4 cm-es nemzeti színű szalagot, feketével összevarrva. Évekig ezt hordtam nemzeti ünnepeken, ma is őrzöm. Egyébként ez volt életem első kitűzött szalagja. 56-ban rengeteg műanyag Kossuth címerünk volt, de ezeket meg kellett semmisíteni. Számomra 40 évig természetes volt, hogy nem teszek fel kokárdát, ha azt csak március 15-én engedik meg. Mécs Imre „Fogjuk meg egymás kezét …" felszólítására 15-20 métert előre mentünk s megfogtam Szilassy Béla kezét. A kézfogás élményét Béla a szentiványi kocsmában tette közhírré. A Hősök teréről hazavitt kis papírzászlót, nem sokkal később Noskó Józsi bácsi temetési csokrába kissé félve dugtam bele. Sajnos vannak, akik még ma is félnek emlékezni, beszélni.

Nagy Gáspár pannonhalmi osztálytársam és barátom bátor volt, s így írt 1984 októberében megjelent (hatalmas botrányt, számos kirúgást kiváltó) versében:

„egyszer majd el kell temetNI
és nekünk nem szabad feledNI
a gyilkosokat néven nevezNI!"

Murányi Gyula (Gyuszi)
Budapest-Cserhátszentiván

A vers az Új Írás 1984. októberi számában jelent meg. A cenzorok csak a folyóirat, s benne a vers megjelenése után vették észre, hogy a sorok végén olvasható, NI, 1956 temetetlen mártírjára, Nagy Imre, ártatlanul és törvénytelenül kivégzett miniszterelnökére utal. A lapszámot bezúzatták, s a vers írójának le kellett mondani a Magyar Írószövetség titkára tisztségéről. *(Sz.F. Szerk)*

Emlékeim az 1956-os forradalom és szabadságharcról

Balás Benedek (született: 1947 Cserhátszentiván), jelenleg sukorói lakos:

Úgy emlékszem mindenre, mintha ma történt volna. Édesapámat háromszor összeverték gumibottal. Mikor hazahozták és levetkőzött mezítelenre, édesanyám zokogott. Édesapám egész teste kék-zöld foltokkal volt tele, kivéve a két veséjének helye. „Rendesek" voltak a verő legények, mert a veséjét nem verték le.

Emlékeim még:

Egyik reggel arra ébredtünk, hogy Pesten kitört a forradalom. Az egész falu örült, lelkesedett. Édesanyám nagyon sírt, mert legnagyobb bátyám, Sándor, Pesten volt, 20 évesen és harcokról is érkeztek hírek.

A falu lakossága a forradalom hírére fölvonult végig a főutcán. A nemzeti színű nagy zászlót először én vittem egy rövid ideig, alig bírtam el, ezért a nagylányok elvették tőlem. Az egyik nagylány Berkó Julika volt.

Amikor a menet a tanácsházához ért, a vörös zászlót és a Lenin könyveket, főleg a fiatal emberek kidobálták egy rakásra és elégették.

Édesapám és még 5 férfi elmentek Csernus Pista bácsihoz a fegyverekért. Én is mentem utánuk. Kintről úgy érzékeltem, hogy Pista bácsi nehezen akarta átadni a fegyvereket. Nagyon meg volt ijedve. Végül édesapám elvette tőle a fegyvereket, s leadták a tanácsházán.

Volt egy un. „fakarusz", zöld színű busz. A busz az általános iskola előtt állt, tetejéről Noskó Karcsi bácsi elszavalta a Nemzeti Dalt. Mikor a busz tetejéről mászott lefelé, megcsúszott, majdnem leesett, feljajdultak sokan: Karcsi vigyázz! Karcsi bácsi a következőt

válaszolta: „A Hazáért ha kell meghalok!” Ezek után Édesapám mondott lelkesítő beszédet a „fakarusz” tetején.

Kutasó vagy Herencsény felől jött egy teherautó, a platóján 5-6 idegen férfi. Zavarba jöttek, amikor a szentivániak érdeklődtek, hogy hová tartanak. Az emberek kis híján lerángatták őket a kocsi platójáról, mert gyanús kommunisták voltak, akik a pásztói központjukba siethettek. Ők gázt adtak és elmenekültek Pásztó felé.

A fakarusz buszt teljesen megtöltötték a szentiváni férfiak, akik indultak a szomszéd falvakba szervezkedni. Óriási volt a lelkesedés. Mivel kissrác voltam, nem engedtek fel, ill. nem fértem fel a buszra, ezért a busz hátsó ütközőjére kapaszkodtam fel, a szomszéd Tarcsányi Sándor barátommal. Mivel nehezen tudtam kapaszkodni, féltem, hogy leesek, és ezért kifelé a kutasói partnak leugrottam a lassan kapaszkodó buszról.

Az elkövetkező napokban a falubeli nagyobb legények nemzetőrőrséget adtak a falu főutcáján. Karszalagos nemzetőr volt Kalocsa Tibor és barátai. Egyik nap szemtanúja voltam a következő történetnek a Kultúrház környékén: A nemzetőrök megállítottak egy idegen teherautót, igazoltatni akarták Őket. Az idegenek nem voltak hajlandók igazolni magukat, és elmenekültek a teherautóval. A nemzetőrök nem lőttek utánuk a puskájukkal.

Mivel a forradalom ideje alatt Budapesten kevés volt az élelem, a mi falunkba is érkezett Pestről teherautó, hogy élelmiszert gyűjtsön. Emlékszem rá, hogy a pincénkből én is zsákokba szedtem a krumplit, amit odaadtunk. A falu egész lakossága élelmiszert gyűjtött, a pesti forradalmároknak.

Édesapám 56-os forradalom idején vállalt szerepére ma is nagyon büszke vagyok.

1996 nyarán a Belügyminisztériumtól megkértem, akkor már meg lehetett, édesapámra idős Balás Ferencre a Cserhátszentiváni községi Forradalmi Tanács elnökére vonatkozó 1956-os forradalom és szabadságharc kutatási anyagát. A minisztérium kutatási eredményei

nem fedik a valóságot. Édesapám 1982. február 14-i dokumentum levele tartalmazza az igazságot.

BELÜGYMINISZTÉRIUM
KÖZPONTI IRATTÁR
VEZETŐJE

szám: 33-449/1-1996.

Balás Benedek úrnak,
Székesfehérvár
Sarló u. 13.VI.25.
8000

Tisztelt Uram!

Édesapja Balás Ferenc (Cserhátszentiván, 1911.február 5. an: Kasza Teréz) szabadságkorlátozásának ügyében – kutatásunk eredményeként – az alábbiakról tájékoztatom.

A rendelkezésre álló adatok szerint tevékenyen részt vett az 1956. évi forradalom és szabadságharc eseményeiben Cserhátszentiván és a környező helységekben.
Megválasztották a községi Forradalmi Tanács elnökének. Szervezkedés miatt 1957. április 29-én letartóztatták, a szabadlábra helyezésének időpontjára vonatkozó adatot nem találtunk. A fellelt adatok szerint ellene büntető eljárás nem folyt, felelősségre vonására tudomásunk szerint nem került sor.

Egy esetben preventív őrizetben volt, de az intézkedés kezdő és befejező időpontjáról adatokkal nem rendelkezünk.

Budapest, 1996. június 3.

Tisztelettel:

Baczoni Gábor

Az előző oldalon a Belügyminisztérium hivatalos levele, ami jelzi, hogy „preventív őrizetbe helyezés” történt, de nem rendelkeznek adatokkal „az intézkedés kezdő és befejező időpontjáról”.

Hogy mi történt valójában, azt édesapán kézzel írt feljegyzése mutatja.

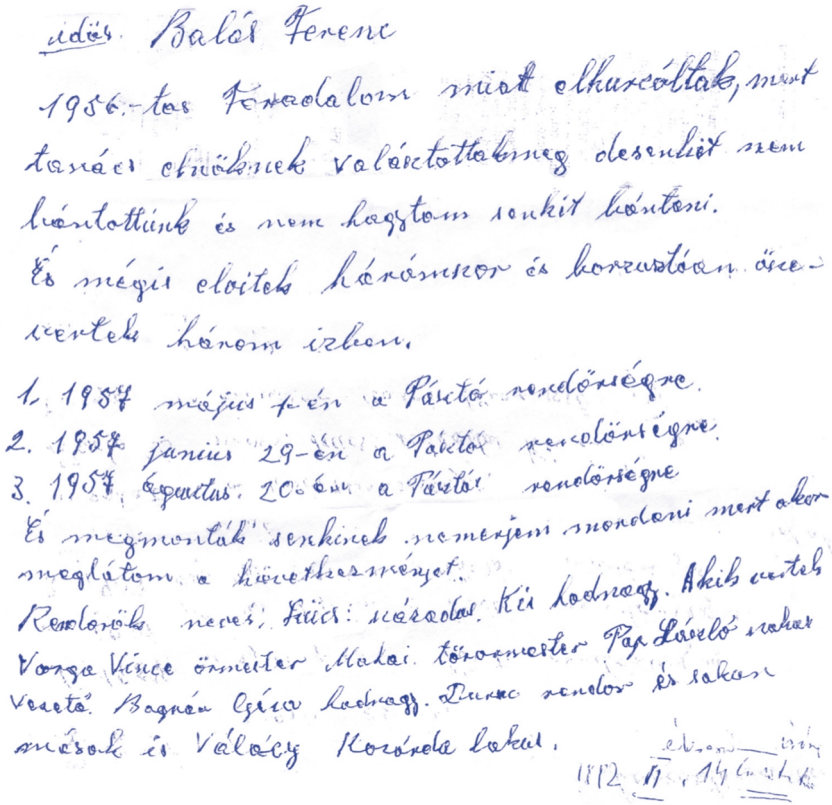
idős Balás Ferenc
1956.-tos Forradalom miatt elhurcóltak, mert
tanács elnöknek választottakmeg desenkit nem
bántottunk és nem hagytam senkit bántani.
És mégis elvitek háromszor és borzasztóan össze-
vertek három izben.
1. 1957 május 1-én a Pásztó rendőrségre.
2. 1957 június 29-én a Pásztó rendőrségre.
3. 1957 augustus 20-án a Pásztó rendőrségre
És megmonták senkinek nemerjem mondani mert akor
meglátom a következményet.
Rendőrök neves: Szücs: százados. Kis hadnagy. Akik vertek
Varga Vince őrmester Mahai törőrmester Pap László szakas
vezető. Bognár Gyula hadnagy. Durac rendőr és sokan
mások és Válócy Kozárda lakos.
1992. II. 14 [illegible]

Mivel édesapám levele nehezen olvasható, gépelve is ideírtam:

„1956-os forradalom miatt elhurcoltak, mert tanácselnöknek választottak meg, de senkit nem bántottunk és nem hagytam senkit bántani. Mégis elvittek háromszor és borzasztóan összevertek három ízben.

1. 1957. május 1-én a Pásztói Rendőrségre,
2. 1957. június 29-én a Pásztói Rendőrségre,
3. 1957. augusztus 20-án a Pásztói Rendőrségre.
Megmondták senkinek ne merjem mondani, mert akkor meglátom a következményét.
Rendőrök nevei: Szűcs százados, Kis hadnagy. Akik vertek: Varga Vince őrmester, Makai törzsőrmester, Pap László szakaszvezető, Bognár Géza hadnagy, Duruc rendőr és sokan mások, és Válócy kozárdi lakos."

1982.II.14

Negyven évnek kellett eltelni, míg édesapám ártatlanságát, a forradalom alatt bátor kiállását, embereket védő magatartását halála után 1996. október 22-én a Magyar Köztársaság elnöke poszthumusz 1956-os Emlékérem és Emléklap kitüntetéssel ismerte el. Az értesítést özvegy édesanyámnak küldték.

Balás Benedek
Sukoró

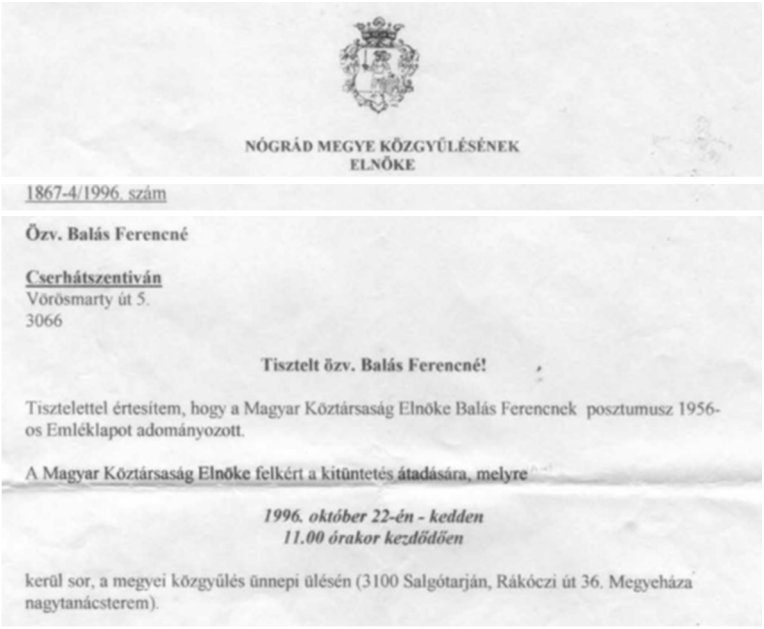

NÓGRÁD MEGYE KÖZGYŰLÉSÉNEK
ELNÖKE

1867-4/1996. szám

Özv. Balás Ferencné

Cserhátszentiván
Vörösmarty út 5.
3066

Tisztelt özv. Balás Ferencné!

Tisztelettel értesítem, hogy a Magyar Köztársaság Elnöke Balás Ferencnek posztumusz 1956-os Emléklapot adományozott.

A Magyar Köztársaság Elnöke felkért a kitüntetés átadására, melyre

1996. október 22-én - kedden
11.00 órakor kezdődően

kerül sor, a megyei közgyűlés ünnepi ülésén (3100 Salgótarján, Rákóczi út 36. Megyeháza nagytanácsterem).

Balás Ferenc poszthumusz kitüntetéséről értesítő levél részlete

Cserhátszentiván 1956, avagy a „Talpra magyar”-tól a sír a magyarig

Szondy György (szül: 1948 Cserhátszentiván), jelenleg balassagyarmati lakos visszaemlékezése

Szombati nap volt. A postán voltam, Pataky Andrissal játszottunk a hivatalban. Arra lettünk figyelmesek, hogy hangoskodnak az utcán. Kinézve azt láttuk, hogy többen a posta faláról szedik le a címeres táblákat. Kimentünk mi is. Babiák Gyula és Babiák Sanyi irányításával szedték a táblákat és a megáradt patakba dobálták. Csatlakoztunk a híd felé menőkhöz. Ekkorra Babiák Gyula a bányász buszt oda állította a Marsalkó házzal szembe. Egyre gyűlt a tömeg és kiabáltuk, hogy „Aki Magyar Velünk Tart”, majd Noskó Karcsi bácsi felmászott a busz tetejére és elszavalta a Nemzeti Dalt.

Elindult a lelkes tömeg a tanácsháza felé, de Kalocsa Tibi meglátva a házunkon a címeres felvásárló táblát, felmászott és levette. Mire a Felvégbe, a tanácsházhoz értünk már égtek a vörös vándorzászlók. Barátaimmal (Szabó Pali, Pataky Andris) hordtuk ki a Rákosi, Lenin képeket a tűzre.
A párttitkárhoz Berkó Feri, Noskó Józsi, Kiss István, Noskó Karcsi bácsiék mentek.
Másnap megalakult a Nemzetőrség. Varga Laci és Csíkány Feri járták a falut, karszalagot viseltek és karabély volt náluk.

Az átvevő (édesanyám) Szondy Mihályné Széles Erzsébet volt. Szinte az egész falu megmozdult, gyűlt az élelem. Siraky Marci levágott egy kisborjút, Szabó Palival segítettünk neki. Amikor összegyűlt egy rakomány Babiák Gyula a bányász busszal odaállt a tejcsarnok elé és elkezdtünk pakolni (burgonya, tojás, csirke, zsír, liszt, cukor, tej, stb.). Noskó Józsi bácsi volt a kísérő. Úgy emlékszem rá, hogy kétszer vittek szállítmányt Pestre a forradalmároknak.

Bokros János volt a kisbíró. Amikor a megtorlás volt, Noskó Józsi bácsi mesélte, hogy hetente kellett a tanácsházán jelentkeznie (Babiák Bélának és Noskó Karcsinak is).

Disszidáltak: Sándor Zoli, Szilassy Laci, Hegedűs Zoli, Noskó Sanyi, Kiss István, Balás Jancsi. Még a Buda és a Balás családból is mentek ki.

Ilyen „Fakarusz” volt Noskó Károly alkalmi színpada, amelynek tetején elszavalta a Nemzeti Dalt.

Szondy György
Balassagyarmat

Cserhátszentiván 1956

Kovács Ferencné (szül. Zorkóczy Janka, 1947 Cserhátszentiván), akkor 9 éves gyermeklány, jelenleg budapesti lakos visszaemlékezése

Kilenc éves, harmadikos általános iskolás koromban ért a forradalom Cserhátszentiványra.

Gyerekként is észrevettem, hogy az emberek vérmérsékletüktől és társadalmi helyzetüktől függően másként és másként reagáltak. Volt, aki visszahúzódva, félve mondogatta, hogy „ebből nagy baj lesz". Volt, aki hangosan, büszkén és örömmel szavalta el a Nemzeti dalt a teherautó tetején.

A forradalom előzményei emlékezetemben élénken megmaradtak. Talán az ötvenes évek megpróbáltatásai családomat jobban megviselték, mivel nagyapám, Csernus Sándor (1989-1963) gazdálkodó volt. Ha egy kis pénzt összeraktak, abból mindig földet vagy erdőt vásároltak. Nagyapám az erdőt egész télen tisztította, ebből vita is volt otthon, mert a vastagabb fák megmaradtak, a vékonyak hazakerültek. Még 1945 után sem szokott le gondozásukról. Magas aranykoronát érő földjeit vetésforgóban művelte.

Az ötvenes években földjeit tagosították, a Bokri úton és a Pelecke alatt jelöltek ki új területet a korábbiak helyett. Ezek csekélyebb értékét mutatja, hogy nagy részüket később legelőnek minősítették. Előírták, hogy mit és mennyit termeljen, többek között olyan növényeket, amelyek a mi területünkön nem voltak honosak: dohányt, lent, szöszös bükkönyt stb. A magas beadási kötelezettséget nehéz volt teljesíteni. Mivel elég tág, negyedéves intervallumokban (például ápr. 1-től–jún. 30-ig) voltak meghatározva a beadási időszakok, ennek teljesítése a baromfihús terén sokszor komoly problémát okozott, lévén, hogy a csirkék még júniusig sem érték el a megfelelő súlyukat.

Olyan is előfordult, hogy a kívánt mennyiséget már beadtuk, de országosan hiányt észleltek, ezért két rendőr biztosításával begyűjtő emberek jöttek és a tyúkok után futkosva próbálták azokat összeszedni. Mi persze nem akartuk odaadni az utolsó baromfiainkat, ezért azt mondták nekem, kergessem szét őket. Gyerekként emlékszem, mennyire megrémültem, mikor anyukám a lépcsőn állva megragadta és megrángatta az egyik rendőr vállszalagját, közben azt kérdezte tőle: „Maga derék ember létére nem szégyelli magát, hogy ilyen piszkos kenyeret eszik? Hogy másnak a véres verejtékével keresett munkája eredményét viszi el? A saját szüleivel is így tenne?" Kérte, ne vigye el a tyúkot a kiscsirkék mellől, hiszen még kicsik, kell nekik az anyjuk. Ráadásul vidéki lévén tudhatta, hogy ha a tyúkokat összeszedik, a tojás beadása sem teljesíthető.

A legdurvább azonban az volt, amikor a nagyapám megrakott szekerét a házunk előtt megállították, és követelték a hús idő előtti beszolgáltatását. Hiába mondta nagyapám, hogy majd a többiekkel összefogva teljesíti, kifogták a járomból az egyik tehenet és elvezették Alsótoldra, a mázsálóba. Nagyapám nem kísérte el az állatot. A szekeret a falubeliek húzták be közös erővel. A napokban a Duna Televízió újra bemutatta Bacsó Péter: Te rongyos élet című filmjét, amely egyik jelenetében a begyűjtés hasonló mozzanatát elevenítette fel.

A disznóvágás engedélyezése is kész tortúra volt. Először is nonszensz, hogy nagyapámék nem voltak rá jogosultak, csak anyukám és én gyerekként tudtunk engedélyhez folyamodni. Ezért ahhoz, hogy disznót tudjunk vágni, bizonyítani kellett, hogy a házban két külön család lakik. Például a konyhaszekrényben az edényeket szét kellett válogatni családra lebontva. Ezt megszemlélték, majd az igazolás alapján, Pásztón állították ki a vágási engedélyt. Még jó, hogy a malac elfogyasztásánál nem voltak jelen az ellenőrök, hogy biztosak legyenek benne, hogy nagyapámék egy falatot se kapjanak belőle.

Az állandó vegzálás folyamatos terror alatt tartotta a lakosságot. Naponta többször ellenőrizték az utca tisztaságát, már pár szál

szalmaszál miatt is szóltak. Kötelező volt a tűzoltóvíz tárolása, bejöttek az udvarra és a víz frissességét is rendőrök ellenőrizték.

A fent leírt ésszerűtlen intézkedések is magyarázzák, a falubeliek miért fogadták kitörő örömmel a forradalmat. Nagyapám és nagybátyám nem vonult az utcára, de én és anyukám csatlakoztunk a tömeghez. Mindössze kilencéves fejjel csak arra emlékszem, hogy nagy élmény volt a Nemzeti dal meghallgatása, és megmaradt emlékezetemben a beadás tábla ünnepélyes eltávolítása. Nehezen ment, de végül sikerült nagy taps kísértetében.

A pesti forradalmárok javára gyűjtött élelmiszeradományokhoz mi is hozzájárultunk. Adtunk zsírt, cukrot, lisztet, tojást, babot és krumplit. Anyukámnak a forradalom alatt, meg azt követően is folyamatosan dolgoznia kellett. Varrónőként éjszakákba nyúlóan hajtotta a varrógépet. Az embereknek még túl közeliek voltak a II. világháború utáni ínséges esztendők, ezért – tudván, hogy háborús időkben milyen értéket képvisel – a kis megtakarított pénzükön is ruhaanyagokat vásároltak. De mivel az a hír járta, hogy ahol felhalmozott anyagot találnak, azt elkobozzák, így azokból sebtében ruhákat, ingeket, pizsamákat, ágyneműt varrattak.

A forradalmi hevület ellenére a faluban az események békésen zajlottak, senkit nem bántottak, atrocitás, haláleset nem történt. Az emberveszteség a forradalom után lett jelentős, mert igen sokan külföldre mentek.

A mi rokonságunkból is többen disszidáltak. Lőrincz Olga és Tibor Ausztria felé hagyták el az országot. Egy Bécs melletti gyűjtőtáborban eltöltött rövid idő után Münchenben telepedtek le. Szorgalmuknak, tudásuknak köszönhetően Olga és férje már a hetvenes évek elején építészmérnöki irodát működtettek. Tibor kezdetben villanyszerelőként, majd köztisztviselőként dolgozott. Az itthon maradt rokonokat sem kímélték. Apjukat, Lőricz Zoltánt disszidálásuk után meghurcolták, az akkor velük lakó húgukat, Lőrincz Máriát pedig kilakoltatták. A disszidensek lakását, ingóságaikat elvették.

Az iskolában végig rend volt. Az órákat megtartották. Annyi változás történt, hogy a termek falára visszakerültek a keresztek és a tanítás előtt és után ismét imádkoztunk. Gyerekként akkor ez nem tűnt annyira kirívónak, mert szinte mindannyian előtte is jártunk hittanra, amit a tantermekben tartott a plébános.

Az 1956-os forradalomban való részvétele miatt falunkba, a helyi iskolába helyezték a nagy tudású Dr. Boér Pál tanár urat. A tanár úr nem volt hozzászokva az általános iskolai követelményekhez, így volt, hogy 2-3 oldalnyi számtan feladatot adott fel egyik napról a másikra ezzel alaposan próbára téve minket. Emlékszem, másból nem is tudtunk készülni, mert egész esténket kitöltötte azok megírása. Utólag belegondolva nagyon sokat köszönhettünk neki, hiszen nála olyan komoly matematikai alapokat tanultunk meg, amiket későbbi tanulmányainknál is felhasználhattunk.

Kovács Ferencné Zorkóczy Janka
Budapest

Baloldalon a fenti írás szerzője, Kovács Ferencné Zorkóczy Janka 2017.05.01-én, és jobb oldalon 1955. január 5-én nagyszülei, id. Csernus Sándor és Sándorné, valamint unokatestvére, Sanyika mellett.

Turista bölcsességek

Osztrák példa. A Cserhátban is lehetne?

Barna Péter összeállítása, Frankfurt 2016

2015-ben pár napot töltöttünk feleségemmel Ausztriában, Kernten tartományban. Az Alpokat járva, az erdei turista utakon érdekes, tanulságos feliratokkal találkoztunk. A természetet kedvelő és tisztelő osztrákok gondolkodásmódja nem áll távol a Cserhátban, a nógrádi lankák között élők gondolkodásától. Ezért közzé teszek néhány fotót, német szövegével, annak nyers, nem mindenhol rímbeszedett fordításával.

Ihr glaubt, ein Jäger sei ein Sünder, weil nimmer zur Kirche geht. Im grünen Wald ein Blick zum Himmel, besser ist als ein falsch Gebet.

Azt hiszitek, hogy egy vadász bűnös, mert soha nem megy templomba.
A zöld erőben egy égre vetett pillantás többet ér egy hamis imánál.

Unsere Zeit vergeht geschwind, nimm die Stunden, wie sie sind, sind sie bös, laß sie vorüber, sind sie gut dann freu dich drüber.

Időnk gyorsan múlik, élvezd az óráid, úgy, amilyenek.
Ha rosszak, felejtsd őket, ha jók, úgy örülj nekik.

Zu fällen eines Baums braucht’s eine halbe Stunde kaum.
Zu wachsen, bis man ihn bewundert braucht’s Mensch bedenke, ein Jahrhundert.

Egy fát kivágni alig fél óra elegendő.
Felnövéséhez, miközben csodálhatjuk, gondold meg, egy évszázad.

Bal oldali kép:

> Lasst all euere Sorgen im Tal zurück und wendet zur Höhe zur Gipfel den Blick. Denn oben gibt Ruhe, Friede und Freud, dort könnt ihr vergessen für Stunden das Leid!
>
> Alsó sarokban: RS 2010

Hagyjátok az összes bajt a völgyben és vessétek tekintetek a csúcsok magasába. Mert fönt nyugalom, béke és öröm vár, ott órákra feledhetitek bajotok!

Jobb oldali kép:

> Menschen, die Berge lieben, haben strahlendes Gesicht.
> Jene die im Tal geblieben, verstehen ihre Freude nicht!

Az embereknek, kik a hegyeket szeretik, sugárzik tekintetük.
A völgyben maradottak, nem érthetik örömük!

Wir alle atmen die gemeinsame Luft.
Wir alle trinken das gemeinsame Wasser.
Wir alle wärmen uns an der gemeinsamen Sonne.
Wir alle leben nur von dem, was wächst und gedeiht.
Wir alle sind Menschen!

Mindannyian ugyanazt a levegőt lélegezzük.
Mindannyian ugyanazt a vizet isszuk.
Mindannyian ugyanazon nap alatt melegedünk.
Mindannyian abból élünk, ami megterem.
Mindannyian emberek vagyunk!

Különösen megszívelendő a kút mellett olvasható tanács! De a szolár berendezés is érdekes!

Flaschen, Büchsen und Papier, sind auf dem Alm kein Zier.
Bringst du sie gefüllt hierher, trägst du sie heim nicht so schwer!

Palack, doboz és papír nem jelent e tájnak díszt. Idehozod megtöltve, hazavinned még könnyebb is!

Forrásvíz tegnap és ma.

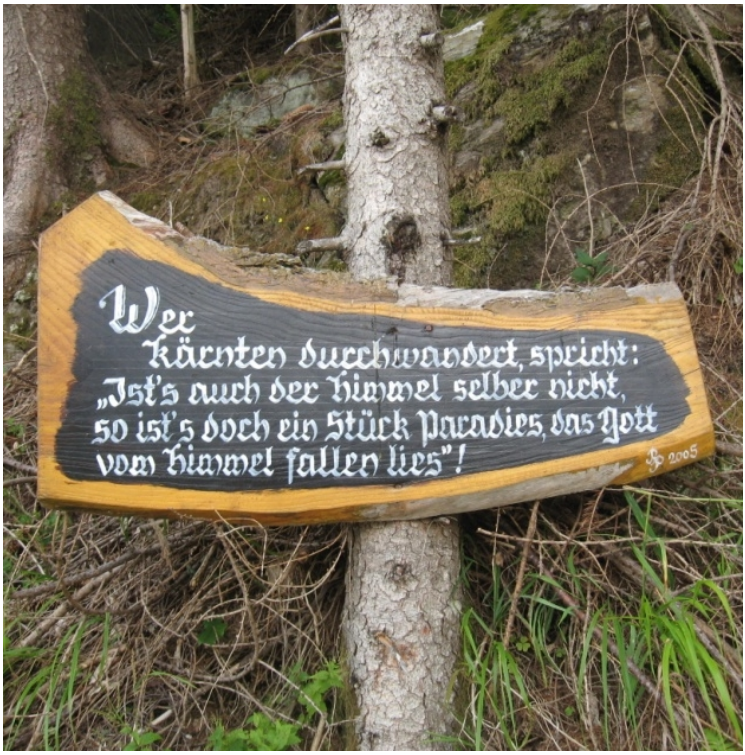

Wer Kernten durchwandert, spricht: „Ist's auch der Himmel selber nicht, so ist's doch ein Stück Paradies, das Gott vom Himmel fallen lies"!

Aki Kerntenben túrázik, azt tartja:

„Ez itt maga a menny, hiszen ez a Paradicsom egy darabja, melyet Isten lepottyantott az égből!"

Wanderer!
Der Rücksack kannst du leichter tragen, als ein überfüllten Magen!
Wenn du am Berg bist, sei dein Ziel: Mensch halt dich z'rück, und friß nit z'viel.

Vándor!
Hátizsákod könnyebben cipeled, mint egy teletömött hasat!
Ha felértél célodig a hegyre, fogd vissza magad,
s ne töltsd túl gyomrodat!

A „vándor", Barna Péter 2016-ban a Világtalálkozón Cserhátszentiványban *(Szerk.)*

Az írás szereplői és a szövegek ihletett fordítói:
Ilonka és Péter az Alpok csúcsai és a szelíd hegyi állatok bűvöletében.

Alsómalomház

A 2017-es Világtalálkozóra

Barna Péter írása

A tavalyi kiadványban az Ecseg és Cserhátszentiván közötti, Szuha-parti vízimalmokról írtam. Malmaink egyik utolsó maradványa volt az Ecseg, Alsómalomház, amely postai cím is volt egyben.

2003. január 31-én éjjel leégett az épület, amelyről pár héttel később egy fotót készítettem. Úgy fedeztem fel, hogy nem tudtam előtte az esetről. Mit mondjak, mellbevágó volt a 2004. január 24-i látvány!

A leégett Alsómalomház maradványa 2004 január 24-én.

Ez maradt. A felvétel 2017 január 20-án készült.

Nem kevésbé mellbevágó számomra a tény, hogy immár 14-ik éve nem történt semmi a helyrehozatal, vagy legalább törmelékeltávolítás ügyében. Itt nem csak az ingatlan három tulajdonosa marasztalható el, de államigazgatásunk is, amely nem tudott, nem akart érvényt szerezni a közérdekeknek.

Fenti fotók (néhány felvétellel kiegészítve) jó néhány hivatal(nokunk) asztalán landoltak. Kormányhivatalok, természetvédelmi hivatalok, önkormányzat asztalain. Szándékkal nem nevesítem őket!
Nem célom a bántás, ám néhány következtetésre késztet a 14 év alatti semmittevés! Sajnos az egész országban – bár egyre csökkenő számban – láthatók még trehányságra, igénytelenségre, nemtörődömségre utaló nyomok.

A turistajelzés csak télen látható, hiszen nyáron teljesen elborítja az egész ingatlant az áthatolhatatlan dudva, bozót! Az elhanyagoltság miatt már turista is alig jár erre.

„Gyilkos azbeszt” és más törmelék, műanyag szemét, stb. borítja a területet. Tetőpala, eternitcsövek hevernek szanaszét.

Mindez a **Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet** kiemelten értékes és **NATURA 2000**-es védettséget kapott terület kellős közepén! Bár a kültéri ingatlan „kivett” területnek lett minősítve. Az Alsómalomház a Malom-forrásnál, Szuha-patak és Zsunyi-patak találkozásánál található, attól kb. 400 méterre D-Ny-irányban.

A ház homlokfalától 5 méterre földút vezet, azaz **állami terület, a Kelet-Cserhát Tájvédelmi Körzet** része. Közvetlen az út túloldalán a Malom-forrás vízelvezető árka húzódik, amely a romháztól kb. 20 méterre feltörő forrással együtt egy értékes biotópot képezhetne, egy kis odafigyeléssel.

Öt éve az alábbi felirat volt a forrásnál olvasható, a fölötte ferdén hajló fűzfa kivágását követően:

„Én, a ***MALOM –FORRÁS,***

köszönetet mondok minden természetet kedvelő és tisztelő barátomnak, akik ügyelnek a környék rendjére, óvják vizem tisztaságát! Így tudok továbbra is páratlan ízű, egészséges ivóvizet adni a szomjazó derék vándornak, izzadó, szorgos erdei munkásnak, az andalgó, álmodozó ifjú pároknak, vidám, rendszerető gyermekeknek.

A derék öreg (kb. 90 éves) fűzfa fölöttem már nagyon nyomta a hátam, ezért segítséget kértem, terhem könnyítéséhez. A fűzfa gyökereit - melyek aktívan részt vesznek a beszivárgó talajvíz szűrésében – nem érte károsodás.
Gondoljuk meg, kb. 1 tonnás teher tornyosodott felettem, melynek súlypontja kb. 3,5 méterre esett tőlem. Az így kifejtett nyomaték szélcsendben kb. 4.500 mkp (45.000 Nm). Ez már szinte elviselhetetlen volt.

Ecseg, 2012-04-15.
Tiszta forrás egyesület, 30/674 11 41”

Vajon a „gyilkos azbeszt” mennyire károsítja a víz minőséget? Valóban egészséges ivóvíz? Érdekel-e ez valakit?

Nógrád megyei pozitív példa a **Cserhát Természeti és Kulturális Értékeiért Alapítvány** megfogalmazott céljai közül az egyik: *„Illegális hulladéklerakók felszámolása*. Az alapítvány közreműködésével 2005-ben létrejött egy civil összefogás a Civil Kontrollal közösen Szügyben, melynek céljai közt szerepel a szügy környéki illegális hulladéklerakók felszámolása, továbbá a Tárnics Természetvédelmi és Hulladékkezelő Kft. tevékenységének kontrollálása. Ennek a célnak az elérése érdekében 2006-ban a “Nagytakarítás” nevű mintaprojekt keretében 105 résztvevő mozgósításával 137.000 kg illegális hulladékot gyűjtöttünk össze és szállítottunk be a Nógrádmarcali Regionális Hulladéklerakóba. Megkezdtük a tárgyalásokat a Balassagyarmati Rendőr kapitánysággal és a megyei Polgárőr Szövetség helyi képviselőjével, hogy közösen elindítsuk a Hulladék-kommandót.”

Kívánatos lenne az ilyen akciók mellet 137.000 fejben is elérni a szükséges változásokat. Megfelelő büntetés kell, legyen az illegálisan szemetet lerakó ember bárki, legyen akár egy hivatalnok! Másképp hogyan érjük utol Európát?

Adódik a kérdés: ha az **Alsómalomház** és a hozzátartozó „udvar és gyümölcsös” ma még élő és felelősségre vonható - ám mindhárman már hatvan év felettiek - tulajdonosa elhalálozik, mi lesz a sorsa ennek az ingatlannak, ha 14 év is kevés volt a megoldáshoz?

Ha valakinek van véleménye az Alsómalomház kérdéséhez, szívesen veszem az alábbi címen: barna.partner@freemail.hu

Barna Péter
a bajor Sauerlachból (Münchentől kb. 20 km-re)

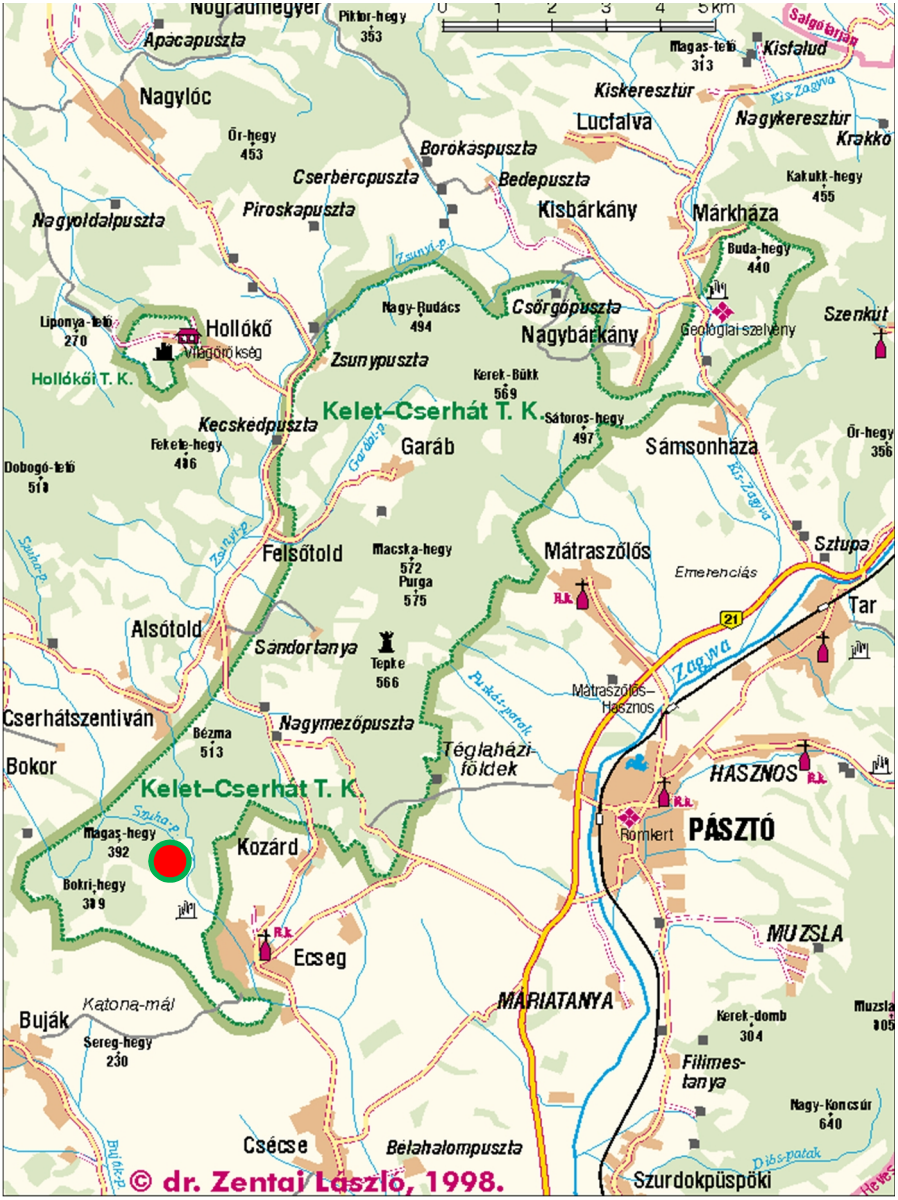

A Kelet-Cserhát tájvédelmi körzet. A piros pont jelöli az Alsómalomház helyét.

Cserhátszentiványért Alapítvány

Székhely: 3066 Cserhátszentiván, Rákóczi út 21,
*Adószám:*18216860-1-12. Számlaszám: 11710088-20001041
Alapító: Murányi Árpád.
Kuratórium: Murányi Gyula, Lord Eszter, Dr. Szalay Ferenc. Korábbi tagok: Cservölgyi Zoltán és Sándor Józsefné.
Felügyelőbizottság: Dr. Kasza Mónika, Kaszáné Berkó Katalin (könyvelő), Benkóné Turcsányi Ildikó.

A nagylelkű adományozóknak (3,2 millió) és Dr. Beer Miklós váci püspök atya kölcsönének (4 millió) köszönhetően az Alapítvány pályázni tudott a Plébánia a templomlépcső és egyéb munkákra, ill. a plébánia felújítására. Összes belekerülés: 14.571.893 Ft volt.
Az összes kölcsön és előleg visszafizetésre került.
Az eredmény a templom, a templomlépcső, a plébánia épület, a hosszú támfal és kerítés teljes felújítása és korszerűsítése.

Kifizetett alapítványi támogatások:
200.000 Ft temetőkerítés magasításához, vadkárok megelőzésére az Önkormányzatnak,
127.000 Ft tervezői díj útfelújítási pályázathoz (Babos és Part) az Önkormányzat nevében,
100.000 Ft a 2015 évi Világtalálkozó költségeire,
100.000 Ft a 2016 évi búcsúi rendezvényre,
220.000 Ft a plébánia épületében a Bakallár József állandó kiállítás létrehozására.
Bevétel 2016-ban:
Személyi jövedelemadó 1%-ból 139.885 Ft, a magánszemélyek adományaiból 135.000 Ft.
Jelenleg egy millió forint van az alapítvány számláján.
Isten fizesse meg az adományozóknak és segítőknek!

Az alapítvány tehát működik, és nemes célokat támogat.

Adószám: 18216860-1-12
Bankszámlaszám: 11710088- 20001041

a Kuratórium nevében Murányi Gyula
http://www.cserhatszentivan.com/szentivanert/

Élhető Cserhát Világa Alapítvány

Alapító: Kecskés Miklós Az alapítás éve: 2008
Az Alapítvány kezelő szerve: a **Kuratórium**, melynek létszáma 7 fő
Az Alapítvány kuratóriumának elnöke és képviselője:
Deák Zsuzsanna
Az Alapítvány Kuratóriumának tagjai: Bakayné Herédi Lívia, Bocsor Ede, Dugonics Anita, Kovács Zsolt, Sándor Józsefné

Kasza Kálmán halálával elveszítettük egy meghatározó személyiségű tagunkat. Új tagként Cservölgyiné Dr Urbán Erika került be a kuratóriumba.

Az Alapítvány fő célja nem változott:

A vidék értékeinek, tárgyi és szellemi kultúrájának megismertetése a helyi közösségekkel kulturális programok keretében és ez által a műemlékvédelem megvalósítása. A vidék fejlesztés társadalmi-gazdasági szerepének erősítése kulturális tevékenységek szervezésével. A helyi adottságok alapul vételével a természet és a környezetvédelem megvalósítása, az ifjúság megismertetése a természettel és a saját lakó környezetükkel annak szépségeivel.

Az elmúl évet a források gyűjtése és az új célok megfogalmazása jellemezte:

- Hozzájárulni a faluban lévő régi kerekes közkutak felújításához
- Kondícionáló terem létrehozása
- Az „alsó buszmegálló” környezetbe illő arculatának kialakítása

Köszönjük az eddigi nagylelkű adományokat, a felajánlott 1%-kot, és várjuk a további támogatást.

- **Adószám: 18644090-1-12**
- **Számlaszám: 11741024-20032056**

- *Deák Zsuzsanna*
- *a kuratórium elnöke*

Nőnapi ünnepség 2017

Cserhátszentiván Község Önkormányzata Képviselő-testület 2017. március 11-én, szombaton 17.00 órai kezdettel nőnapi ünnepségre hívott mindenkit, férfiakat és nőket egyaránt. A meghívókat Siraky Attila polgármester személyesen adta át. A környező települések elöljárói és lakói is kaptak meghívást. Onnan is sokan eljöttek, így több, mint 110-en vettek részt a jó hangulatú, vidám ünnepségen.

A meghívón, egy virágcsokor mellett, egy Denis Diderot idézet volt a mottó:

'A nő a természetnek egyetlen lénye,
aki érzésünket érzéssel viszonozza,
és akit boldoggá tesz az a boldogság,
amellyel bennünket megajándékoz"

A kultúrházban rendezett ünnepségen Siraky Attila polgármester megnyitó beszédét követően igen jó hangulatú műsor következett, amelyben az ecsegi „Vidám fiúk" szellemes, humoros számokat is előadtak a színpadon, majd szolgáltatták a talp alá való zenét. Sokan táncoltak.

Süteményekről, üdítő italokról az önkormányzat gondoskodott.

Balra: Siraky Attila polgármester köszöntőt mond.
Jobbra: a „Vidám Fiúk" nőket köszöntő vidám jelenete

Cserhátszentivániak a II. Palóc Fesztiválon
Bér - Virágospuszta 2017. május 27.

Cserhátszentiván is meghívást kapott, és képviseltette magár 2017. május 27-án, szombaton a II. Palóc Fesztiválon, amit Bér-Virágospusztán rendeztek meg. A nagy sikerű találkozón több mint 8000-en vettek részt.
A meghívót Maczó László, Bér polgármestere, főszervező és házigazda küldte. A nagy sikerű rendezvény fővédnökei Skuczi Nándor, a Nógrád Megyei Közgyűlés elnöke, Dr. Szabó Sándor, a megyei kormányhivatal megbízottja és Dr. Csizmadia László, a Civil Összefogás Fóruma (CÖF) elnöke, a védnökök Becsó Zsolt és Balla Mihály országgyűlési képviselők voltak.

Minden meghívott falunak volt egy kiállítási helye, ahol főztek és fogadták a vendégeket. Cserhátszentivánt Siraky Attila polgármester és felesége Judit, Cservölgyi Zoltán önkormányzati képviselő, Fekete Sándorné Éva, Kasza Jánosné Melinda, Kokavecz László és felesége Magdi, valamint Baross Erzsébet falugondnok képviselték.

A főszakács Cservölgyi Zoltán volt, aki egy slambucz szerű, kolbászos, szalonnás, csülök húsos, tésztás egy tál ételt készített, aminek közösen egy új fantázia nevet adtak. Ez lett a pömpike. Az ételért úgy, mint tavaly, „Peták”-kal lehetett fizetni, de a cserhátszentiváni standon Peták nélkül fogyaszthattak a vendégek.

A nap folyamán Cserhátszentivánról is többen ellátogattak a fesztiválra, a falu standjára, közöttük Cservölgyi Barnabás, Cservölgyiné dr. Urbán Erika, Cservölgyi Csilla, Szabolcs és Nándi, ifj. Siraky Attila és párja, Neumann Ferenc és Patyi Mária, Kokavecz László és felesége Magdi. Résztvevő volt még a faluból Fenyvesi Attila, Noskó Kati és lánya, Zsanett, akik arcfestést és csillám tetoválást készítettek gyerekeknek. Mindenki, a gyerek is nagyon jól érezték magukat. Igazi ajándék volt nekik egy nappal a Gyermeknap előtt.

Maczó László béri polgármester és fő szervező gáláns ajándéka minden résztvevő falu részére 100-100 rózsató, ami most a kemény tél okozta fagykár után különösen jó helyre kerül.

Ez a fesztivál is mutatja a jó rendezvények fontosságát és közösségformáló erejét. Nem elhanyagolható az idegenforgalmi rövid- és hosszú távú haszon sem.

Számos fényképet közreadunk, amelyek jól mutatják a cserhátszentivániak standját, a résztvevők örömét, a remek hangulatot. A felvételeket Neumann Ferenc, Dr. Patyi Mária, Cservölgyi Zoltán, Cservölgyiné Dr. Urbán Erika és Siraky Attiláné Judit készítették

A résztvevők elmondása alapján lejegyezte
Dr. Szalay Ferenc

A fesztivál színpada és hárman az 1000 palóc menyecske közül

PALÓCFESZTIVÁL PROGRAM

10.00 Köszöntő:
Maczó László Bér Község Polgármestere
Magyarok Himnusza Éliás Tibor
Palóc Himnusz Ágh Zsuzsanna
Borbély Krisztina Vers: Arany János: Walesi Bárdok
Hazafias dalok: Éliás Tibor
Borbély Krisztina Vers: Petőfi Sándor: Élet vagy halál
Mihálygerge: Mazsorett csoport
Borbély Krisztina: Juhász Gyula: Trianon

Hagyományőrző csoportok 11.00-15.00-ig
Vanyarc Rozmarin Hagyományőrző Csoport
Cserháthaláp Csipkerózsa Hagyományőrző Csoport
Jobbágyi Hársas Népdalkör
Csécse Kéknefelejcs Népdalkör
Egyházasdengeleg Táncoló Talpak
Csővár Muskátli Hagyományőrző Egyesület
Parragh Lajos Hagyományőrző Tánccsoport
Csővár Muskátli Hagyományőrző Egyesület
Rózsaszentmárton
Skuczi Nándort Nógrád megye közgyűlésének elnöke és
Becsó Zsolt országgyűlési képviselő
Zagyvaszántó Aranykalász Hagyományőrző Népdal és Tánccsoport
Bercel Hagyományőrző Népdalkör
Legénd Hagyományőrző Kórus
Mohora Énekesek, Táncosok

Szurdokpüspöki Hagyományőrző Egyesület
Apátújfalu Labdarózsa
Palotás Kenderike
Sámsonháza
Bér Radván Eszter

15.00-tól Postás Józsi
16.00-tól Muzsla
17.00-tól Nagy Zsoló
18.00-tól Zetor Zsolti
19.00-től Kovács Nóri
20.00-tól Grenyó János
21.30-tól Tűzijáték

További programok
Betyárok
Solymász
Baranta csoport
Íjászok
Csikósok
Kanászok
Gulyások

Gyermekprogramok
Légvár
Csúszda

Igen gazdag volt a program

A cserhátszentivániak faluzászlója az elősátorban, és a falutábla a sátor bejáratánál. A szervezők esőre is gondoltak, de szerencsére végig jó idő volt. Háttérben a főző üst.

A főzéshez mindenki felkötötte a Cserhátszentiván címerével ékesített köténytt. A felvételeken szemből Siraky Attila polgármester, Kasza Melinda, Kokavecz László és Cservölgyi Zoltán főszakács.

Vidám hangulatban zajlott az előkészítés és a főzés.

A képeken:

Siraky Attiláné Judit, Kokavecz Lászlóné Magdi, Baross Erzsébet falugondnok, Fekete Sándorné Éva, Kokavecz László, Kasza Jánosné Melinda, Siraky Attila polgármester

Elkészült a finom, slambuc szerű étel, ami a csapattól a Pömpike fantázia nevet kapta, s aminek az ára 3 Peták volt. A cserhátszentivániak még azt sem kérték a vendégektől, mindenki szabadon fogyaszthatott

Mindenki, a gyerekek is jól érezték magukat.
Fent: Neumann Ferenc, Kokavecz Lászlóné Magdi és Fekete Sándorné Éva..
Lent: Cservölgyi Szabolcs, Cservölgyi-Urbán Nándor és Baross Erzsébet falugondnok

Cserhátszentiván faluzászlója jelezte, hogy melyik település standján, portáján vagyunk. Lent balra: *Nagyapa és unokája, Cservölgyi Barnabás és Cservölgyi Csilla.*
Lent jobbra: *Fekete Sándorné Éva és Csépány Imréné Mária*

Köszönetnyilvánítás

Köszönetet mondok mindazoknak, akik írásaikkal, adatok közlésével, dokumentumok rendelkezésre bocsátásával vagy más módon hozzájárultak e könyv elkészítéséhez.

A könyv gazdag képanyagához fényképeket, dokumentumokat küldtek: Andorkó Ferenc, Bakayné Herédy Lívia, Balás Balázs, ifj. Balás Benedek, Balás István és Dóra, Barna Péter, Cservölgyi Zoltán, Fertőszögi Péter, Kasza Dóra, Kovács Ferencné Zorkóczky Janka, Láng Dávid, Littai Andrea, Littai Zsolt, Lord Eszter, Lord Martin, Murányi Gyula, Nad/Nagy Éva (Lendva), Orosz Szilvia, dr. Papp János, dr. Patyi Mária, Sándor Olivér, Siraky Attila, Siraky Attiláné, Szabó Timea, dr. Szalay Ferenc, dr. Szilassy Kálmán, Szilassy Sándor, John White, Zeller Beatrix.

Nagy öröm volt tapasztalni, hogy a „cserhátszentivániak" közül sokan szakítottak időt és energiát arra, hogy saját, vagy családjuk emlékeit felidézzék, és írásba foglalják. A szerzők nevét mindenhol feltüntettem.

Bízom abban, hogy még sokan vannak, akik a tervezett sorozat részeként megjelenő jövő évi, vagy későbbi kiadványokban közkinccsé teszik azt, amit arra érdemesnek gondolnak. Külön felkérés nélkül várom a jelentkezéseket.

Külön köszönetet mondok Andorkó Ferencnek, aki nagy informatikai tudásával nem csak a képek feldolgozásában, hanem a kézirat technikai szerkesztésében is igen nagy segítségemre volt.

Takarékossági okból a szerkesztés és a tördelés munkáját magunk végeztük. A korrektúrát Horváth Dórának, a gondos nyomdai kivitelezést az Europrinting Kft. nyomdának köszönöm meg.

E helyen is megköszönöm mindazoknak, akik tevékenységükkel, szellemi vagy kétkezi munkájukkal, nyilvános szerepvállalásukkal, természetbeni vagy pénzadományukkal hozzájárultak a tavalyi és az idei világtalálkozó megszervezéséhez és lebonyolításához, valamint e könyv megjelenéséhez.

Cserhátszentiván, 2017. június 12-én

Dr. Szalay Ferenc emeritus professzor
szalay@bel1.sote.hu

MEGHÍVÓ
Cserhátszentivániak 10. Világtalálkozója
2018. június 30. Szombat

CSERHÁTSZENTIVÁN

Impresszum:

Cserhátszentiván 2017.
Írta és szerkesztette:
Dr. Szalay Ferenc
Kiadó: Felabor Hungary Kft
Felelős szerkesztő: Dr. Szalay Ferenc
Nyomda: NestPress Kft. Budapest
ISBN 978-963-89825-4-4

304

A Szent Család
Bakallár József festménye a cserhátszentiváni plébánia épületében
2016. szeptember 10-én megnyílt állandó kiállításon.

2017 májusában már mutatja virágát Bakay Dávid „Fiatal Gazda Pályázat” révén létrehozott bodza (Sambucus nigra) ültetvénye Cserhátszentiván határában, a Kutasó felé vivő út bal oldalán.